

bulletin 1

AKADEMIE VĚD ČR

ab 2012

akademie věd

Václav Havel

Setkání dvou symbolů
posrpnového odporu
proti sovětské okupaci
– Václav Havel
a televizní hlasatelka
Kamila Moučková
(pražský Mánes, 2007).

„Už vícekrát jsem řekl, jak velký význam přikládám výchově a vzdělání – a to nikoli jen proto, že právě tato oblast je v naší zemi tak hrozným způsobem zdevastována, ale i proto, že jedinou cestou z krize, v níž se soudobá civilizace ocitá, je cosi, co nazývám vzpamatováním člověka. A jak jinak a jak lépe se může člověk vzpamatovat, jak jinak a jak lépe může v sobě znovu objevit svou odpovědnost za svět, jak jinak a jak lépe může dozrát k moudré pokoře před tajemstvím bytí, jež jediná ho může zachránit, než právě duchovním životem, tedy kulturou a vzděláním?“

(Z projevu při jmenování rektorů 1990)

KOUZELNÁ FLÉTNA K CELOROČNÍ INSPIRACI

VŠECHNA FOTÁ: STANISLAVA KYSELOVÁ, AKADEMICKÝ BULLETIN

S polečenské zahájení nového roku s příslibem přátelských vztahů mezi Akademií věd ČR a představiteli vysokých škol, kultury, velvyslanci či zástupci církví má již tradici. Každoročně také přijíždějí badatelští kolegové ze sesterské Slovenské akademie věd – delegaci vedl předseda SAV Jaroslav Pastorek. Slavnostní novoroční představení se odehrálo 4. ledna 2012 ve Stavovském divadle Mozartovým posledním jevištním dílem *Kouzelná flétna*.

V poslední době se více daří oslovovat politiky, a tak mohl předseda AV ČR Jiří Drahoš přivítat předsedkyni Poslanecké sněmovny PČR Miroslavu Němcovou, předsedu Senátu

PČR Milana Štěcha, místopředsedkyni Senátu PČR Alenu Gajdůškovou, ministra práce a sociálních věcí Jaromíra Drábka a další hosty. Záslouhou ředitele Národního divadla Ondřeje Černého se úspěšně rozvíjí velmi dobrá spolupráce mezi oběma vrcholnými institucemi – vědeckou a kulturní. V režii Davida Radoka a českém překladu Vojtěcha Spurného se diváci vydali s princem Taminem překonávat všechny nástrahy, aby získal svou krásnou Paminu.

HaM

Obálka	
Kouzelná flétna k celoroční inspiraci	2
XXXIX. akademický sněm	3
Obsah, úvodník	
Odkaz odcházení...	1
Rozloučení s prezidentem – státníkem	
Vzpomínky na Václava	2
Má setkání s Václavem Havlem	3
Pravda a láska...	4
Akademický sněm	
XXXIX. akademický sněm	6
Špičkový výzkum je pro nás prioritou	
Projev předsedy Akademie věd ČR Jiřího Drahoše	8
Perspektivy výzkumné politiky	
Projev Petra Fialy – vědeckého poradce premiéra ČR	16
Usnesení XXXIX. zasedání	
Akademického sněmu AV ČR	18
Informace z 36. zasedání Akademické rady AV ČR	19
Věda a výzkum	
Spolupráce s indickým farmaceutickým průmyslem	20
Česko-německé vztahy v hudební kultuře	21
Svět bude stále více formovat věda	
– World Science Forum 2011	22
Výročí	
Devadesát let Historického ústavu AV ČR	24
Rozhovor	
Ptát se dějin... 1	27
Obhajoby DSc.	
Komplex trestnoprávní, kriminologické a penologické problematiky	30
Ocenění	
Nušlova cena 2011	31
Popularizace	
Bez mezinárodní spolupráce se neobejdeme	32
Mladí velvyslanci vědy a techniky	33
Z Bruselu	
Evropská unie podporuje inovace	34
SCIAP 2011	35
Portréty z Archivu	
Václav Tille	36
Kultura a společnost	
Jak zvládat přebytek informací	37
Kabinet studia jazyků	
Nabídka blended-learningových kurzů	38
Resumé	40
Příloha	
Oznámení o vyhlášení veřejných výběrových řízení	I–IV
Autorský rejstřík	i–iv
Věcný rejstřík	v–viii

FOTO: STANISLAVA KYSELOVÁ, ARCHIV AUTOROKY

ODKAZ ODCHÁZENÍ...

Odchod Václava Havla výrazně poznamenal předvánoční atmosféru loňského roku. Sám absurdní dramatik by byl jistě potěšen, nakolik se jeho země probudila z letargie, jakou dokonalou režii mu osud dopřál, když sezval těsně před vánočními svátky do ulic a na pietní místa fantastickou přehlídku lidí širokého věkového spektra. Možná naší politické garnituře až zatrnulo, jaké množství mladých lidí se s bývalým prezidentem přišlo rozloučit a kolik z nich i tímto způsobem demonstrovalo pocit, že naší nemocné zemi bude Václav Havel chybět. Jeho kritiky může umlčet i počet zahraničních hostů, kteří se v den před Štědrým večerem sjeli do Prahy na smuteční ceremoniál – vždyť do svatovítské katedrály dorazilo 42 státních delegací, lidmi se zaplnily celé Hradčany a loučila se s ním náměstí v nejrušnějších koutech Čech, Moravy i jinde.

Poslední československý (1989–1992) a první český prezident (1993–2003) zemřel 18. prosince 2011 ve věku 75 let. Celosvětovou vážnost si získával již od šedesátých let minulého století nejen jako dramatik, ale také jako neústupný kritik komunistického režimu, za což byl šikanován Státní bezpečností a vězněn. Vězeňské prostředí se mu však stalo kulisou pro setkávání s dalšími internovanými odpůrci režimu, intelektuály, vědci, duchovními. Václav Havel byl jednou z klíčových osobností přechodu k parlamentní demokracii. Od roku 1982 získal nespočet prestižních ocenění, na padesát čestných doktorátů (Univerzita Karlova jej doktorátem ocenila v roce 1990 za významné morální a filozofické podněty politickému myšlení lidstva a jako výraz uznání jeho niterného spojení s osudem vlasti) a jako jeden z mála Čechů byl také vícekrát nominován na Nobelovu cenu.

MARINA HUŽVÁROVÁ

AKADEMICKÝ BULLETIN

Vydává: Středisko společných činností AV ČR, v. v. i., 110 00 Praha 1, Národní 3
ISSN 1210-9525, registrační číslo MK ČR E 8392

Šéfredaktorka: Mgr. Marina Hužvárová (HaM), tel.: 221 403 531, fax: 221 403 356,
e-mail: huzvarova@ssc.cas.cz

Redakce: Ing. Gabriela Adámková (srd), tel.: 221 403 247, e-mail: adamkova@ssc.cas.cz,
Mgr. Luděk Svoboda (lsd), tel.: 221 403 375, e-mail: svobodaludek@ssc.cas.cz,
fotografie: Mgr. Stanislava Kyselová (skys), tel.: 221 403 332, e-mail: kyselova@ssc.cas.cz,
tajemnice redakce: Bc. Markéta Pavlíková (MaP), tel.: 221 403 513, e-mail: pavlikova@ssc.cas.cz
Překlad resumé: Luděk Svoboda, John Novotný; jazyková korektura: Irena Vítková,
tel.: 221 403 289, e-mail: vitkova@ssc.cas.cz

Redakční rada: předseda – PhDr. Jiří Beneš; členové – RNDr. Antonín Fejfar, CSc., Ing. Pavol Ihnát, PhDr. Antonín Kostlán, CSc., prof. RNDr. Ing. Michal V. Marek, DrSc., doc. RNDr. Karel Oliva, Ph.D., Ing. Karel Pacner, doc. RNDr. Eva Zažimalová, CSc.

Grafická úprava: Zuzana Grubnerová
Tisk: Serifa, s. r. o., Jinonická 80, 158 00 Praha 5, e-mail: serifa@volny.cz

Příspěvky přijímáme e-mailem na adresu abicko@ssc.cas.cz.
Redakce si vyhrazuje právo příspěvky krátiť. Za odborný obsah příspěvku ručí autor.

Adresa redakce: Praha 1, Národní 3, 4. patro – Viola; <http://abicko.avcr.cz>.
AB 1/2012 vychází 16. ledna 2012.

ROZLOUČENÍ S PREZIDENTEM

Na mimořádného státníka světového form – osobnosti, které stály v čele Akademie a prof. Rudolf Zahradník a na následující bývalý disident Jan Sokol.

Luční boudy. Můj tatínek moudře kýval hlavou a říkal: „Z toho chlapce budete mít radost, Boženko, z toho vyrostete druhý Chesterton.“ My děti jsme se trochu smály, ale tatínek se nemýlil. Mnohokrát jsem si na jeho slova vzpomněla, když jsem v šedesátých letech objevovala v moři komunistického „realistického“ umění báječné absurdní hry Václava Havla v Divadle Na zábradlí.

Ta další silná vzpomínka se mi váže, stejně jako tisícům jiných lidí, na úžasný podzim roku 1989, když jsme již šlapali po ulicích Prahy i po Václavském náměstí a nebyl nikdo, kdo by nás oslovil. A najednou promluvil Václav Havel. Chopil se zodpovědně své dějinné úlohy a mužně nás vyvedl z komunismu. Moc děkujeme, pane prezidente.

Nakonec ještě dvě malé osobní vzpomínky. Když jsem byla zvolena do čela Akademie věd České republiky, dostala jsem následujícího dne telegram: „Milá Helenko, moc gratuluji. Václav Havel.“ To byl telegram, který bych si velmi ráda schovala, ale Boženka Šléglová, vedoucí sekretariátu, usoudila, že telegram patří do Archivu Akademie věd, a tak tam teď asi někde zastrčený leží. Poslední vzpomínka je nejsmutnější. Potkala jsem Václava Havla na podzim roku 2010 v mramorovém sále Lucerny na večírku, který pořádal Ivan Havel. Pogratulovala jsem panu

FOTO: MARINA HUŽVÁROVÁ, AKADEMICKÝ BULLETTIN

Vzpomínky na Václava

Moje maminka měla před 2. světovou válkou čtyři dobré přítelkyně a jednou z nich byla Boženka Havlová. Další neobyčejně vzácný člověk – Tatjana Wiesnerová – mi vyprávěla následující historku. Když Boženka čekala malého Václava, kterému se později říkalo Venoušek, přijela za ní Tatjana na Vysočinu a našla ji, jak chodí po lese a čte si básně. Tatjaně řekla: „Čtu si krásné verše, aby moje dítě mělo krásnou duši.“ Toto přání se Božence vyplnilo vrchovatě. Václav Havel skutečně krásnou duši měl, plnou laskavosti, pochopení, tolerance, slušnosti, ale i pevnosti, odpovědnosti a odvahy.

Jiná vzpomínka se váže na již asi 15letého Václava. Naše rodina odjela spolu s Havlovými lyžovat do Krkonoš na Luční horu, také samozřejmě oba kluci Havlovi, Venoušek a Ivánek, a my se sestrou. Oba chlapci na mě tehdy hluboce zapůsobili. Ivánek během lyžování v údolí Bílého Labe již filozoval o čtvrtém rozměru – času. A Venouškovy črty a eseje nám Boženka četla po večěři, když jsme všichni seděli v útulné kóji dřevem obložené jídelny

Neformálně a mile připomenul svého bratra Ivan Havel při rozloučení, které uspořádala Univerzita Karlova v Praze ve Velké aule Karolína.

FOTO: STANISLAVA KYSELOVÁ, AKADEMICKÝ BULLETTIN

— STÁTNÍKEM

mátu vzpomínají jeho přátelé věd – prof. Helena Illnerová dvoustraně filozof

FOTO: MARINA HUŽVÁROVÁ, AKADEMICKÝ BULLETIN

prezidentovi k natočení jeho prvního filmu *Odcházení* a on mě doplnil: „A také posledního.“ Podívala jsem se na něho a zabolelo mě u srdce, protože jsem věděla, že má asi pravdu. Stejně si myslím, jak je výborné, že tento film ještě natočil – je to celý Václav Havel a nikdo jiný by to nemohl udělat lépe. I s tím, že na nás nakonec sám vykoukne z vody a řekne: „Prav-

da a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí.“ A to je také jeho odkaz. Je to věčný boj, který nikdy nemůže být vyhraný, ale stále jej musíme svádět.

Jsem hrdá, že jsme měli takového prezidenta. Děkujeme. ■

HELENA ILLNEROVÁ

Skauti svolali narychlo sraz u Pomníku obětem komunismu na Újezdě, aby se odtud vydali společným pochodem na Pražský hrad, kde sledovali pohřební ceremoniál ze druhého nádvoří.

Má setkání s Václavem Havlem

Na samém začátku bylo Divadlo Na zábradlí, kde jsem jako divák mohl poprvé nahlédnout do autorovy mysli. Nadmíru jsem oceňoval četná prohlášení Charty 77 k různým tématům, která tížila demokracii v nesvobodném Československu; říkalo se, že právě on významně přispívá k jejich formulaci. Po druhém zázraku v mém životě (první byl konec světové války), po kolapsu nestoudnosti zvané reálný socialismus, jsem Václava Havla poprvé uviděl na vlastní oči. Bylo to na restaurační lodi zakotvené na Vltavě, kam v roce 1991 pozval asi patnáct badatelů a umělců na popovídání a na večeři...

O dva roky později jsem se šel k prezidentovi Václavu Havlovi představit na Pražský hrad jako právě zvolený předseda čerstvě ustavené Akademie věd České republiky. Následovala rozmanitá setkání, v nichž zpravidla hrál Václav Havel významnou roli, např. při vzniku Učené společnosti ČR. Řada nezapomenutelných setkání se uskutečnila při pátečních podvečerních a večerních schůzkách ve vile Amálce nedaleko zámku v Lánech.

Úmyslně jsem se blíže nezmiňoval o rysech oněch setkání proto, že Václav Havel byl pro mě tím, co fyzici nazývají konstantou pohybu. Tedy veličinou neměnnou v čase, a tak lze popsat mé pocity souhrnně. Jaký tedy pro mě byl?

Václav Havel byl bytostí s jedinečným osobním šarmem. Člověk dokonalých způsobů, člověk velice zdvořilý, vlídný a skromný; člověk, z jehož slov a z očí číselná veliká intelektuální síla. Člověk neuvěřitelně ukázněný v diskusi, který dokázal s bezmeznou trpělivostí vyslechnout mínění ostatních a teprve potom se, s havlovskou ostýchavostí, přihlásil o slovo: vždy nabídl trefnou syntetickou odpověď. Nesdělával své myšlenky překotně; naopak vyjadřoval se uvážlivě, způsobem typickým spíše pro matematika než pro dramatika. Václav Havel byl člověk s charakterem připomínajícím monokrystal křemene. Za svou pravdou šel odhodlaně a opakovaně do komunistického vězení. Byl nejen renomovaným spisovatelem a dramatikem, ale též pozoruhodným filozofem společnosti a politiky. Tyto jeho rysy a nerovný sice, avšak vítězný boj s diktaturou, měly nevídanou odezvu v celém světě. Pro dobré jméno Československa a České republiky udělal neuvěřitelně mnoho. Jaká škoda, že později někteří z našich politiků nejen jméno České republiky nepřispěli, naopak ublížili.

Osud mi dopřál za život poznat hodně vynikajících osobností. Musím však dodat, že Václav Havel mezi nimi představoval ojedinělého velikána. ■

RUDOLF ZAHRADNÍK

FOTO: STANISLAVA KYSELOVÁ, AKADEMICKÝ BULLETIN

Na konci filmu Odcházení se z rybníčku vynoří hlava Václava Havla a s jistou ironií řekne jako před dvaadvaceti lety: „Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí.“ I když se heslu za ta léta kde kdo posmíval, Havel si na něm zřejmě trval. Může mít ještě dnes nějaký smysl?

***Na osobnost
pana prezidenta
vzpomenuli
22. 12. 2011 při
pietním setkání
v Karolinu
rektor UK
Václav Hampl,
emeritní rektor
Radim Palouš,
Ivan Havel,
Jan Sokol
(na snímku),
Miloslav Petrusek,
Ivo Mathé
a Vlastimil Ježek.***

Heslo je ovšem parafráze nebo spíš rozšíření hesla „Pravda vítězí“, které si Masaryk vybral z Jana Husa a ten je zase citoval z jedné apokryfní biblické knihy. O Janu Masarykovi se vypráví, že k němu prý po válce dodával „ale dá to fušku“. Patrně cítil, že by mu jeho doba mohla rozumět tak, že stačí jen si počkat, až ona sama jaksi „zvítězí“, což se mladšímu Masarykovi vůbec nezdálo. Havel je velmi promyšleně – až trochu neheslovitě – rozvedl dvojím směrem. Předně vedle pravdy, k níž naše doba nemá tak upřímně kladný vztah, postavil nečekaně slovo velmi emotivní, a ovšem také zranitelné: jakápak tady „láska“? A za druhé k němu dodal druhou, řekněme kritickou polovinu – lež a nenávist – kterou posměváčci rádi vynechávají.

Kdybych měl charakterizovat vztah obou polovin, řekl bych, že ta první je pro slavnostní až sváteční chvíle. Dobře jsme jí rozuměli v nadšené náladě těch neopakovatelných týdnů koncem roku 1989, kdy se jakýsi velmi neromantický pocit lidské radosti, vzájemné přízně a náklonnosti v masových shromážděních dal rovnou nahmatat. Jenže jak potom svátky

skončily a začalo jít do tuhého, v tahanicích a sporech, sice přirozeně, ale přece jen až moc rychle vyprchal. S tím ovšem počítá jeho druhá část. Dá-li se o pravdě a lásce i veřejně mluvit spíš ve svátek, „lež a nenávist“

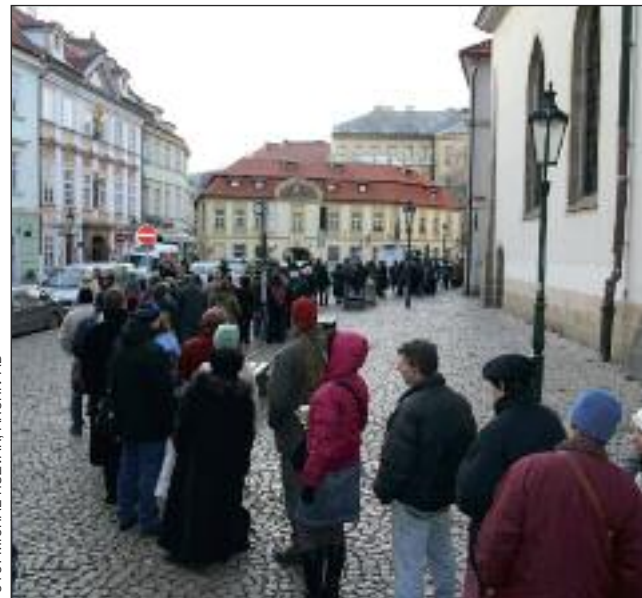

FOTO: MICHAL HUŽVÁR, ARCHIV AB

PRAVDA A LÁSKA...

je tu jako výstraha pro všední den. Lži větší i menší, podvody, korupce a různá nepřátelství či závisti nás přece ve veřejném i poloveřejném životě provázejí a trápí až do dneška – o čem jiném se píše v novinách? Z nich se také rodí rostoucí nedůvěra občanů k vládě, k demokracii a státu, a je tu i dost lidí, kteří vzpomínají na starý režim.

Toho se týká druhé Havlovo vysmívané heslo, také navazující na Masaryka, o „nepolitické politice“. Na první pohled paradox, naivní nesmysl: jak může být politika „nepolitická“? Někdo dokonce dodává, že „všechno je politika“, a tvůrci naší ústavy dali politické strany hned do pátého článku, na samý začátek. Nejspíš tím chtěli zažehnat přízrak Občanského fóra, které samozřejmě nemohlo přežít první normální volby, a ostatně právě Havel prosadil, že budou už po dvou letech. A tak tu strany také máme, jako v každé demokratické zemi.

Lidé už dávno vynalezli dva velmi účinné nástroje, jak se různé zájmy mohou prosazovat bez násilí – totiž peníze a volby, a to v masové společnosti znamená politické strany. Jenže skeptik by dnes mohl říci, že nefungují, přesněji řečeno fungují až příliš. Oba totiž rozdělují mezi lidmi moc, zakládají mezi nimi soutěž a pobízejí k větším výkonům. Teprve časem vychází najevo jejich nebezpečná stránka: oba jsou až příliš přitažlivé a biolog by řekl „invazivní“, šíří se do všech koutů veřejného života a všechno si chtějí podřídit, do všeho proniknout.

Čím to, že politické strany tu mají tak mizivou důvěru občanů? Proč lidé tak ochotně „kroužkují“, jen aby jim aspoň trochu pomíchali karty? Proč jim chce tolik lidí „vypálit rybník“ a volit příštího prezidenta sami? Nechme teď stranou, do jaké míry se to může podařit a do jaké míry budou zklamaní, protože stranám se tak jako tak nevyhnou. Zdá se mi, že za úpadek obecné důvěry si mohou strany samy, a to právě svou nenasytitou a soupeřivou invazivností. Bez nich to sice opravdu nejde, ale lidé správně cítí, že tu musí zůstat jakési jádro našeho

společného státu, který má všem – a nejen volebním vítězům – zajišťovat bezpečí, právo a svobodu a musí se před stranickou politikou chránit. Proč se ani po dvaceti letech nechtějí strany vzdát své moci nad státními úředníky, proč jsou i policejní velitelé, prokuratura nebo kontrolní úřad pod jejich tlakem a kontrolou? Ústava sice zaručuje nezávislost aspoň soudům – v čele s Ústavním soudem – a Národní banka nebo veřejná média mají své rady, jenže i jejich obsazování je předmětem tvrdého stranického soupeření.

Kdyby se moc politických stran všude a beze zbytku prosadila, ohrozil by se tím fakticky princip dělby moci a s ním nejenom záruka politické svobody, ale také nestranné právo nebo i dobrá měna. Pro všechny veřejné záležitosti by zase platilo, že „všechno je politika“, rozumí se stranická politika. Jistě, strana by už nebyla jen jedna a každé čtyři roky by se rozhodovalo mezi nimi, což je podstatný rozdíl. Nicméně by se také mohlo stát, že se po volbách všechny dohodnou a stát si mezi sebe potichu rozdělí. To není zrovna lákavá představa.

Václav Havel měl za sebou zkušenost člověka, který se celý život proti státu a jeho institucím vždy jen bránil a málem na to zahynul. Není divu, že s touto částí svého přerodu z disidenta v hlavu státu měl problémy a důvěroval spíš lidem než institucím. S „nepolitickou politikou“ – starostí, aby si celý stát se vším všudy nerozparcelovaly politické strany a jejich lobbisté – to možná někdy přehnal. Ale podíváte-li se dnes na stav našeho státu, nemáte také dojem, že bychom měli péči po Havlovi převzít, vzít si ji na starost a na svědomí? Laskavě i tvrdě připomínat stranám, že svojí rozpínavostí škodí nejen státu, ale také samy sobě? Že permanentní volební kampaň s „nulovou tolerancí“ podemílá jejich důvěryhodnost, a tak bohužel i důvěru občanů v demokracii jako takovou? Co zkusit Havlovo heslo přeložit do prozaické řeči pro všední den: „poctivost a důvěra musí zvítězit nad podvodem a nepřátelstvím“ – i když to dá fušku? ■

JAN SOKOL,
Univerzita Karlova

(psáno pro Aktualne.cz, otištěno se svolením autora)

**Václav Havel
s Janem Rumlem
při prezentaci
knihy Charta 77:
Dokumenty
1977–1989,
která se konala
v pražském
Mánesu
v září 2007**

**Čtvrtý adventní
týden se nesl
ve znamení
loučení
a v bývalé
atmosféře
setkávání všech
generací.
Na snímku lidé
stojí frontu přes
celé Betlémské
náměstí,
aby mohli uctít
památku u rakve
s ostatky
Václava Havla
v bývalém
kostele sv. Anny
známém
v současnosti
jako kulturní
centrum Pražská
křižovatka.**

XXXIX. AKADEMICKÝ SNĚM

Interní hodnocení AV ČR: nejlepší badatelské týmy si polepší

XXXIX. zasedání Akademického sněmu, vrcholného orgánu AV ČR, se podobně jako v dubnu zabývalo především hodnocením výzkumné činnosti pracovišť AV ČR a návrhem principů stanovení institucionální podpory jednotlivých pracovišť na rozvoj výzkumných organizací pro rok 2012 a rámcem postupu pro další období. Tradiční dějiště Akademických sněmů, Národní dům na pražských Vinohradech, přivítalo 15. prosince 2011 významné osobnosti a hosty – tentokrát v čele s nedávno jmenovaným vědeckým poradcem premiéra ČR prof. Petrem Fialou, který ocenil interní hodnocení AV ČR, v jehož důsledku vláda navýšila Akademii věd rozpočet o čtvrt miliardy korun.

V úvodním projevu se předseda AV ČR prof. Jiří Drahoš nejdříve zaměřil na výsledky hodnocení výzkumné činnosti akademických pracovišť za období 2005–2009. Podle něj se Akademie pokusila objektivně zjistit vědeckou kvalitu svých pracovišť, a to až na úroveň jednotlivých badatelských týmů. Důležitým cílem hodnocení bylo vytvořit efektivní tlak na zvyšování úrovně výzkumu a na rozpoznání a minimalizaci slabých míst. V poslední fázi bylo 52 vědeckých pracovišť AV ČR rozčleněno podle výkonnosti do několika kategorií: do skupiny *Ia* a *Ib* (pracoviště, v nichž většina vědeckých útvarů získala hodnocení na úrovni srovnatelné s evropským standardem a některé týmy snesou srovnání i s nejvyspělejšími zahraničními pracovišti) se dostalo 20 ústavů; kategorie *IIa* (týmy, které dosahují evropské úrovně, a převážná většina vědeckých útvarů představuje elitu v národním měřítku) byla přiznána 27 pracovištím; do kategorie *IIb* (týmy srovnatelné s národním standardem) byla zařazena čtyři pracoviště; jednomu pracovišti byla přiznána kategorie *III*, což představuje spíše průměrnou úroveň výzkumu. „Vedení každého pracoviště tak prostřednictvím objektivního hodnocení získalo nástroj, jak rozdělit finanční prostředky diferencovaně a s důrazem na kvalitu výsledků,“ zdůraznil Jiří Drahoš. Podle výsledků interního hodnocení hodlá vedení AV ČR pro příští rok alokovat čtvrtinu přidělených peněz.

Přerozdělování části institucionální podpory v rámci AV ČR vyvolalo různorodou debatu i kritiku – například dr. Jaroslav Strnad z Orientálního ústavu AV ČR, k jehož činnosti měli hodnotitelé nejvíce výhrad, namítl, že ústav nedostal písemnou odpověď na vznesené námítky, ačkoli jejich vypořádání je v metodice zakotveno: hodnocení tak nepovažuje za uzavřené. Ústav se proto chce proti hodnocení bránit legálními prostředky. Předseda AV ČR oponoval, že Akademická rada námítky ústavu projednala a reagovala na ně. Ústav by měl podle Jiřího Drahoše energii věnovat zkvalitnění vědecké činnosti nežli žádat právní kancelář,

aby za něj řešila nedostatky. Jiní poukázali, že se při hodnocení týmů nepřihlíželo k jejich velikosti, čili kolik lidí výsledků dosáhlo – některé týmy čítají desítky pracovníků, v jiných je jen několik lidí. Většina diskutérů ovšem souhlasila, že interní hodnocení bylo mnohem kvalitnější než ta předešlá.

Interní hodnocení AV ČR ocenil také Petr Fiala, který na Akademickém sněmu vystoupil jménem předsedy vlády ČR Petra Nečase. Bývalý předseda České konference rektorů a někdejší rektor Masarykovy univerzity v této souvislosti uvedl, že vláda nad rámec původních plánů navýší Akademii pro rok 2012 rozpočet o 252 milionů korun na celkových 4,6 miliardy. Dále konstatoval, že je nutné českou vědu a výzkum stabilizovat a zainteresovaným institucím poskytnout alespoň ve střednědobém výhledu finanční ustálenost. Stejně tak důležité je upravit model stávající *Metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje*, aby podporovala kvalitní výzkum. Vedle konkurence je třeba posilovat vzájemnou spolupráci a důvěru mezi vysokými školami, Akademii věd a soukromou sférou, aby se zlepšil stav vědy a výzkumu v České republice.

V další části projevu se předseda AV ČR zaměřil na aktuální situaci ve vědě a výzkumu – a to především v souvislosti s výsledky *Mezinárodního auditu výzkumu, vývoje a inovací v České republice* (shrnutí závěrečné zprávy vizte v příspěvku dr. Jiřího Rákosníka v AB 11/2011). S doporučením konsorcia šesti zahraničních institucí, které audit na zadání Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy realizovalo, upustit od stávající *Metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje*, Jiří Drahoš souhlasil: „Rozdělování výrazné části výdajů na výzkum, vývoj a inovace ze státního rozpočtu je třeba nyní zafixovat. Zároveň bychom měli snížit podíl účelových prostředků ve prospěch institucionálního financování kvalitních výzkumných institucí, jinak hrozí zásadní snížení výkonu českého

VŠECHNA FOTA: STANISLAVA KYSELOVÁ, AKADEMICKÝ BULLETIN

výzkumu, které může vést ke snížení konkurenceschopnosti Česka.“ Navyšování institucionálních prostředků by se ovšem nemělo dít na úkor Grantové agentury ČR, která jako jediná podporuje základní výzkum. V souvislosti s GA ČR Jiří Drahoš upozornil na neadekvátně nízkou úspěšnost žadatelů ve veřejných soutěžích této agentury: „Dlouhodobější neúspěšnost v grantové soutěži by mohla vést k likvidaci některých oborů, protože systém jediné grantové agentury neumožňuje institucím žádat o účelovou podporu z jiných relevantních zdrojů. AV ČR bude proto s vedením GA ČR diskutovat o eventuální restrukturalizaci oborů a doplnění hodnotících panelů.“

S kritikou předsedy AV ČR se opakovaně setkává Rada pro výzkum, vývoj a inovace. Její nové složení je sice vyvážené, ovšem systémově nezaznamenala významnější proměnu. Za tu Jiří Drahoš nepovažuje odvolání statutárních zástupců klíčových institucí, jakkoli tuto změnu vítá: zatímco Česká konference rektorů, Rada vysokých škol ani Akademie věd nemají v současné Radě statutární zástupce, Svaz průmyslu a dopravy v Radě zastupuje jeho viceprezident doc. Jiří Cienciala. Petr Fiala reagoval, že premiér ČR počítá s tím, že se Jiří Drahoš jako nejvyšší představitel Akademie věd bude zasedání RVVI zúčastňovat. Zároveň prohlásil, že RVVI bude mít vedle funkce poradního orgánu také funkci exekutivní. Jejím úkolem bude též rozvíjet mezinárodní spolupráci (především v Evropě) a koordinovat aktivity všech zainteresovaných subjektů ve VaVal, aby se neduplikovaly výdaje, k čemuž má pomoci příprava priorit národního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

V návaznosti na vystoupení Petra Fialy poukázal předseda Učené společnosti ČR prof. Václav Pačes na působení Koordinační rady expertů, která má za úkol zpracovat priority orientovaného výzkumu pro následující léta; v čele Rady, jejímiž členy jsou i představitelé AV ČR, stojí prof. Rudolf Haňka z Cambridge University. Jednotlivé priority mají reflektovat výzvy (např. rozvoj společnosti, sociální výhledy, energetické zdroje atd.), kterým má Česko v budoucnu čelit. Podle bývalého předsedy AV ČR Václava Pačesa však není dostatečně zřejmé, z jakých zdrojů budou financovány expertní panely, které pro každou z oblastí vznikly a mezi nimiž Koordinační rada zajišťuje soulad (dodržování totožné metodiky, kompatibilita výstupů z jednotlivých expertních panelů...). Václav Pačes vyjádřil obavy, aby část těchto prostředků nepocházela z peněz určených na základní výzkum.

Zasedání Akademického sněmu se zúčastnilo celkem 193 členů AS (81 %), 11 představitelů vysokých škol a 45 zvaných hostů – mezi nimi také čestný předseda Akademie věd ČR prof. Rudolf Zahradník, bývalá předsedkyně AV ČR a místopředsedkyně Učené společnosti ČR prof. Helena Illnerová, předseda Rady veřejných výzkumných institucí aplikovaného výzkumu prof. Karel Pospíšil, předseda Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu dr. Pavel Konečný, představitel vysokých škol v čele s předsedou České konference rektorů a rektorem Univerzity Karlovy prof. Václavem Hamplm či předseda Rady vysokých škol prof. Vladimír Haasz. ■

LUDEK SVOBODA

ŠPIČKOVÝ VÝZKUM JE PRO NÁS P

Projev předsedy Aka

Vážené členky a členové Akademického sněmu, vážení hosté, dámy a pánové,

hodlám se věnovat třem hlavním tématům. Nejprve závěrům hodnocení výzkumné činnosti našich pracovišť za období let 2005–2009. Poté bych rád uvedl několik poznámek k aktuální situaci ve vědě a výzkumu, a to v souvislosti s výsledky *Mezinárodního auditu výzkumu, vývoje a inovací v České republice*. V závěru okomentuji *Zprávu o činnosti Akademické rady* a pozastavím se u vybraných aktuálních výsledků výzkumné práce v Akademii věd.

Dříve než přistoupím k samotným výsledkům hodnocení výzkumné činnosti pracovišť Akademie věd, bych rád zdůraznil, že hodnocení od samého počátku sleduje více cílů současně, čímž se zásadně odlišuje od jednoduchého mechanismu současné vládní metodiky hodnocení, pro niž se vžil název kafemlejek.

Jedním z hlavních cílů hodnocení v AV ČR je snaha o objektivní vykreslení vědecké kvality našich pracovišť, a to až na úroveň jednotlivých výzkumných týmů. Neméně důležitým cílem je vykonávat efektivní tlak směřující ke zvyšování úrovně výzkumu a k identifikaci a potlačení slabých míst. Jsem přesvědčen, že i v tomto ohledu současné kolo hodnocení splnilo svůj účel.

Nyní již konkrétní fakta: v poslední fázi hodnocení bylo 52 vědeckých pracovišť Akademie věd rozděleno do kategorií podle výkonnosti a jejich rozpočty na rok 2012 byly upraveny odpovídajícím způsobem. Kategorie Ia a Ib zahrnují pracoviště, v nichž je převážná většina vědeckých útvarů pracoviště hodnocena na úrovni srovnatelné s evropským standardem a některé týmy snesou srovnání s nejvýspělejšími zahraničními pracovišti v oboru. Do této kategorie mohlo být zařazeno 20 našich pracovišť. Kategorie IIa byla přiznána 27 pracovištím, v nichž jsou týmy dosahující evropské úrovně a převážná většina vědeckých útvarů představuje špičku v národním měřítku. Do kategorie IIb, ve které převažují týmy srovnatelné s národním standardem, byla zařazena čtyři pracoviště. Jednomu pracovišti byla přiznána kategorie III, což z celorepublikového hlediska představuje spíše průměrnou úroveň výzkumu.

Pro celkový vývojový trend je charakteristická výrazná diferenciací výkonnostního profilu našich pracovišť ve srovnání s předchozím kolem hodnocení, ve kterém bylo do obou nejvyšších kategorií zařazeno 73 % našich pracovišť a zbývajícím 27 % pracovišť byla přiznána kategorie nižší. Důležitou součástí strategie Akademické rady při promítnutí výsledků hodnocení do financování byla snaha o rozumnou finanční stabilitu pracovišť. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto alokovat k rozdělení podle výsledku hodnocení zhruba jednu čtvrtinu disponibilních institucionálních prostředků pro rok 2012. Při rozdělení takto alokované částky podle výsledku hodnocení dosáhla diference pro ty nejlepší ústavy +16 % ve srovnání s –35 % pro nejhůře hodnocená pracoviště, což odpovídá rozdílu od +4 % do –9 % v rámci celkové výše rozpočtu pracovišť.

Hlavní tíha konkrétních opatření ke zvyšování úrovně vědy a výzkumu bude samozřejmě ležet na vedeních jednotlivých pracovišť, která disponují informacemi o hodnocení každého vědeckého útvaru, a je jejich povinností promítnout výsledky tohoto hodnocení do aktualizace výzkumného profilu pracoviště

RIORITOU

demie věd ČR Jiřího Drahoše

i do konkrétních opatření na nejbližší dva roky. To vše samozřejmě nikoli mechanicky, ale s přihlédnutím k *Programu výzkumné činnosti na léta 2012–2017*, který vypracovala vedení každého pracoviště. Je zřejmé, že procedura hodnocení organizovaná vedením Akademie věd umožní efektivně ovlivňovat financování pracovišť podle jejich výkonnostního profilu, a to i v případech stagnujících či klesajících rozpočtů na vědu. Vedení každého pracoviště tak má prostřednictvím objektivního hodnocení jednotlivých výzkumných týmů možnost rozdělit finanční prostředky diferencovaně, s důrazem na kvalitu dosahovaných výsledků.

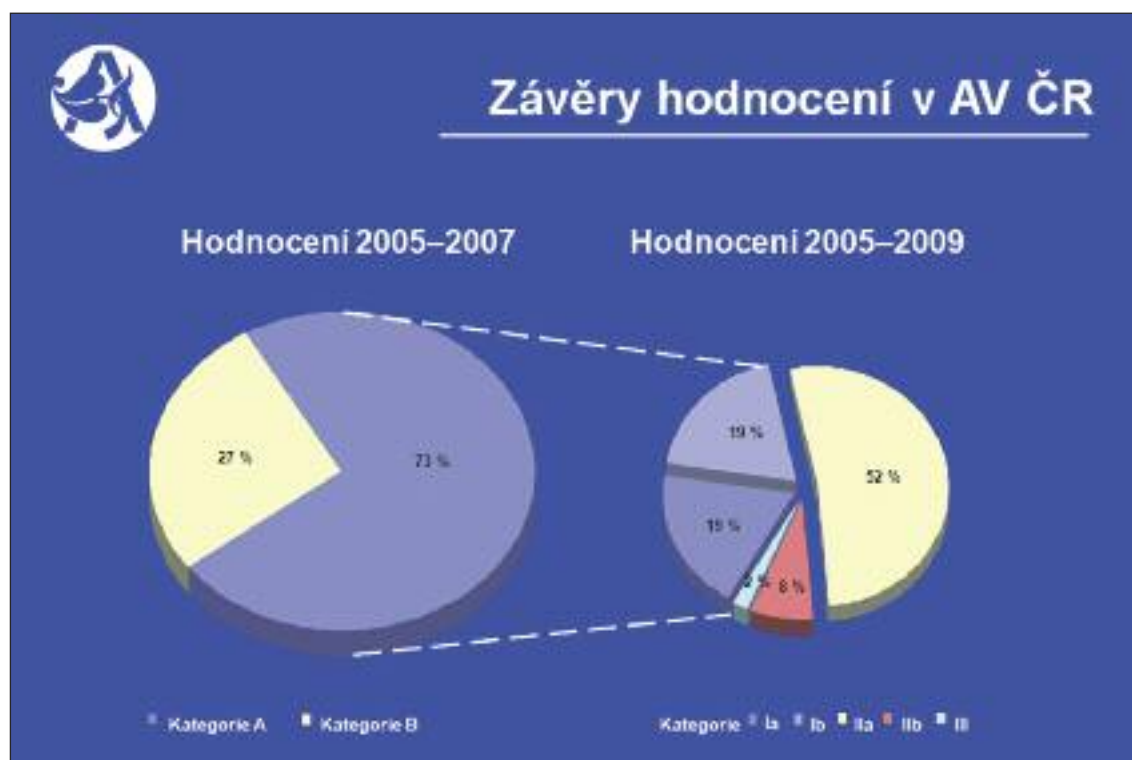
Mimo jiné se tak prokázalo, že systém hodnocení vědy a výzkumu v České republice, založený na metodě informovaného peer-review, který již mnoho let využívá právě AV ČR, je účinnou protiváhou zmíněnému kafemlejnku. Ani tento systém hodnocení samozřejmě není bezchybný a vyvíjí se. Všechny zkušenosti získané v průběhu hodnocení jak členy Akademické rady či Řídící skupinou, tak jednotlivými hodnotícími komisemi, včetně podnětů z pracovišť, názoru Vědecké rady AV ČR i kritických postřehů kompetentních jednotlivců budou sloužit ke zkvalitnění příštího hodnocení. Tak tomu ostatně bylo v případě všech předchozích hodnocení prováděných v Akademii věd.

Uvědomujeme si, že situace svádí k diskusím kolem kategorizace ústavů a k sestavování různých výkonnostních žebříčků. Rád bych proto zdůraznil, že vedení Akademie věd i já osobně považujeme za jeden z klíčových výsledků hodnocení skutečnost, že se podařilo vyzdvihnout práci těch výzkumných týmů, které se zabývají špičkovým výzkumem, a současně poukázat na týmy, jejichž výsledky nejsou dlouhodobě povzbudivé.

Žijeme v demokratické společnosti a jsme tedy závislí, jak se nám podaří přesvědčit veřejnost, že investice do výzkumu jsou významné pro prosperitu naší země. Nezapomínejme tedy, že je velmi důležité pravdivě a srozumitelně informovat veřejnost nejen o tom, co a proč děláme, ale současně i jak a v čem jsme v naší činnosti úspěšní.

S vědomím odpovědnosti dostát všem těmto nárokům přistoupilo vedení Akademie věd k přípravě materiálu *Návrh Principů stanovení institucionální podpory pracovišť AV ČR pro rok 2012 a rámec postupu pro další období*, který je předkládán tomuto zasedání Akademického sněmu.

V závěru této části si dovoluji shrnout, že za nejdůležitější výsledek hodnocení výzkumné činnosti našich pracovišť za období let 2005–2009 považuji,

že se jasně ukázalo, že Akademie věd je institucí, v níž je podpora špičkového výzkumu skutečnou prioritou, a to někdy i za cenu nepopulárních rozhodnutí. Jsem přesvědčen, že právě prostřednictvím tohoto kritického a odpovědného přístupu k vlastní práci vědecká výkonnost Akademie věd a celé soustavy jejích pracovišť poskytuje do budoucna vysoce kvalitní a stabilní základ pro rozvoj vědy a výzkumu v České republice.

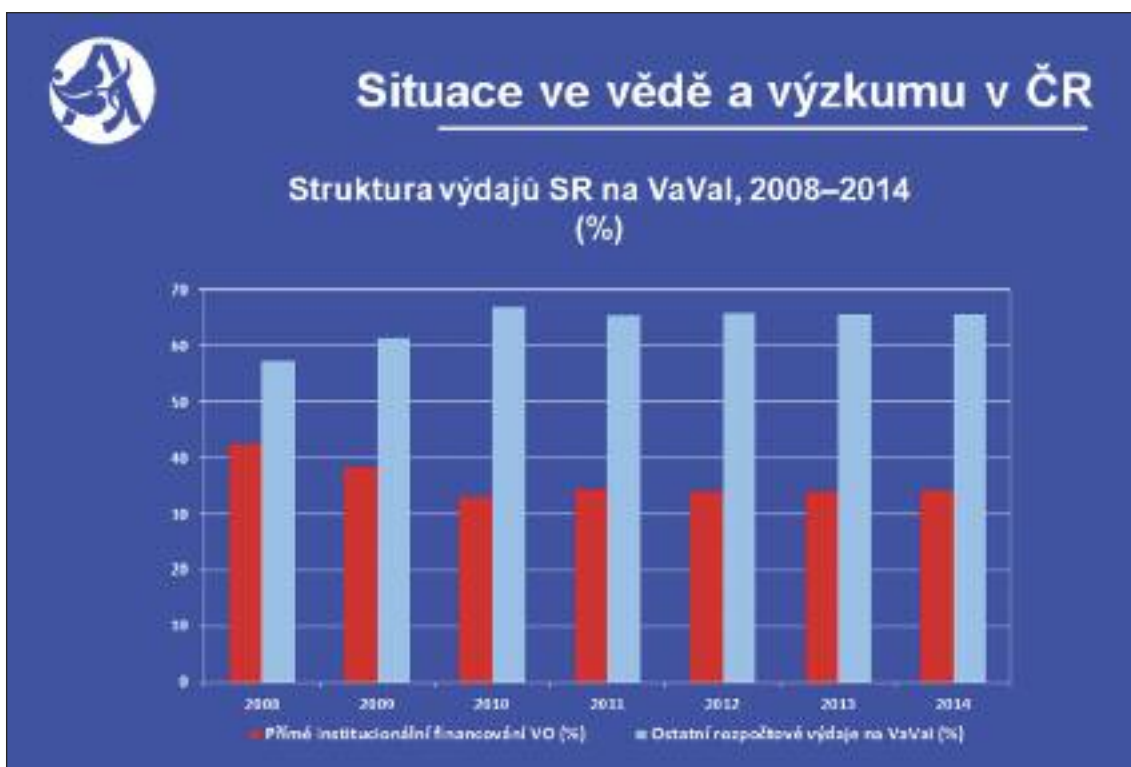
Krátce k aktuální situaci. Za velmi důležité považuji i nadále usilovat o změnu celkového prostředí vědy a výzkumu v České republice. Mnohá konkrétní doporučení, jak odstranit závažné nedostatky a zlepšit fungování a efektivnost celého systému, uvádí závěrečná zpráva *Mezinárodní audit VaVal v ČR a implementace jeho výsledků do strategických dokumentů* (viz také *AB 11/2011*, pozn. red.), kterou na objednávku MŠMT vypracovalo konsorcium šesti renomovaných zahraničních institucí. Nehodlám tuto zprávu podrobně komentovat. Rád bych ale upozornil na některá její zjištění v širších souvislostech.

Jedním z klíčových problémů konstatovaných ve zprávě mezinárodního auditu je vysoká míra cynismu a nestability v politickém životě a s tím související nedostatek důvěry na všech úrovních – zdůrazňuji zejména nedůvěru valné většiny vědecké obce k vládním garniturám, neboť jde o dlouhodobější problém. Na jedné straně je třeba ocenit například skutečnost, že ani v období ekonomických problémů nesáhla současná vláda k redukci finančních prostředků ve

výdajích na výzkum, vývoj a inovace. Na druhé straně nelze nevidět, jak jsou názory některých politických představitelů do značné míry ovlivňovány krátkozrakými představami určité části průmyslové lobby. Z její strany opakovaně zaznívají například názory typu, že jen úspěšní ředitelé výrobních podniků vědí, jak je třeba řídit vědecko-výzkumné instituce a univerzity; dále slycháme, že jsme malá země, která si proto může dovolit podporovat základní výzkum pouze v několika málo oblastech – a to především v těch, kde lze takřka okamžitě očekávat prakticky aplikovatelné výsledky; častý je i názor, že je třeba co nejvíce snížit podíl institucionálního financování výzkumných institucí ve prospěch účelových prostředků ve smyslu hesla „o všechno se musí soutěžit“.

O věcné správnosti těchto tvrzení lze jistě úspěšně pochybovat, ale vzhledem k tomu, že zaznívají opakovaně a poměrně dlouhou dobu, docházejí sluchu u těch politiků, kteří mají rádi dobře znějící slogany. Dovolím si proto nabídnout několik protiargumentů, doplněných krátkým komentářem.

Řízení výrobního podniku se nepochybně liší od řízení špičkového vědeckého ústavu či univerzity již jen z toho prostého důvodu, že vědění je primárně zaměřeno na poznávání souvislostí a zákonitostí; lze také hovořit o kritériu pravdivosti, zatímco firmy pracují s kritériem ziskovosti. Namísto výčtu dalších argumentů snad postačí odkázat na příklady vědeckých institucí z vyspělých států, v jejichž čele stojí v drtivé většině renomované vědecké osobnosti.

Neznamená to samozřejmě, že vědecké ústavy a výzkumné univerzity nemají mít v širším vedení kvalifikované ekonomy a manažery, neboť jakkoli ve vědě neplatí jednoduchá bilance „má dáti – dal“, korektní bilance finančních toků jsou velmi důležité i v této oblasti. Je však nefunkční a nepřijatelné posuzovat vědu a vzdělávání pouze na základě externích kritérií typu aplikace a užítivosti a kvantifikačních postupů přejímaných z učebnic podnikové ekonomie.

Jako poměrně malá země jistě musíme přemýšlet o stanovení určitého okruhu priorit na úrovni státu, ale takové priority se mohou týkat jen aplikovaného výzkumu a vývoje. Zásadněji omezovat základní výzkum je velmi krátkozraké – už jenom proto, že výzkum aplikovaný bez něj nemůže existovat. Znamená to, že i přes všechny dosavadní úspěchy ve vývoji nových technologií nemůže jít jen o prostou aplikaci již existujících poznatků, nýbrž také o produktivní pokračování ve výzkumu, který je v tomto smyslu vždy základním výzkumem. Takový výzkum je nutnou podmínkou pro získávání kvalitativně nových poznatků, pro dlouhodobý technologický rozvoj a inovace, ale také pro reflexi nových sociálně-kulturních souvislostí. Bohužel, pragmatický diskurz současné společnosti se odehrává především v kategoriích již vědecky známého a ve stejné omezeném duchu je chápán rovněž transfer poznatků, což je v příkrém rozporu s paradigmatickou představou o hranicích vědy a výzkumu.

Jako člověk s technologicky zaměřeným vzděláním a s vědeckou kariérou na hraně základního a aplikovaného výzkumu jsem se opakovaně kriticky vyjadřoval k nekvalifikovaným názorům části výrobní sféry na problém financování základního výzkumu – samozřejmě včetně specifických oblastí výzkumu na národní úrovni, bez jejichž podpory a nenahraditelných výsledků bychom se velmi brzy vytratili ze společnosti civilizovaných zemí. Zmíněná zpráva mezinárodního auditu konstatuje, že podíl účelového financování je u nás v současné době riskantně vysoký. Diskuse o podílu institucionálního a účelového financování jsou však často vedeny s velmi povrchní znalostí věci. Při posuzování výše institucionální a účelové podpory je totiž třeba mít na paměti, že institucionální financování v současném tuzemském pojetí nezahrnuje pouze peníze na základní financování konkrétních výzkumných institucí, ale i další nemalé položky týkající se např. kofinancování projektů operačních programů nebo podpory projektů mezinárodní spolupráce, které však svou povahou patří do účelového financování. V posledních letech tak jde na přímé institucionální financování výzkumných organizací pouze zhruba 34 % celkových výdajů státního rozpočtu na VaVal.

Důsledkem této situace je rezignace na dlouhodobé strategie a ohrožení stability výzkumných institucí. Další zvýšení podílu účelového financování by výrazně

poškozovalo zejména dvě nejvýkonnější složky výzkumu v tomto státě – Akademii věd a vysoké školy. Přitom pouze stabilní instituce se zajištěným systémem financování se mohou úspěšně ucházet o velké grantové projekty u našich i evropských grantových agentur a o velké infrastruktury v rámci operačních programů EU. Je poměrně symptomatické, že hlasy po omezení podpory základního výzkumu zaznívají zejména od těch, kteří do spolupráce s veřejnými vysokými školami či veřejnými výzkumnými institucemi investují z firemního portfolia zanedbatelné částky, ale sami přitom konzumují nemalou finanční podporu právě z veřejných zdrojů.

V této souvislosti musím s politováním konstatovat, že v důsledku realizace *Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací* přestala být Akademie věd poskytovatelem účelové veřejné podpory výzkumu a vývoje. Jedinou agenturou podporující základní výzkum v České republice se stala Grantová agentura ČR. Negativním důsledkem této situace, na niž se samozřejmě podílí i výše finančních prostředků alokovaných pro GA ČR, je neadekvátně nízká úspěšnost žadatelů ve veřejných soutěžích této agentury – ta se aktuálně pohybuje kolem 20 %, což v evropském i celosvětovém kontextu představuje velmi nízkou hodnotu. Dlouhodobější neúspěšnost v grantové soutěži by tak mohla vést *de facto* k likvidaci některých oborů, protože systém jediné grantové agentury neumožňuje institucím žádat o účelovou podporu z jiných relevantních zdrojů. Hlavním úkolem grantových agentur je podporovat kvalitní vědecký výzkum, nikoli ovlivňovat vědeckou politiku a určovat výzkumné priority prostřednictvím posuzovacího řízení. Vedení Akademie věd povede proto diskusi s vedením GA ČR o možné restrukturalizaci oborů a doplnění hodnotících panelů a také diskusi o složení oborových a podoborových komisí.

Chtěl bych se také krátce vyjádřit ke jmenování nové Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Odhlédnu-li od přetrvávajících nejasností ohledně dodržení zákona č. 130/2004 Sb. při jmenování některých členů

Rady do třetího funkčního období, mohl bych konstatovat, že současná Rada má vcelku vyvážené složení. Na druhé straně ale nevidím v tomto novém složení žádný významnější systémový posun – za ten rozhodně nemohu považovat odvolání statutárních zástupců klíčových institucí působících v oblasti vědy a výzkumu, jakkoli tuto změnu osobně vítám. Zatímco však Česká konference rektorů, Rada vysokých škol ani Akademie věd skutečně nemají v současné Radě statutární zástupce, nelze totéž říci o Svazu průmyslu a dopravy, který je v Radě zastoupen viceprezidentem. Asi stejně jako většina z vás si kladu otázku, proč bylo vlastně nutné provést tuto obměnu znamenající mimo jiné i více než dvouměsíční výpadek v činnosti Rady. Sám jsem v diskusích na téma odvolání a jmenování členů Rady k tomu nezaznamenal žádný relevantní argument. V každém případě bych rád popřál nové Radě hodně úspěchů v nelehké práci, jejíž výsledky budou jistě se zájmem sledovat všichni aktéři v oblasti vědy a výzkumu.

V závěru této části bych rád zdůraznil, že pokud opravdu chceme zlepšit fungování systému výzkumu, vývoje a inovací, pozvednout jeho úroveň a přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti České republiky, musíme co nejdůrazněji vystupovat proti nekvalifikovaným, ale mnohdy o to hlasitějším názorům, záměrnému zkreslování skutečnosti a krátkozrakému podřizování se účelovým zájmům. Určitou nadějí do budoucna je skutečnost, že převzetím závěrečné zprávy mezinárodního auditu tento projekt nekončí. Úkolem projektového týmu v následujícím roce bude navrhnout, jak získané informace a doporučení implementovat do strategických dokumentů českého systému vědy a výzkumu. Věřím, že ke zlepšení situace přispějí i výstupy projektu *Efektivní systém hodnocení a financování výzkumu, vývoje a inovací v ČR*, který jako další tzv. Individuální projekt národní (IPn) připravuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Na výsledky projektu si však budeme muset počkat nejméně dva roky. Vzhledem k naléhavosti doporučení mezinárodního auditu je velmi důležité co nejrychleji přijmout opatření pro přechodové období, která zabrání narůstání dalších škod v českém systému vědy a výzkumu.

Zpráva o činnosti Akademické rady

V souvislosti s III. fází hodnocení výzkumné činnosti našich pracovišť za léta 2005–2009 jsme naprosto většinu času věnovali tomu, abychom výsledky hodnocení jednotlivých útvarů optimálně promítlí do návrhu institucionálního financování pracovišť na rok 2012 i roky následující. Rád bych poděkoval všem, kteří se na tomto náročném úkolu podíleli.

Velkou pozornost jsme v uplynulém období věnovali i přípravě návrhu výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, vývoj a inovace na rok 2012 s výhledem na léta 2013 a 2014. Přes veškeré komplikace s variantními návrhy rozpočtu, kdy Akademii věd reálně hrozilo snížení rozpočtu na příští rok o 250 milionů korun, se nakonec podařilo dosáhnout udržení rozpočtu Akademie věd na rok 2012 i částek plánovaných ve výhledu na léta 2013–2014 na úrovni kolem 4,6 miliardy korun ročně.

Chtěl bych se také krátce vyjádřit k přípravě věcného záměru zákona o vysokých školách. K jeho obsahu jsme předložili zásadní připomínky a stanoviska,

v nichž jsme upozorňovali zejména na to, že užší zaměření věcného záměru tohoto zákona zabraňuje definovat roli Akademie věd i dalších institucí ve vysokoškolském vzdělávání a účelně využít jejich značný vzdělávací potenciál. Koncept tohoto zákona je z uvedeného hlediska neúplný, neboť nesystémově pomíjí mnohé další instituce, které aktivně působí v oblasti vzdělávání v České republice.

Závažnou otázkou, která má pro Akademii věd a její pracoviště mimořádný význam, je postavení a úloha Akademie věd při uskutečňování vysokoškolských studijních programů třetího (doktorského) stupně. Dosavadní návrh záměru předpokládá, že uskutečňování doktorských studijních programů ve spolupráci s veřejnými výzkumnými institucemi v České republice bude upraveno na základě dohody s příslušnou vysokou školou. Domníváme se, že pokud by tato varianta byla realizována, bude nezbytné specifikovat podmínky akreditace a zejména velmi zřetelně definovat obsah uzavírané dohody. Ta by měla obsahovat jednoznačné vymezení povinností, pravomocí a odpovědnosti smluvních partnerů. Právě nedostatečná definice těchto souvislostí a návazností vyvolává značné potíže a neshody v současném systému. Budeme proto i nadále prosazovat, aby precizní stanovení veškerých podmínek této spolupráce bylo obsaženo v samotném zákonu, jehož paragrafované znění bude připravováno v příštím roce. Bylo by trestuhodné nevyužít potenciálu a kapacit pracovišť Akademie věd pro vzdělávání nových generací vysoce kvalifikovaných odborníků a vědeckých pracovníků.

Vsouvislosti s přípravou a projednáním vládních dokumentů stojí za kritický komentář způsob přípravy *Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR pro období 2012–2020* v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu. V rámci této strategie jsou jako jeden z pilířů konkurenceschopnosti prezentovány inovační procesy, včetně oblasti výzkumu a vývoje, kde jsou navrhovány mnohé zásadní změny. Návrh *Strategie* však nebyl před předložením vládě ČR konzultován ani s Radou pro výzkum, vývoj a inovace, ani s hlavními aktéry vědy a výzkumu – s Akademií

věd, vysokými školami či představiteli dalších výzkumných organizací; s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy byl konzultován jen ve velmi omezené míře. Považuji za nepřijatelné, a to zejména z věcných důvodů a v situaci, kdy hrozící krize vybízí k uvažování a postupům hledajícím synergické efekty v podstatných oblastech společenského života, aby při přípravě dokumentu tohoto významu byly marginalizovány klíčové instituce výzkumu a vývoje v ČR. V předložené podobě materiál představuje v části týkající se oblasti výzkumu, vývoje a inovací pro konkurenceschopnost ČR spíše zásadní ohrožení než dobrou příležitost.

Pokud jde o evropskou agendu Akademické rady, považuji za důležité připomenout přípravu nového Rámcového programu EU pro výzkum a inovace označovaného jako *Horizont 2020*. Akademická rada pečlivě sleduje vývoj v této oblasti a aktivně se účastní prostřednictvím svých zástupců jednání a diskusí s cílem dosáhnout toho, aby národní dokumenty obsahovaly priority a návazná konkrétní opatření v souladu se zájmy Akademie věd. Druhou významnou oblastí v rámci evropské agendy je příprava kohezní politiky EU pro období počínající rokem 2014, kdy zejména strukturální fondy nabízejí velké možnosti pro financování vědy a výzkumu. AV ČR se snaží, aby bylo možné tyto zdroje využít pro podporu provozu nově vybudovaných výzkumných kapacit, k rozvoji lidských zdrojů ve vědě a výzkumu a pro obměnu experimentální výzkumné základny v ČR, zejména také v hlavním městě Praze.

Tolik stručně k naší práci v uplynulém období, za kterou bych chtěl ještě jednou poděkovat všem, kteří se na ní aktivně podíleli.

Výsledky výzkumné činnosti

V následující části projevu si dovoluji obrátit pozornost k výsledkům naší výzkumné práce; zmíním vždy jen jeden subjektivně vybraný výsledek za každou vědní oblast.

Oblast věd o neživé přírodě

Skupina badatelů z Astronomického ústavu AV ČR ve spolupráci s Výzkumným a zkušebním leteckým ústavem přispěla k vývoji měřicího přístroje určeného pro mezinárodní kosmickou misi Swarm, takzvaného mikroakcelerometru. Projekt Swarm má za úkol zmapovat změny v magnetickém poli Země a procesy, které se v něm odehrávají. Pomůže k tomu nová generace družic, jež budou mít na palubě umístěny speciální měřicí přístroje včetně českých mikroakcelerometrů.

Oblast věd o živé přírodě a chemických věd

V Ústavu nanobiologie a strukturní biologie, jenž je součástí Centra výzkumu globální změny AV ČR, badatelé ověřili a aplikovali techniku dvoufotonové polarizační mikroskopie ke studiu struktury a funkce proteinů. Vyvinutá technologie staví na pokročilém druhu optického, tzv. dvoufotonového mikroskopu ke zjišťování nejen toho, kde se fluorescentní molekuly nacházejí, ale i jak jsou orientovány. Uspořádání a aplikace nového mikroskopu jsou nyní chráněny českým patentem, současně probíhá proces patentové ochrany na mezinárodní úrovni.

Oblast humanitních a společenských věd

V Masarykově ústavu a Archivu AV ČR ve spolupráci s Österreichisches Theatermuseum vznikla publikace *Die Wiener Wochenschrift Die Zeit als Mittler zwischen der Tschechischen und Wiener moderne*, která otevírá nový pohled na vztahy mezi českou a vídeňskou modernou přelomu 19. a 20. století. Její autoři poprvé syntetickým způsobem zpracovali kontakty mezi vedoucími představiteli české literární i politické moderny (T. G. Masaryk, J. S. Machar, F. V. Krejčí, V. Mrštík, K. Kramář a další) a vídeňským týdeníkem *Die Zeit*, který se stal důležitým orgánem středoevropské moderny.

Z dalších událostí, k nimž došlo v krátkém období od minulého zasedání Akademického sněmu ve vědeckém životě naší Akademie, chci připomenout alespoň ty nejvýznamnější.

Začnu dobrou zprávou z Bruselu: Evropská komise schválila dotaci z evropských fondů ve výši 2,3 miliardy korun na výstavbu nového biomedicínského a biotechnologického centra BIOCEV, které do roku 2015 vyrostě ve Vestci u Prahy. Rád bych velice poděkoval všem, kteří se o zdar projektu zasloužili. Jde o nepochybný úspěch jak Ústavu molekulární genetiky AV ČR a ostatních zúčastněných ústavů Akademie věd, tak Univerzity Karlovy i celé České republiky.

Velmi potěšitelná je skutečnost, že Péter Szabó z brněnského oddělení vegetační ekologie Botanického ústavu AV ČR získal prestižní startovací grant od Evropské výzkumné rady, podporující významné vědce a jejich projekty v oblasti hraničního výzkumu. Dílčím úspěchem je rovněž účast Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR na řešení projektu vedeném Sofijskou univerzitou, který zkoumá společenský vývoj ve východní Evropě. Z celkového počtu sedmi grantů Evropské výzkumné rady udělených vědcům z České republiky se nyní čtyři řeší na pracovištích AV ČR. Jsem ale přesvědčen, že jejich počet neodráží skutečný výzkumný potenciál Akademie věd. Rád bych vás tudíž vyzval k zodpovědnému zvážení účasti v programech Evropské výzkumné rady.

Cenu ministra životního prostředí v soutěži *Česká hlava 2011* získali Blahoslav Maršálek z Botanického ústavu AV ČR a jeho kolega z VUT Brno František Pochylý, a to za vývoj flexibilní destratifikační technologie pro řízení kvality vody ve vodních nádržích. Blahopřeji k tomuto úspěchu.

Cena ministra školství, mládeže a tělovýchovy za mimořádné výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v roce 2011 byla udělena Juliu Lukešovi a jeho spolupracovníkům Marku Jindrovi, Ivo Šaumanovi a Masako Jindrové Asahině z Parazitologického a Entomologického ústavu Biologického centra AV ČR. Oceněným srdečně gratuluji.

Prestižní Cenu Jeana-Marie Lehna za projekt nových bezpečných nehořlavých Li-ion baterií získala Martina Nádherná z Ústavu anorganické chemie AV ČR. Daniele Hodrové z Ústavu pro českou literaturu AV ČR byla udělena Státní cena za literaturu pro rok 2011 za román *Vyvolávání* a za celou její dosavadní literární tvorbu. Oběma dámám srdečně blahopřeji k úspěchu.

Vědecká činnost Františka Vyskočila z Fyziologického ústavu AV ČR byla oceněna udělením medaile Josefa Hlávky. Nejvyšší ocenění České astronomické společnosti za celoživotní badatelské dílo, Cenu

Františka Nušla, získal Jiří Grygar. Oběma oceněným též gratuluji.

Stříbrnou pamětní medaili Senátu Parlamentu České republiky za mimořádné zásluhy ve výzkumu a vývoji virostatik obdržel Antonín Holý. Srdečně blahopřeji profesoru Holému k ocenění a také mu děkuji za oddanost vědě a za osobní postoje, které nebyly a nejsou poplatné často jednoduchým heslům současné doby, ale vždy působily ve prospěch vědy, vědeckého poznání a k užtku společnosti jako celku.

Blížím se k závěru projevu, ve kterém jsem informoval, v jaké konkrétní podobě se výsledky hodnocení budou promítat do další činnosti pracovišť Akademie věd. Dotkl jsem se i obecnějších otázek týkajících se fungování systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice. Zároveň jsem se pokusil shrnout výsledky mezinárodního auditu české vědy, který jednoznačně poukázal na chybnost a škodlivost dosavadního postupu.

Množství a závažnost auditem zjištěných problémů ukazuje, k jakým chybám v oblasti vědní politiky v minulých letech došlo. Chceme-li situaci změnit k lepšímu, je zapotřebí s okamžitou platností zrušit stávající metodiku hodnocení české vědy a zafixovat rozdělení výrazné části rozpočtových výdajů na výzkum, vývoj a inovace do té doby, než bude k dispozici nová metodika hodnocení a financování, vypracovaná v rámci již zmíněného projektu *MŠMT Efektivní systém hodnocení a financování výzkumu, vývoje a inovací v ČR*. Zároveň je třeba snížit podíl účelových prostředků ve prospěch institucionálního financování kvalitních výzkumných institucí – jinak hrozí zásadní snížení výkonu českého výzkumu, které se v delším časovém horizontu nutně promítne i do vývoje konkurenceschopnosti České republiky. Současně bych však chtěl zdůraznit, že k potřebnému navýšení institucionálních prostředků by v žádném případě nemělo docházet na úkor dnes již jedině grantové agentury podporující základní výzkum, tedy GA ČR.

Vše, o čem jsem výše hovořil, by nemělo v žádném případě být vykládáno tak, že se věda má řídit pouze vlastními pravidly a s problémy okolního světa nemá nic společného. Naopak, právě v její orientaci na poznávání světa a v jejím vynalézavém kladení otázek a řešení problémů spočívá síla, s jakou přetváří a proměňuje svět. Mělo by však být naprosto jasné, jak krátkozrace uvažuje každý, kdo vidí naplnění společenských potřeb pouze v tzv. aplikovaném výzkumu nebo průmyslovém vývoji a inovacích. Společnost, která se snaží vnutit vědě vlastní ideolo-

gická paradigmata a omezit svobodu vědeckého bádání a orientovat ji ke krátkodobým výhodám a úspěchům, však z dlouhodobého hlediska nevyhnutelně směřuje k vědecké a tím také společenské a hospodářské sterilitě.

V této souvislosti připomínám, že věda a vzdělávání se v našich podmínkách opírají o legislativně zaručené svobody, které jsou prakticky naplňovány díky existenci svobodné soustavy vysokých škol a pracovišť Akademie věd. Připomenutím základní charakteristiky našeho systému chci zdůraznit, že určující roli hraje v jeho rámci svobodné hledání výzkumných a badatelských orientací. To, a nic jiného, umožňuje, aby vzdělávací a výzkumné instituce byly ohnisky tvořivosti a kritického myšlení, z nichž se tyto kompetence šíří dále do ostatních oblastí lidského života – podnikání, politiky, kultury a samozřejmě i technického vývoje. Jsem přesvědčen, že vztah akademické a komerční sféry je třeba založit na oboustranně vhodných a dlouhodobých motivacích, jejichž uplatnění přinese ve výsledku trvalý prospěch a užitek především České republice a jejím občanům.

Úspěchy, kterých AV ČR dosáhla, nepochybně zavazují a současná Akademie věd musí takovému závazku dostát, má-li obhájit své jméno a postavení v české a mezinárodní vědecké komunitě. Je zřejmé, že se jí to bude dařit pouze tehdy, nesleví-li z nároků na kvalitní vědecký výzkum. Rád konstatuji, že výsledky hodnocení výzkumné činnosti pracovišť Akademie věd jednoznačně ukázaly, že při plnění tohoto náročného úkolu jsme obstáli a dokázali z něj vytěžit potřebné maximum pro další úspěšný rozvoj vědecké práce. Jsem přesvědčen, že pouze tímto způsobem se lze vyrovnat se současným nelehkým obdobím stagnujícího financování a současně vytvářet nezbytné podmínky pro to, aby i další generace badatelů nacházely v Akademii věd a na jejích pracovištích spolehlivé institucionální zázemí. ■

PERSPEKTIVY VÝZKUMNÉ P

Projev Petra Fialy

Vážený pane předsedo, vážené kolegyně, vážení kolegové, dámy a pánové,

dovolu mi, abych vám nejprve poděkoval za možnost vystoupit na Akademickém sněmu. Vážím si této příležitosti i vašeho času o to více, že jsem měl tu čest být v minulém období zvoleným členem Akademického sněmu, a tedy mám vlastní zkušenost s projevem hostů na tomto shromáždění.

Podpora výzkumu

Předseda vlády České republiky Petr Nečas mě požádal, abych vás jeho jménem pozdravil a omluvil jeho neúčast, protože je na dlouhodobě připravované oficiální návštěvě Maďarska. Mohu vás ujistit, že nebyť této plánované cesty, jistě by se jednání Akademického sněmu zúčastnil.

Současně mě pověřil, abych tlumočil jeho přesvědčení, že postavení Akademie věd ČR v našem systému výzkumu a vývoje je nezastupitelné a že si je vědom významu působení jednotlivých akademických ústavů při realizaci vědeckých aktivit v naší zemi. Rovněž mě pověřil, abych vás ujistil, že výzkum a vývoj i nadále patří mezi hlavní priority současné české vlády. Zájemem vlády je stabilizovat finanční podporu výzkumu a vývoje ze státního rozpočtu. Svědčí o tom fakt, že na rozdíl od jiných položek státního rozpočtu nedochází v této oblasti ke snižování výdajů, ale k udržování stávající úrovně. V roce 2012 budou prostředky pro výzkum mírně navýšeny, a to i přes probíhající reformní kroky a úsporná opatření omezující výdaje státního rozpočtu – pro úplnost dodávám, že výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj dosáhnou v roce

2012 výše 26,6 miliardy korun, což podle aktuálního předpokladu znamená, že překročí 1 % HDP. Zájemem vlády je také pokračovat v reformě systému výzkumu a vývoje a dokončit zahájené změny.

Důkazem konkrétních kroků směřujících k lepšímu a efektivnějšímu fungování výzkumné politiky a zájmu premiéra ČR o tuto oblast je také zřízení pozice hlavního vědeckého poradce předsedy vlády (září 2011) s cílem posílit koordinaci výzkumné politiky a zlepšit komunikaci mezi jejími klíčovými aktéry. Dále vznikla sekce výzkumu a vývoje a byl vybrán nový ředitel odboru výzkumu na Úřadu vlády. Před několika dny byla na návrh pana premiéra jmenována nová Rada pro

výzkum, vývoj a inovace. V této souvislosti připomínám, že významné zastoupení v ní mají vědecké osobnosti spjaté s Akademií věd. Premiér také předpokládá, že předseda Akademie věd se bude zasedání Rady účastnit v pozici stálého hosta s poradním hlasem.

Předseda vlády vnímá Radu s ohledem na její poslání a úkoly nejen jako orgán poradní, ale je si vědom některých jejích exekutivních funkcí vyplývajících z toho, že kromě otázek koncepčního charakteru jsou jí zákonem dány i některé jiné povinnosti. Proto má v úmyslu podpořit její roli širší diskusí o směřování vědy a výzkumu, na které by se měla podílet větší skupina vědeckých a akademických pracovníků. Prostorem pro takovou diskusi by mělo být Fórum pro výzkum a vývoj, což je v tuto chvíli pracovní název této nové platformy. Mezi zhruba čtyřiceti účastníky zamýšleného fóra, které se bude scházet několikrát do roka, by měli být kromě členů Rady také zástupci vysokých škol, Akademie věd, aplikovaného výzkumu apod. Všechny kroky jsou dány tím, že si předseda vlády uvědomuje klíčový význam výzkumu, vývoje a inovací pro naši společnost a chce naslouchat názorům těch lidí, kteří se vědeckou prací zabývají.

Premiér ČR se zájmem a pozorností sleduje situaci v Akademii věd. Pozitivně hodnotí zejména postup AV ČR při interním hodnocení jednotlivých týmů, což nepochybně vede jak ke zlepšování kvality akademických pracovišť, tak i ke zvyšování efektivnosti při využívání veřejné podpory, která je na jejich činnost poskytována. Také proto se na základě doporučení premiéra ČR při projednávání ve vládě navýšily finanční prostředky na institucionální podporu ve prospěch ústavů Akademie věd pro příští rok nad rámec původně schválených výdajů, a to o 252 milionů ko-

OLITIKY

– vědeckého poradce premiéra ČR

run. Celkové výdaje Akademie věd coby poskytovatele podpory budou v roce 2012 ve výši téměř 4,7 miliardy korun; podstatná část bude ve formě institucionálního financování určena přímo na podporu činnosti ústavů AV ČR.

Úkoly Rady pro výzkum, vývoj a inovace

Nacházíme se téměř v polovině doby, pro kterou vláda přijala *Národní politiku výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 až 2015*. Nemusím připomínat, že zavést některé kroky se v uvažované podobě nepodařilo, že reforma z roku 2008 mnohde zůstala stát v půli cesty a některé původní představy se navíc ukázaly jako málo vhodné pro praxi, jak nám ostatně potvrdil i nedávno skončený mezinárodní audit výzkumu v České republice. V následujícím období je potřeba se soustředit zejména na aktualizaci *Národní politiky*, která má být provedena do konce příštího roku. Nově jmenovaná Rada pro výzkum, vývoj a inovace je dobrým předpokladem, abychom s tímto úkolem dokázali rozumně naložit. S tím souvisí mnoho agend, které musí Rada ve spolupráci s výzkumnou komunitou v nejbližším období řešit.

Již nyní se připravují nové národní priority výzkumu a vývoje, a to podle vládou schváleného postupu; v současné době se také mnoho z vás podílí na jejich přípravě v rámci činnosti Koordinační rady expertů či jednotlivých expertních panelů; tyto nové priority aplikovaného výzkumu by měly být vládě předloženy v červnu příštího roku. Na prvním zasedání 16. prosince 2011 se Rada zabývala principy pro přípravu návrhu výdajů na výzkum a vývoj ze státního rozpočtu na rok 2013 s výhledem na léta 2014 a 2015; úkolem Rady bude vhodně zkombinovat výsledky hodnocení, závěry mezinárodního auditu výzkumu a vývoje a cíle *Národní politiky*. Základem budou celkové výdaje schválené ve střednědobém výhledu státního rozpočtu.

V otázce výdajů na výzkum a vývoj by mělo být prvořadým úkolem stabilizovat financování české vědy v příštích letech. Jde o to, abychom se při zohlednění již přijatých závazků (např. schválené programy výzkumu a vývoje) pokusili výrazným způsobem neměnit poměry mezi jednotlivými složkami výdajů, aby u výzkumných institucí byla meziročně zajištěna větší stabilita financování a tím i kontinuita jejich činnosti. S tím je spojena nutnost dokončit proces hodnocení podle *Metodiky* pro rok 2011 a přijmout rozhodnutí, jakou měrou a zda vůbec bude ovlivňovat návrh výdajů na další období. Nelze opomenout ani dokonče-

ní přípravy metodiky pro rok 2012 a celého systému hodnocení a poskytování institucionální podpory. V této souvislosti se Rada musí zabývat závěry mezinárodního auditu českého výzkumu. Rovněž bude muset rozhodnout, jak bude pokračovat v procesu posuzování, zda instituce naplňují znaky výzkumné organizace. Na to vše naváže i to, jak bude Rada při respektování rozpočtových limitů přistupovat k přípravě nových programů výzkumu a vývoje, neboť každý nový program by znamenal překročení vládou již schválených střednědobých výdajů. Bylo by tak pro něj potřeba nalézt nové finanční zdroje, což se nyní nejeví jako příliš reálné.

Úkolem Rady by v následujícím období měla být také snaha koordinovat jednotlivé aktivity zainteresovaných subjektů, zejména ministerstev coby poskytovatelů veřejné podpory, aby jednotlivé strategie a politiky dotýkající se výzkumu byly navzájem provázány a aby nedocházelo ke zbytečnému duplicitnímu financování shodných aktivit. K tomu mají do jisté míry napomoci také již zmíněné nově připravované priority orientovaného výzkumu, u kterých se musí zohlednit možnosti a kapacity výzkumných pracovišť a potřeby české společnosti.

Rada by se měla také více než dosud zaměřit na rozvoj mezinárodní spolupráce, a to nejen z pohledu jednotlivých pracovníků či výzkumných pracovišť, ale z hlediska zapojení celého českého výzkumu do mezinárodních a především evropských aktivit. S tím souvisí i fakt, že je třeba se rychle začít orientovat na přípravu nového programového období Evropské unie, na přípravu nových operačních programů, a to bez ohledu, zda nakonec bude Česká republika Evropské komisi předkládat samostatný operační program zaměřený na výzkum a vývoj, nebo zda bude výzkum jednou ze složek nějakého velkého národního operačního programu.

Stabilizace a důvěra

Jsem přesvědčen, že systém podpory výzkumu a vývoje je nyní především potřeba stabilizovat, že je nutno opustit modely financování konstruované na dobu předpokládaného kontinuálního růstu výdajů na výzkum a vývoj, že je nezbytné opustit model, který vede k nepředvídatelným meziročním změnám ve financování výzkumných pracovišť, a že je nutné zajistit poskytovatelům a především jednotlivým institucím potřebnou finanční stabilitu alespoň ve střednědobém výhledu.

Jsem přesvědčen, že je nezbytné významně upravit systém hodnocení výsledků výzkumu a vývoje, více ho přiblížit mezinárodním standardům a zdravému rozumu a zabránit, aby negativním způsobem ovlivňoval chování jednotlivých badatelů. Jsem přesvědčen, že je potřeba rychle do celého systému podpory výzkumu, vývoje a inovací přinést nejen větší efektivitu, ale také více klidu, důvěry a stability.

Jsem si jist, že vedle zdravé konkurence a soutěživosti, jež jsou přirozenou součástí vědeckého prostředí, je nyní potřeba více posilovat kooperaci mezi Akademií věd, vysokými školami, podnikateli a dalšími aktéry výzkumu, vytvářet prostředí podporující důvěru a spolupráci. Je to podle mého názoru jedna z opomíjených, ale nezbytných podmínek pro zvyšování kvality a excelence, o níž tak často mluvíme. ■

USNESENÍ XXXIX. ZASEDÁNÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU AV ČR

XXXIX. zasedání Akademického sněmu Akademie věd České republiky, konané dne 15. prosince 2011 v Praze, přijímá toto usnesení:

účet rozpočtové kapitoly 361 Akademie věd ČR za rok 2011 s tím, že tento dokument bude dodatečně předložen ke schválení XL. zasedání Akademického sněmu.

I.

Akademický sněm

1. bere se souhlasem na vědomí zprávu předsedy Akademie věd ČR Jiřího Drahoše,

2. ve smyslu čl. 14 písm. e) Stanov Akademie věd ČR schvaluje předloženou zprávu o činnosti Akademické rady AV ČR za období od XXXVIII. zasedání Akademického sněmu s tím, že bod IV/2 v části I má znít: „Připomínky a návrhy obsažené ve zprávě Dozorčí komise předložené XXXVIII. zasedání Akademického sněmu, zejména k návrhu Výroční zprávy o činnosti Akademie věd ČR za rok 2010, ke zprávě o hospodaření AV ČR v roce 2010 a jejímu závěrečnému účtu a k informaci o průběhu a výsledcích I. etapy hodnocení výzkumné činnosti pracovišť AV ČR, byly vypořádány.“

II.

Akademický sněm

schvaluje Principy stanovení institucionální podpory pracovišť AV ČR pro rok 2012 a rámec postupu pro další období podle předloženého návrhu.

III.

Akademický sněm

1. bere na vědomí předloženou zprávu o ekonomické situaci Akademie věd ČR a o očekávaných výsledcích jejího hospodaření v roce 2011,

2. ve smyslu čl. 14 písm. d) Stanov Akademie věd ČR schvaluje rozpočet Akademie věd ČR na rok 2012 a jeho rozpis na pracoviště podle předloženého návrhu,

3. souhlasí, aby Akademická rada AV ČR ve smyslu čl. 29 Stanov Akademie věd ČR schválila závěrečný

IV.

Akademický sněm

1. schvaluje předloženou zprávu Dozorčí komise Akademického sněmu za období od XXXVIII. zasedání Akademického sněmu,

2. ukládá Akademické radě AV ČR, aby projednala připomínky a návrhy uvedené v předložené zprávě a přijala k nim příslušná opatření.

V.

Akademický sněm

je znepokojen skutečností, že růst institucionálních prostředků ve střednědobém výhledu rozpočtu Akademie věd ČR do roku 2014 je mnohem pomalejší než zamýšlený růst veřejných výdajů a očekávaný růst HDP a dokonce pomalejší než očekávaný nárůst inflace. To povede k opětovnému snížení podílu institucionálních prostředků AV ČR na veřejných výdajích a HDP. Podle střednědobého výhledu tak dojde do roku 2014 ke snížení reálného objemu těchto prostředků, a to v době, kdy investice do vzdělání, vědy a výzkumu jsou jednou z hlavních cest, jak udržet mezinárodní konkurenceschopnost české ekonomiky.

V Praze 15. prosince 2011

Ověřili:

Jiří Chýla,

předseda návrhové komise,

Miroslav Tůma,

předsedající Akademického sněmu

Informace z 36. zasedání Akademické rady AV ČR

Akademická rada se 1. prosince 2011 zabývala těmito nejdůležitějšími záležitostmi:

Schválila

■ dodatek č. 1 ke směrnici 2/2011 – Pravidla pro přidělování dotace na podporu publikování formou Open Access,

■ orientační program činnosti Akademické rady AV ČR na I. pololetí 2012,

■ úkony navržené Majetkovou komisí AV ČR ve věci nakládání s nemovitým majetkem dle zápisu z jejího 31. zasedání konaného dne 25. listopadu 2011 a přidělení služebních a startovacích bytů dle zápisu z 18. zasedání Bytové komise AV ČR konaného 24. listopadu 2011.

Souhlasila

■ se zveřejněním dokumentů spojených s hodnocením pracovišť AV ČR,

■ s rozdělením dotací na podporu vědecké a vědecko-populární literatury v roce 2011,

■ s rozdělením dotací na podporu publikování formou Open Access.

Jmenovala

■ MVDr. Jana Honetschlägera z Ústavu molekulární genetiky AV ČR, v. v. i., předsedou Rezortní

odborné komise AV ČR pro schvalování projektů pokusů na zvířatech na funkční období 2011–2015,

■ MVDr. Richarda Pospíšila, DrSc., z Fyziologického ústavu AV ČR, v. v. i., členem Rezortní odborné komise AV ČR pro schvalování projektů pokusů na zvířatech na funkční období 2011–2015.

Doporučila předsedovi AV ČR, aby udělil

■ čestnou medaili Za zásluhy o Akademii věd České republiky RNDr. Daně Wagnerové, DrSc.,

■ pamětní medaili Jana Patočky prof. PhDr. Stanislavu Sousedíkovi, CSc. (Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze),

■ Fellowship J. E. Purkyně Janu Honolkovi, Ph.D., navrženému Fyzikálním ústavem AV ČR, v. v. i.

Vzala na vědomí

■ návrh časového rozvrhu XXXIX. zasedání Akademického sněmu AV ČR a návrh složení návrhové komise Sněmu,

■ závěrečnou zprávu o konání 11. ročníku Týdne vědy a techniky AV ČR,

■ zprávu o realizaci Kurzů základů vědecké práce pořádaných v Praze a v Brně.

Institute of Organic Chemistry and Biochemistry of the ASCR, v. v. i.
invites applications for the position of
junior team leaders in the field of biochemistry and molecular biology

The institute requires:

- Completed education on the Ph.D. level
- A minimum of 2 years of postgradual experience
 - Team-leading ability
- A research program complementing the scientific focus of the institute (see www.uochb.cas.cz)
 - An age usually below 35 years

The institute offers:

- The possibility to build a team and begin one's own scientific career
 - New, fully equipped laboratories
 - Starting financial package
- Fund for the wages of the leader and co-workers
- Support of the institutional services

Timing:

- Applications are to be submitted by **February 29, 2012**
 - Interviews in **March 2012**
- Possibility to start as of **April 2, 2012**

More details on <http://www.uochb.cz/web/structure/1075.html?lang=en>.

SPOUPRÁČE S INDICKÝM FARMACEUTICKÝM PRŮMYSLEM

Mikrobiologický ústav AV ČR dlouhodobě spolupracuje doma i v zahraničí s farmaceutickým průmyslem, a to zejména v oblasti tzv. „green chemistry“. Mezi perspektivní zahraniční partnery patří indická firma Fermenta Biotech Ltd., s níž se čeští mikrobiologové podílejí na výzkumu biotransformace beta-laktamových antibiotik. Spolupráci iniciovala koncem 80. let minulého století farmaceutická firma SPOFA a dále ji rozvíjel výhradně Mikrobiologický ústav AV ČR.

Novou etapu kooperace znamenal vývoj moderního, ekologicky šetrného procesu pro syntézu beta-laktamových antibiotik druhé generace, ampicilinu, amoxicilinu a cefalexinu. Tato antibiotika se vyznačují vyšší selektivitou vůči patogenním mikroorganismům, zvýšenou odolností k inaktivaci katalyzované enzymem beta-laktamasa a vylepšenými farmakologickými vlastnostmi. Zmíněná antibiotika jsou v současnosti nejčastěji používané látky s antibakteriálním účinkem a jejich chemická výroba představuje většinu celosvětové produkce antibiotik.

Výzkum enzymové syntézy beta-laktamových antibiotik zahájila Laboratoř enzymových technologií pod vedením dr. Pavla Kyslíka koncem 90. let. Průmyslově vyráběný biokatalyzátor s aktivitou penicilinacylasy z *Escherichia coli* (PGA), používaný pro přípravu prekurzorů pro chemické syntézy antibiotik odvozených od přírodních penicilinů a cefalosporinů jejich hydrolyzou, není vhodný pro opačnou reakci, enzymovou acylaci. V roce 1999 byl proto zahájen intenzivní screening půdních izolátů mikroorganismů s aktivitami penicilinacylasy vhodných vlastností. Jeden z izolátů, klasifikovaný původně jako *Comamomonas testosteroni*

a později dle sekvence genu pro 16S rRNA přesněji identifikován jako *Achromobacter* sp., produkoval dosud nepopsanou PGA. Kmen byl patentován a výsledky publikovány v mezinárodních odborných časopisech. V roce 2003 podepsal MBÚ AV ČR smlouvu o spolupráci při dalším vývoji technologie bioproduktu syntézy antibiotik se společností Fermenta Biotech Ltd. (FBL). Badatelé připravili robustní, vysoce expresní systém pro přípravu enzymu využívající optimalizovaného hostitele *Escherichia coli*. V té době již měly obě zúčastněné strany za sebou dlouholetou úspěšnou spolupráci ve vývoji obdobných technologií. Díky tomu badatelé v relativně krátké době modifikovali expresní systém a vyvinuli technologii přípravy a použití enzymového katalyzátoru pro syntézu beta-laktamových antibiotik s parametry ekonomicky životaschopného a udržitelného moderního procesu, který v porovnání s chemickou výrobou výrazně snižuje zatížení životního prostředí toxickými odpady a vysokou energetickou náročností. Projekt završilo v roce 2009 udělení českého patentu na produkční mikroorganismus. V návaznosti na patent připravily spolupracující instituce tři společné PCT přihlášky, které navíc zahrnují proces přípravy biokatalyzátoru a jeho využití. V současnosti se realizuje patentové řízení ve vybraných státech světa; produkční kmen již byl patentován v USA a EU. Koncem roku 2011 se podařilo úspěšně dokončit transfer technologie prodejem autorského podílu společného patentu firmě FBL, která hodlá v brzké budoucnosti zahájit výrobu těchto biokatalyzátorů. V témže roce ředitel Mikrobiologického ústavu AV ČR dr. Martin Bilej a Satish Varma za vedení FBL podepsali společné prohlášení o oboustranném zájmu pokračovat ve stávající spolupráci a rozšířit ji o další společné projekty. ■

**Výrobní hala
firmy Fermenta
Biotech Ltd.
v Takoli,
Kullu Valey,
stát Himachal
Pradesh**

FOTO: ARCHIV MBÚ AV ČR

MARTIN BILEJ, PAVEL KYSLÍK,
Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i.

Oznámení o vyhlášení **veřejných výběrových řízení** na obsazení funkcí ředitelů pracovišť Akademie věd České republiky, veřejných výzkumných institucí

I. Oblast věd o neživé přírodě

1. Sekce matematiky, fyziky a informatiky

**Rada Fyzikálního ústavu AV ČR, v. v. i.,
vyhlašuje veřejné výběrové řízení na obsazení funkce
ředitele/ředitelky Fyzikálního ústavu AV ČR, v. v. i.**

Požadavky:

- prohlášení uchazeče, že v případě jmenování ředitelem doloží splnění podmínek vyplývajících pro výkon této funkce z § 17 odst. (4) a (5) a zajistí splnění podmínek vyplývajících z § 17 odst. (6) zákona č. 341/2005 Sb.;
 - vysokoškolské vzdělání a vědecká nebo vědecko-pedagogická kvalifikace v některém z oborů výzkumné činnosti ústavu;
 - významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti;
 - organizační schopnosti a zkušenosti;
 - jazykové znalosti; • morální bezúhonnost.

Příhlašku do výběrového řízení s kontaktními údaji, stručným životopisem, doklady o dosažené kvalifikaci, přehledem dosavadní praxe, seznamem hlavních vědeckých prací a stručným rozбором hlavních záměrů a představ o řízení, činnosti a dalším rozvoji ústavu zasílejte písemně nejpozději

do **10. března 2012** na adresu

**Rada Fyzikálního ústavu AV ČR, v. v. i.,
Na Slovance 2, 182 21 Praha 8** v zalepené obálce označené na zadní straně nápisem „Výběrové řízení – ředitel FZÚ AV ČR“. Předpokládá se, že kandidát/ka při případném osobním pohovoru před výběrovou komisí prokáže svou znalost problematiky ústavu a přednese svou představu o záměrech, které by ve funkci ředitele chtěl/a realizovat.

2. Sekce aplikované fyziky

**Rada Ústavu fotoniky a elektroniky AV ČR, v. v. i.,
vyhlašuje veřejné výběrové řízení na obsazení funkce
ředitele/ředitelky pracoviště.**

Požadavky:

- splnění zákonných podmínek podle ustanovení § 17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
 - vysokoškolské vzdělání a vědecká nebo vědecko-pedagogická kvalifikace v oboru technických nebo přírodních věd blízkých profilu pracoviště;
 - významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti;
 - organizační schopnosti a zkušenosti;
 - jazykové znalosti;
 - morální bezúhonnost.

Příhlašky se strukturovaným životopisem (v češtině či angličtině), doklady o dosažené kvalifikaci a udělených vědeckých a vědecko-pedagogických hodnostech, přehledem dosavadní praxe a seznamem důležitých vědeckých prací zasílejte nejpozději

do **27. února 2012** písemně na adresu

**Ústav fotoniky a elektroniky AV ČR, v. v. i.,
tajemník Rady ÚFE AV ČR, Chaberská 57,
182 51 Praha 8-Kobylisy**, a v elektronické podobě (formát pdf) na adresu **konkurs@ufe.cz**.

Předpokládá se, že při osobním pohovoru přednesete též svou představu o funkci, o níž se ucházíte, a o záměrech, které byste v ní chtěl/a realizovat.

**Rada Ústavu přístrojové techniky AV ČR, v. v. i.,
vyhlašuje veřejné výběrové řízení na obsazení funkce
ředitele/ředitelky pracoviště.**

Požadavky:

- splnění zákonných podmínek podle ustanovení § 17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
 - vysokoškolské vzdělání a vědecká nebo vědecko-pedagogická kvalifikace v oborech odpovídajících zaměření ústavu;
- významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti;
 - organizační schopnosti a zkušenosti;
 - jazykové znalosti; • morální bezúhonnost.

Příhlašky se stručným životopisem, doklady o dosažené kvalifikaci, přehledem dosavadní praxe a seznamem hlavních vědeckých prací zasílejte nejpozději do **10. března 2012** písemně na adresu

**Ústav přístrojové techniky AV ČR, v. v. i.,
sekretariát ředitele, Královopolská 147, 612 64 Brno.**

Předpokládá se, že při osobním pohovoru přednesete též svou představu o funkci, o níž se ucházíte, a o záměrech, které byste v ní chtěl/a realizovat.

**Rada Ústavu termomechaniky AV ČR, v. v. i.,
vyhlašuje veřejné výběrové řízení na obsazení funkce
ředitele/ředitelky pracoviště.**

Požadavky:

- splnění zákonných podmínek podle ustanovení § 17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
 - vysokoškolské vzdělání a vědecká nebo vědecko-pedagogická kvalifikace v oboru hlavní činnosti ústavu;
- významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti;
 - organizační schopnosti a zkušenosti;
 - jazykové znalosti; • morální bezúhonnost.

Příhlašky se stručným životopisem, doklady o dosažené kvalifikaci, přehledem dosavadní praxe a seznamem hlavních vědeckých prací zasílejte nejpozději do pátku **17. února 2012** do 16:00 hodin písemně na adresu

**Ústav termomechaniky AV ČR, v. v. i.,
Dolejškova 5, 182 00 Praha 8.**

Předpokládá se, že při osobním pohovoru přednesete též svou představu o funkci, o níž se ucházíte, a o záměrech, které byste v ní chtěl/a realizovat.

3. Sekce věd o Zemi

**Rada Geologického ústavu AV ČR, v. v. i.,
vyhlašuje veřejné výběrové řízení na obsazení funkce
ředitele/ředitelky pracoviště.**

Požadavky:

- splnění zákonných podmínek podle ustanovení § 17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
- vysokoškolské vzdělání a dosažení vědecké nebo vědecko-pedagogické hodnosti v některém z oborů činnosti ústavu;
 - vědecká činnost v některém z hlavních oborů ústavu doložená významnými publikačními nebo jinými výstupy s mezinárodním ohlasem;
 - organizační schopnosti a manažerské zkušenosti s praxí minimálně 10 let;
 - jazykové znalosti; • morální bezúhonnost.

Předpokládané funkční období je od 1. června 2012 do 31. května 2017.

Příhlašky se strukturovaným životopisem (v češtině nebo angličtině), doklady o dosažené kvalifikaci a udělených vědeckých a vědecko-pedagogických hodnostech, přehledem dosavadní praxe a seznamem hlavních výstupů vědecké činnosti, případně další relevantní přílohy zašlete nejpozději do **10. února 2012** písemně na adresu **Rada GLÚ AV ČR, v. v. i.,
Rozvojová 269, 165 00 Praha 6** (příhlašky zasílejte

v zalepené obálce doporučeně nebo předejte do podatelny ústavu; obálku označte nápisem „Výběrové řízení – ředitel“).

Předpokládá se, že při osobním pohovoru přednesete zhodnocení dosavadního stavu pracoviště a svou představu o jeho budoucí funkci, tj. o záměrech, které byste jako ředitel/ka pracoviště chtěl/a realizovat.

**Rada Ústavu struktury a mechaniky hornin AV ČR, v. v. i.,
vyhlašuje veřejné výběrové řízení
na obsazení funkce ředitele/ředitelky ústavu.**

Požadavky:

- splnění zákonných podmínek podle ustanovení § 17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
 - vysokoškolské vzdělání a vědecká nebo vědecko-pedagogická kvalifikace v některém z oborů výzkumné činnosti ústavu;
- významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti;
 - organizační schopnosti a zkušenosti;
 - jazykové znalosti; • morální bezúhonnost.

Předpokládané funkční období je od 1. června 2012 do 31. května 2017.

Příhlašku do výběrového řízení s kontaktními údaji, stručným životopisem, doklady o dosažené kvalifikaci, přehledem dosavadní praxe, seznamem hlavních vědeckých prací a stručným rozбором hlavních záměrů a představ o řízení, činnosti a dalším rozvoji ústavu zasílejte písemně v zalepené obálce označené na zadní straně nápisem „Výběrové řízení – ředitel ÚSMH AV ČR“ nejpozději do **29. února 2012** na adresu

**Rada Ústavu struktury a mechaniky hornin AV ČR, v. v. i.,
V Holešovičkách 41, 182 09 Praha 8, Česká republika**
a v elektronické podobě (formát pdf)

na adresu **irms@irms.cas.cz** tak, aby byla doručena v uvedený den do **12:00 hod.**

Předpokládá se, že při osobním pohovoru uchazeč/ka přednese též svou představu o výkonu funkce, o níž se uchází, a o záměrech, které by v ní chtěl/a realizovat.

AUTORSKÝ REJSTŘÍK

Adámková Gabriela					
Éra raketoplánů končí	32, AB/4				
Prestížní evropský grant české historičce	24–25, AB/1				
Průlom nepřinesou filozofové, ale fyzici	10–11, AB/10				
Stipendia L'Oréal	II, AB/6				
Středoškoláci zápolili v soutěži Expo Science AMAVET	30–31, AB/6				
XVII. valné shromáždění Učené společnosti ČR	8–9, AB/6				
Z počítače nedostaneme nic víc, než co do něj vložíme	22–24, AB/3				
Adámková Gabriela,					
Hužvárová Marina					
Granty pro nejlepší evropský výzkum	8–10, AB/11				
Adámková Gabriela,					
Syka Josef					
České neurovědy vynikají výzkumem i aplikacemi	4–5, AB/4				
Akademická rada					
Stav a východiska vědecké činnosti Akademie věd ČR	16–17, AB/1				
Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.					
Europa Nostra 2011	33, AB/5				
Bahenská Marie					
Ferdinand Stiebitz	31, AB/10				
Baron Roman, Doležalová Eva					
Konference SVU v New Yorku	10–11, AB/9				
Bartáček Jan					
Konferenční místnost Otto Wichterleho	44, AB/7–8				
Bek Jiří					
Význam studia paleozoických spor in situ	30, AB/12				
Bendová Magdalena					
Noc v knihovně	36, AB/7–8				
Rok plný chemie končí	34, AB/12				
Beveridge David R.					
Zdeňka a Josef Hlávkoví – Anna a Antonín Dvořákoví	14–16, AB/12				
Bílek Jan, Tomeš Josef					
Pamětní deska Josefa Pekaře	36, AB/6				
Blažek Martin					
Rentgenová astrofyzika a robotické dalekohledy	21, AB/7–8				
Blažková Milena					
Poznejte světové dědictví UNESCO	16–17, AB/10				
Boček Vít,					
Villnow Komárková Jana					
Etymologické symposion	24, AB/12				
Boháček Jan					
Otakar Quadrat	30, AB/4				
Borovec Jakub, Vrba Jaroslav					
Revitalizace Orlické nádrže a přilehlého území	14–15, AB/3				
Brádlarová Daniela					
Josef Drachovský	25, AB/3				
Cejnar Pavel					
Symetrie a chaos v jádrech	32, AB/1				
Cílek Václav, Lisá Lenka,					
Suková Lenka					
Geoarcheologický průzkum šestého nilského kataraktu v Súdánu	8–11, AB/4				
Čechák Vladimír, Zima Jan					
Otázky vědy a vzdělanosti v 21. století	22–23, AB/5				
Čermák Patrik					
Univerzita Pardubice připravuje budoucí vědce	34–35, AB/5				
Černý Marcel					
Cena Josefa Mühlbergera	28–29, AB/6				
Daničková Sylva					
Chemie je radost, umění, hra... 1	28–30, AB/9				
Chemie je radost, umění, hra... 2	18–21, AB/10				
O chemii, badatelství a mnohoprostorových duších 1	22–25, AB/4				
O chemii, badatelství a mnohoprostorových duších 2	28–31, AB/5				
Vivisectio mundi	31, AB/4				
Doležalová Eva, Baron Roman					
Konference SVU v New Yorku	10–11, AB/9				
Doležalová Markéta,					
Pospíšilová Vladislava					
Cesta k úspěšné komunikaci s médií	35, AB/12				
Za novými nápady na letní školu	32, AB/9				
Dráber Pavel, Dráber Petr					
Jak na alergie?	12–13, AB/11				
Drahoš Jiří					
Projev předsedy Akademie věd ČR Jiřího Drahoše	4–10, AB/1				
Projev předsedy Akademie věd ČR Jiřího Drahoše	3–8, AB/5				
Úvahy o smyslu vědeckého titulu doktor věd	22, AB/11				
Drbal Vlastimil					
Prezentace nových vědeckých publikací v Sofii	15, AB/10				
Drdácký Miloš					
Centrum excelence v Telči	10–12, AB/2				
Đurčanský Marek					
Matija Murko	36, AB/12				
EASAC					
Syntetická biologie	I–VIII, AB/4				
Fárník František					
Raketoplány a jejich přínos pro astrofyziku	16–18, AB/11				
Franc Martin					
Vladimír Wagner	38, AB/5				
Gajdůšková Alena					
Projev místopředsedkyně Senátu PČR Aleny Gajdůškové	13–14, AB/5				
Golášová Hana, Tichá Zdenka					
Od Kanceláře Slovníku k Ústavu pro jazyk český	6–7, AB/6				
Grubhoffer Libor					
Evropská jarní škola o klíštatech	20, AB/9				
Hálek Jan					
Kamil Henner	31, AB/7–8				
Hanika Jiří					
Ocenění českého chemického inženýrství	20, AB/2				
Hartmanová Dagmar					
Megabooks – výstava zahraniční vědecké literatury	35, AB/11				
Havlíček Vladimír, Volný Michael					
Cena Vladimíra Hanuše a Petra Sedmery	33, AB/1				
Havlíková Lubomíra					
Mezinárodní projekt cyrilometodějské bibliografie	19, AB/11				
Milada Paulová	26–27, AB/10				
Můj život patřil vědě	37, AB/12				
Havlíková Lubomíra,					
Jančárková Julie					
Byzanc bez hranic	14–15, AB/10				
Hayer Miloš					
Cena Inženýrské akademie České republiky 2011	18, AB/6				
Herold Vilém					
Etika vědy v České republice	32–33, AB/11				
Hlavačka Milan					
První překlad občanského zákoníku aneb O setkání dvou kodifikací	17–19, AB/12				
Holubová Markéta					
Evropský projekt ELI míří do České republiky	17–19, AB/4				
Houdek František					
2011 – Rok chemie	18–19, AB/1				
Hluboce zbožný nevěřící génius	32–33, AB/10				
Hozák Pavel,					
Morská Markéta					
Euro-Biolmaging – síť pro zobrazování v biomedicině	25–27, AB/12				
Hubáček Jaroslav					
Variabilita v genu pro apolipoprotein A5	21, AB/9				
Hužvárová Marina					
Akademie 2008–2010 ve fotografii	IV, AB/4				
Biologické kontroly v nových laboratořích	II, AB/4				
Bulletinu k dospělosti	III, AB/4				
Cena Europa Nostra	24, AB/11				
Dnes se rozhoduje o stavu po roce 2013	6–8, AB/2				
Do třetího decennia	1, AB/1				
Don Giovanni pro Akademii	II, AB/2				
Dvacetiny SSČ	IV, AB/11				

AUTORSKÝ REJSTŘÍK

Hodnocení 2005–2009	1–3, AB/4	Jurajda Štěpán		Lédl Vít	
Hovořili jsme stejnou řečí	1, AB/11	Jak (ne)dosáhnout excelence	4–5, AB/10	Centrum speciální optiky a optoelektronických systémů	
Když se potká chemie s biologii	12–13, AB/6	Kábová Hana		TOPTec	34–35, AB/1
Kyčel – Loket – Občas Umí Bolet	16–17, AB/5	František Trávníček	33, AB/6	Lisá Lenka, Cílek Václav,	
Léto plné škol	1, AB/9	Kalenda Pavel,		Suková Lenka	
Líbí se mi, že v Česku		Neumann Libor		Geoarcheologický průzkum šestého nilského kataraktu v Súdánu	8–11, AB/4
mohou pracovat i starší vědci	4–6, AB/7–8	Je možno predikovat zemětřesení?	13–15, AB/4	Lukáš Petr, Sechovský Vladimír	
Na prahu		Kanioková Lucie		Evropská konference	
Mezinárodního roku chemie	20, AB/1	Soutěž o nejlepší business plán v oblasti biotechnologií	31, AB/12	o rozptylu neutronů	16–17, AB/9
Novináři EUSJA poprvé v Česku	IV, AB/1	Kašpárek Martin		Mádlová Vlasta	
O studiu v zahraničí		Priority maďarského předsednictví a agenda evropského výzkumu	26–27, AB/2	František Drtina	27, AB/9
a touze vrátit se domů	32–35, AB/7–8	Znalostní a inovační společensví EIT	39, AB/7–8	Magala Andrzej	
Peníze se Akademii vrací		Kindlmann Pavel		Vědecká spolupráce s Polskem	8–9, AB/12
v lepší vědě	1, AB/7–8	Kongres o ochraně orchidejí	12–13, AB/9	Vědecká spolupráce s Velkou Británií	6–7, AB/4
Podzimní zahradní slavnost v Lužanech	III, AB/10	Knižová Koucká Petra		Vědecká spolupráce se Skandinávií	18–19, AB/5
Saying it ...on paper knižně	36, AB/9	Vazbové procesy v atmosféře	25, AB/7–8	Vědecká spolupráce se Slovenskem	4–5, AB/11
Úvodník	1, AB/2	Kodera Pavel		Maršík František	
Úvodník	1, AB/3	Jan Rypka	25, AB/2	Precesní odvalovací turbína – vynález českých vědců	12–13, AB/10
Úvodník	1, AB/5	Kopecký Leoš		Martinek Jan	
Úvodník	1, AB/6	Nové popularizační projekty	33, AB/9	Popularizace v Senátu	II, AB/3
Úvodník	1, AB/10	Kostlán Antonín		Martinek Tony,	
Úvodník	1, AB/12	Bohemia docta a výročí České akademie věd a umění	2, AB/3	Hužvárová Marina,	
Zrušit prestižní vědecké ústavy by bylo jako spáchat sebevraždu	21–23, AB/1	Odchod vědců do exilu	2–3, AB/7–8	Kratochvílová Eva	
Hužvárová Marina,		Vznik a vývoj Československé akademie věd (1952–1992)	4–5, AB/6	S úctou k českým umělcům, vědcům i tradicím	7, AB/7–8
Adámková Gabriela		Kottová Alena		Maříková-Kubková Jana	
Granty pro nejlepší evropský výzkum	8–10, AB/11	Malé dějiny velké české myšlenky ve světě	37, AB/9	Archeologické objevy při stavbě tunelu Blanka	16–17, AB/3
Hužvárová Marina,		Kratochvíl Matěj		Blanka odhalila raně středověké pohřebiště	19, AB/6
Kratochvílová Eva,		Etnofolk	28–29, AB/12	Mikuláš Radek	
Martinek Tony		Kratochvílová Eva,		Zábavná matematika... a truchlivé konce, pokud jí nerozumíme	38, AB/1
S úctou k českým umělcům, vědcům i tradicím	7, AB/7–8	Martinek Tony,		Míšková Alena	
Hužvárová Marina,		Hužvárová Marina		Wilhelm Weizsäcker	26, AB/11
Pavlíková Markéta		S úctou k českým umělcům, vědcům i tradicím	7, AB/7–8	Mittnerová Anna	
Viola v novém hávu	28–29, AB/11	Krekule Jan		Prezidentka Evropské výzkumné rady navštívila Prahu	25, AB/1
Chodějovský Jan		Desetiletí na stopě naučné literatury	34–35, AB/6	Morská Markéta, Hozák Pavel	
Josef Páta	39, AB/1	Ptáci – poslové jara i naše svědomí	42–43, AB/7–8	Euro-Bioluming – síť pro zobrazování v biomedicině	25–27, AB/12
Jančárková Julie,		Tečka za laudatio...	23, AB/11	Nečas Petr	
Havlíková Lubomíra		Ksandr Karel		Projev předsedy vlády ČR Petra Nečase	11–13, AB/1
Byzanc bez hranic	14–15, AB/10	Vrcholné dílo Josefa Hlávky světovým kulturním dědictvím	2–5, AB/9	Neumann Libor, Kalenda Pavel	
Jeník Jan		Kučera Ondřej		Je možno predikovat zemětřesení?	13–15, AB/4
Ultra-univerzita na Národní třídě	30–31, AB/3	Fröhlichovské sympozium	18–19, AB/9	Nováková Karina,	
Ježek Martin		Lahoda Vojtěch		Rejchrt Radek	
Archeologické rozhledy	26–27, AB/3	Seminář C-MAP v Muzeu moderního umění v New Yorku	26–27, AB/5	Jedenáct festivalových dní	28, AB/10
Jindra Jiří					
Češi a vědecké Nobelovy ceny	12–16, AB/7–8				
Zdenko Hans Skraup a Praha	38–39, AB/6				
Jiříčková Martina					
Priority polského předsednictví a agenda evropského výzkumu	34–35, AB/9				

Odbor mediální komunikace		
AV ČR		
Memorandum o stálé konferenci AV ČR a Senátu PČR	II, AB/9	
Věda, vzdělávání a průmysl v 21. století	III, AB/9	
Olivová Lucie		
Zlatá éra města Yangzhou	20, AB/4	
Pacltová Markéta		
Excelence spojuje	26, AB/7–8	
Pánek Jaroslav		
Akademie věd v Rožmborském roce	2–4, AB/12	
Pavlíková Markéta,		
Hužvárová Marina		
Viola v novém hávu	28–29, AB/11	
Pavlíková Markéta,		
Pospíšilová Vladislava		
Vzdělávání učitelů přírodovědných oborů	30, AB/10	
Pavlíková Markéta,		
Svoboda Luděk		
Evropské fórum vědy a techniky	14–15, AB/6	
Věda a život	5–7, AB/12	
Pazourková Danuše		
Spolupráce AV ČR a CNR Itálie	12, AB/3	
Petáková Zdeňka		
Diamantová lady	20–21, AB/11	
Pfeifer Ivan		
Dvacet let Humboldt klubu v České republice	19–21, AB/3	
Pittner Jiří,		
Stejskalová Květoslava,		
Rulišek Lubomír		
Kam kráčí současná teoretická a výpočetní chemie	20, AB/7–8	
Pokorná Magdaléna		
Česká akademie věd a umění po stu a dvaceti letech	7–9, AB/3	
Pokorný Petr		
Učená společnost ČR a Heidelberská akademie věd	7, AB/11	
Poledníková Jana		
Kosmické rentgenové dalekohledy v Praze	18, AB/3	
Pospíšilová Vladislava,		
Doležalová Markéta		
Cesta k úspěšné komunikaci s médií	35, AB/12	
Za novými nápady na letní školu	32, AB/9	
Pospíšilová Vladislava,		
Pavlíková Markéta		
Vzdělávání učitelů přírodovědných oborů	30, AB/10	
Přichystal Antonín		
Kamenné suroviny v pravěku	30, AB/7–8	
Pumpřila Václav		
Knihopisný slovník českých, slovenských a cizích autorů 16.–18. století	22–24, AB/6	
Pužmanová Ríta		
Přelomový rok CESNET	24–25, AB/5	
Výzkumné sítě a jejich budoucnost	22–24, AB/7–8	
Ráb Petr		
I. etapa hodnocení pracovišť AV ČR za léta 2005–2009	9–12, AB/5	
Rákosník Jiří		
Závěrečná zpráva auditu VaVal	2–3, AB/11	
Rambousková Hana		
Stipendia Fulbrightova programu	27, AB/7–8	
Redakce		
Biskupský areál v Černovicích	IV, AB/9	
Britský premiér u fyziků	II, AB/7–8	
Česká hlava	33, AB/12	
České stopy ve vesmíru	38, AB/12	
Česko-izraelská spolupráce	II, AB/7–8	
Čestná medaile		
Vojtěcha Náprstka	21, AB/2	
De scientia et humanitate optime meritis	26, AB/4	
De scientia et humanitate optime meritis	24, AB/10	
Diplomy doktorům věd	28, AB/7–8	
Einstein a Praha	40, AB/5	
Festival TVT 2011		
– pokrok, život, věda	II, AB/12	
Jiří Čtyroký předsedou		
Vědecké rady Akademie věd ČR	11, AB/11	
Jubilejní ceny SVU	IV, AB/6	
Medaile Ernsta Macha		
Karlu Jungwirthovi	33, AB/12	
Obrazy maršálků		
zpět ve Sněmovně	21, AB/5	
Oxygen – Věda touží po poznání, vědci po uznání	IV, AB/7–8	
Plastiky pro zahradu	II, AB/10	
Poděkování akademickým zaměstnancům	III, AB/12	
Práce z dějin Akademie věd	36, AB/9	
Sto českých vědců v exilu	III, AB/5	
Vědec, pedagog, popularizátor		
František Vyskočil	32, AB/12	
Výletu na Žalov nikdo nezelel	III, AB/7–8	
Výlov sloviček a eseje o autorském psaní	35, AB/11	
Wichterleho prémie 2011	IV, AB/6	
XXXVII. akademický sněm	II, AB/1	
Rejchrt Radek, Nováková Karina		
Jedenáct festivalových dní	28, AB/10	
Roháček Jiří		
Colloquium iubilaeum	21, AB/12	
Hodie mihi, cras tibi	31, AB/1	
Rulišek Lubomír, Pittner Jiří,		
Stejskalová Květoslava		
Kam kráčí současná teoretická a výpočetní chemie	20, AB/7–8	
Rychterová Pavlína		
Projekt OVERMODE	16–17, AB/2	
Řiha Martin		
Prolomení těžebních limitů	16–17, AB/6	
Řípa Milan		
Mezinárodní veletrh AMPER 2011	23, AB/5	
Zákulisi vědy	40, AB/12	
Salejová Gabriela		
Výzkum a inovace průmyslových technologií	39, AB/12	
Sedláková Zuzana		
Chemické pozdravení kolem světa	18–19, AB/2	
Segeth Karel		
Babuškova cena 2010	40, AB/1	
Sechovský Vladimír,		
Lukáš Petr		
Evropská konference o rozptylu neutronů	16–17, AB/9	
Seják Josef		
Hodnocení služeb ekosystémů	12–13, AB/4	
Silagiová Zuzana		
Slovník středověké latiny v českých zemích	24–26, AB/9	
Smrčka Ludvík		
Nobelova cena za fyziku pro rok 2010	26–28, AB/1	
Spížek Jaroslav		
Z Federace evropských mikrobiologických společností	13, AB/3	
Stejskalová Květoslava,		
Pittner Jiří, Rulišek Lubomír		
Kam kráčí současná teoretická a výpočetní chemie	20, AB/7–8	
Straka Jan		
CERGE-EI – 20 let excelence	10–11, AB/12	
Stuchlík Stanislav		
Mohylové pohřebiště v Boroticích	20–21, AB/6	
Suková Lenka, Cílek Václav,		
Lisá Lenka		
Geoarcheologický průzkum šestého nilského kataraktu v Súdánu	8–11, AB/4	
Svoboda Jan		
Demokracie sestřihová	25–27, AB/6	
K čemu retroviry?	13, AB/2	

AUTORSKÝ REJSTŘÍK

Svoboda Jan ml.					
Ke kořenům Akademie	22–24, AB/2				
Svoboda Luděk					
20 let CERGE-EI	II, AB/11				
Americký nobelista převzal medaili Karla Engliše	24, AB/11				
Cena Jana Slavíka	25, AB/11				
Cena Milady Paulové za rok 2011	27, AB/10				
Ceny Academia za odbornou literaturu	27, AB/4				
Ceny Josefa Hlávky 2010	29, AB/7–8				
Ceny předsedy					
Grantové agentury ČR	24, AB/10				
Časopis Vesmír:					
140 let a 1800 čísel	35, AB/11				
Čechoslováci u Dunkerque	III, AB/11				
Dějiny nové moderny v Magnesii Liteře 2011	III, AB/5				
Do vesmíru chci létat i nadále	6–7, AB/9				
Důvěra nadevše	2–3, AB/10				
Chemie není nuda	III, AB/6				
Kniha roku 2010	III, AB/1				
Kůrovec na Šumavě	17–19, AB/7–8				
Medaile Vojtěcha Náprstka	IV, AB/12				
Nehazardujme s kvalitou	2–3, AB/1				
Nejlepší články časopisu Živa	IV, AB/5				
Otevření nových laboratoří ÚOCHB AV ČR	36, AB/10				
Posilujeme výzkum globálních změn	II, AB/3				
SAFMAT	36, AB/11				
Studenti životnímu prostředí	27, AB/4				
Svět knihy 2011					
– arabská kultura i e-booky	40, AB/6				
Úspěšní badatelé převzali Ceny Akademie věd	22–23, AB/10				
Věda v Čechách po 20 letech	28–29, AB/2				
XXXVIII. zasedání Akademického sněmu	2, AB/5				
Ze školních lavic na ulici	29, AB/10				
Svoboda Luděk,					
Pavlíková Markéta					
Evropské fórum vědy a techniky	14–15, AB/6				
Věda a život	5–7, AB/12				
Syka Josef,					
Adámková Gabriela					
České neurovědy vynikají výzkumem i aplikacemi	4–5, AB/4				
Syková Eva					
Evropský kongres o gliových buňkách	14–15, AB/11				
Šebek Jaroslav					
K otázkám mezigenerační solidarity	20, AB/12				
Šedivá Anna					
Vrozená imunita a imunodeficience	14–15, AB/2				
Šíma Jiří, Žák Stanislav					
Hovory s informatiky	12–13, AB/12				
Šmídák Miroslav					
První krůčky Akademického bulletinu a jejich aktuální odkaz	10–11, AB/3				
Špička Václav					
O mesoskopických systémech v Praze	8–9, AB/10				
Šrám Radim					
Program Ostrava	30, AB/1				
Štros Michal					
Laudatio k předávání titulů doktor věd	23, AB/11				
Tesařová Jitka					
Česko-francouzská meziakademická spolupráce	10–11, AB/6				
Česko-rakouská meziakademická spolupráce	8–9, AB/2				
Německo – vzdělání, věda a výzkum	8–11, AB/7–8				
Tichá Zdenka,					
Golářová Hana					
Od Kanceláře Slovníku k Ústavu pro jazyk český	6–7, AB/6				
Tomeš Josef, Bílek Jan					
Pamětní deska Josefa Pekaře	36, AB/6				
Topinka Jan					
Konference o bezpečnosti nanotechnologií	28–29, AB/1				
Ulbrechtová Helena					
Japonský slavista v Praze	16, AB/4				
Karel Jaromír Erben jako slovanský mytolog	30–31, AB/2				
Vašíčková Zuzana					
Komise zjednodušuje strukturu unijních programů	35, AB/10				
Velek Luboš					
150 let moderního parlamentarismu ve střední Evropě	20–21, AB/5				
O předchůdcích Akademie věd v českých zemích	2–3, AB/6				
Villnow Komárková Jana,					
Boček Vít					
Etymologické symposion	24, AB/12				
Vlková Michaela					
Evropská strategie pro výzkum kosmu	38, AB/7–8				
Podpoří jednotný rámec mobility výzkumníků v Evropě?	28–29, AB/3				
Vobecký Miloslav					
Ústav pro atomovou fyziku ČAVU	14–15, AB/9				
Vochala Jaromír					
Konfucius v zrcadle Sebraných výroků	32, AB/5				
Volný Michael, Havlíček Vladimír					
Cena Vladimíra Hanuše a Petra Sedmery	33, AB/1				
Vosečková Anna					
Aktivity bruselské platformy					
Znalosti pro inovace	37, AB/6				
Expertní rada pro vědu evropských akademií	36–37, AB/1				
Iniciativy společného programování	30–31, AB/11				
Platforma Scientix podporuje vzdělávání mládeže	38, AB/7–8				
Zjednodušování rámcových programů pro VaV	36–37, AB/5				
Vožehová Adéla					
K budoucí podobě evropského výzkumu a inovací	28–29, AB/4				
Nový unijní rámcový program pro výzkum a inovace	40, AB/7–8				
Vrba Jaroslav, Borovec Jakub					
Revitalizace Orlické nádrže a přilehlého území	14–15, AB/3				
Vyhnanovská Miluše					
Liblické setkání SAV a AV ČR	6, AB/11				
Vědecká spolupráce se Španělskem	8–9, AB/9				
Wiedermann Jiří					
Jak se hodnotí informatika v Nizozemí	2–5, AB/2				
Zika Robert					
Lidská práva v kontextu bioetiky	22–23, AB/12				
Vědecká spolupráce s Ruskem	6–7, AB/10				
Zima Jan, Čechák Vladimír					
Otázky vědy a vzdělanosti v 21. století	22–23, AB/5				
Žaludová Michaela					
Jak zlepšit komunikaci vědy	27, AB/11				
První výsledky mladých vědců	32, AB/6				
Ždímal Vladimír					
Projekt EUCAARI	22–23, AB/9				

VĚCNÝ REJSTŘÍK

■ ACADEMIA

Oborné publikace z Nakladatelství
Academia 39, AB/5

■ AKADEMICKÝ SNĚM

Nové složení výkonného výboru
Rady vědeckých společností 17, AB/1
Projev místopředsedkyně Senátu
Parlamentu ČR
Aleny Gajdůškové 13–14, AB/5
Projev předsedy Akademie věd ČR
Jiřího Drahoše 4–10, AB/1
Projev předsedy Akademie věd ČR
Jiřího Drahoše 3–8, AB/5
Projev předsedy vlády ČR
Petra Nečase 11–13, AB/1
Usnesení XXXVII. zasedání
Akademického sněmu AV ČR 14–15, AB/1
Usnesení XXXVIII. zasedání
Akademického sněmu AV ČR 15, AB/5

Akademická rada

Stav a východiska
vědecké činnosti
Akademie věd České republiky 16–17, AB/1

Ráb Petr

I. etapa hodnocení pracovišť
AV ČR za léta 2005–2009 9–12, AB/5

Svoboda Luděk

Nehazardujme s kvalitou
XXXVIII. zasedání
Akademického sněmu 2, AB/5

■ ČASOPISY V AKADEMII

Ježek Martin

Archeologické rozhledy 26–27, AB/3

■ KNIHY

Nové knihy 31, AB/4
Nové knihy 34, AB/11

Daničková Sylva

Vivisectio mundi 31, AB/4

Hartmanová Dagmar

Megabooks – výstava zahraniční
vědecké literatury 35, AB/11

Herold Vilém

Etika vědy v České republice 32–33, AB/11

Redakce

Výlov sloviček a eseje
o autorském psaní 35, AB/11

Svoboda Luděk

Časopis Vesmír:
140 let a 1800 čísel 35, AB/11

■ KULTURA A SPOLEČNOST

Bílek Jan, Tomeš Josef

Pamětní deska Josefa Pekaře 36, AB/6

Havlíková Lubomíra

Můj život patřil vědě 37, AB/12

Hužvárová Marina

Saying it ...on paper knižně 36, AB/9

Hužvárová Marina,

Pavlíková Markéta

Viola v novém hávu 28–29, AB/11

Jeník Jan

Ultra-univerzita na Národní třídě 30–31, AB/3

Krekule Jan

Desetiletí na stopě
naučné literatury 34–35, AB/6

Ptáci – poslové jara

i naše svědomí 42–43, AB/7–8

Mikuláš Radek

Zábavná matematika...
a truchlivé konce,
pokud jí nerozumíme 38, AB/1

Redakce

Práce z dějin Akademie věd 36, AB/9

Svoboda Luděk

Věda v Čechách po 20 letech 28–29, AB/2

Ulbrechtová Helena

Karel Jaromír Erben
jako slovanský mytolog 30–31, AB/2

■ NOVÉ KNIHY

Nové knihy 41, AB/7–8
Nové knihy 38–39, AB/9
Nové knihy 34, AB/10
Nové knihy 38, AB/12

Redakce

České stopy ve vesmíru 38, AB/12

■ OBÁLKY

Nové knihy III, AB/1
Nové knihy III, AB/2
Nové knihy z nakladatelství
Artefactum III, AB/3
XXXVIII. akademický sněm
(fotoreportáž) II, AB/5

Adámková Gabriela

Stipendia L'Oréal II, AB/6

Hužvárová Marina

Akademie 2008–2010 ve fotografii IV, AB/4

Biologické kontroly

v nových laboratořích II, AB/4

Bulletinu k dospělosti III, AB/4

Don Giovanni pro Akademii II, AB/2

Dvacetiny Střediska

společných činností IV, AB/11

Novináři EUSJA poprvé v Česku IV, AB/1

Podzimní zahradní slavnost

v Lužanech III, AB/10

Martínek Jan

Popularizace v Senátu II, AB/3

Odbor mediální komunikace AV ČR

Memorandum o stálé konferenci

AV ČR a Senátu PČR II, AB/9

Věda, vzdělávání a průmysl

v 21. století III, AB/9

Redakce

Biskupský areál v Černovicích IV, AB/9

Britský premiér u fyziků II, AB/7–8

Česko-izraelská spolupráce II, AB/7–8
Festival TVT 2011

– pokrok, život, věda II, AB/12

Jubilejní ceny SVU IV, AB/6

Oxygen – Věda touží po poznání,

vědci po uznání IV, AB/7–8

Plastiky pro zahradu II, AB/10

Poděkování akademickým

zaměstnancům III, AB/12

Sto českých vědců v exilu III, AB/5

Výletu na Žalov nikdo nezelel III, AB/7–8

Wichterleho prémie 2011 IV, AB/6

XXXVII. akademický sněm II, AB/1

Svoboda Luděk

20 let CERGE-EI II, AB/11

Čechoslováci u Dunkerque III, AB/11

Dějiny nové moderny

v Magnesii Liteře 2011 III, AB/5

Chemie není nuda III, AB/6

Knihy roku 2010 III, AB/1

Medaile Vojtěcha Náprstka IV, AB/12

Nejlepší články časopisu Živa IV, AB/5

Posilujeme výzkum

globálních změn II, AB/3

■ OBHAJJOBY DSc.

Bek Jiří

Význam studia paleozoických
spor in situ 30, AB/12

Cejnar Pavel

Symetrie a chaos v jádrech 32, AB/1

Drahoš Jiří

Úvahy o smyslu vědeckého
titulu doktor věd 22, AB/11

Hubáček Jaroslav

Variabilita v genu
pro apolipoprotein A5 21, AB/9

Krekule Jan

Tečka za laudatio... 23, AB/11

Olivová Lucie

Zlatá éra města Yangzhou 20, AB/4

Přichystal Antonín

Kamenné suroviny v pravěku 30, AB/7–8

Stuchlík Stanislav

Mohylové pohřebiště
v Boroticích 20–21, AB/6

Šedivá Anna

Vrozená imunita
a imunodeficiencie 14–15, AB/2

Štros Michal

Laudatio k předávání titulů
doktor věd 23, AB/11

Vochala Jaromír

Konfucius v zrcadle
Sebraných výroků 32, AB/5

■ OCENĚNÍ

Archeologický ústav AV ČR,

Praha, v. v. i.

Europa Nostra 2011 33, AB/5

VĚCNÝ REJSTŘÍK

Černý Marcel

Cena Josefa Mühlbergera 28–29, AB/6

Hanika Jiří

Ocenění českého chemického inženýrství 20, AB/2

Hužvárová Marina

Cena Europa Nostra 24, AB/11

Redakce

Česká hlava 33, AB/12

Čestná medaile Vojtěcha Náprstka 21, AB/2

De scientia et humanitate optime meritis 26, AB/4

De scientia et humanitate optime meritis 24, AB/10

Diplomy doktorům věd 28, AB/7–8

Medaile Ernsta Macha 33, AB/12

Karlu Jungwirthovi 33, AB/12

Vědec, pedagog, popularizátor 32, AB/12

František Vyskočil 32, AB/12

Svoboda Luděk

Americký nobelista 24, AB/11

převzal medaili Karla Engliše 25, AB/11

Cena Jana Slavíka 27, AB/4

Ceny Academia 29, AB/7–8

za odbornou literaturu 27, AB/4

Ceny Josefa Hlávky 2010 29, AB/7–8

Ceny předsedy 24, AB/10

Grantové agentury ČR 27, AB/4

Studenti životnímu prostředí 22–23, AB/10

Úspěšní badatelé převzali 22–23, AB/10

Ceny Akademie věd 22–23, AB/10

Volný Michael,

Havlíček Vladimír

Cena Vladimíra Hanuše 33, AB/1

a Petra Sedmery 33, AB/1

■ OSOBNOST

Jindra Jiří

Zdenko Hans Skraup a Praha 38–39, AB/6

POPULARIZACE

Adámková Gabriela

Středoškoláci zápolili 30–31, AB/6

v soutěži Expo Science 30–31, AB/6

AMAVET 30–31, AB/6

Bendová Magdalena

Noc v knihovně 36, AB/7–8

Rok plný chemie končí 34, AB/12

Čermák Patrik

Univerzita Pardubice připravuje 34–35, AB/5

budoucí vědce 34–35, AB/5

Doležalová Markéta,

Pospíšilová Vladislava

Cesta k úspěšné komunikaci 35, AB/12

s médií 35, AB/12

Kopecký Leoš

Nové popularizační projekty 33, AB/9

Nováková Karina, Rejchrt Radek

Jedenáct festivalových dní 28, AB/10

Sedláková Zuzana

Chemické pozdravení 18–19, AB/2

kolem světa 18–19, AB/2

Svoboda Luděk

Ze školních lavic na ulici 29, AB/10

Žaludová Michaela

Jak zlepšit komunikaci vědy 27, AB/11

První výsledky mladých vědců 32, AB/6

■ PORTRÉTY Z ARCHIVU

Bahenská Marie

Ferdinand Stiebitz 31, AB/10

Boháček Jan

Otakar Quadrat 30, AB/4

Brádlarová Daniela

Josef Drachovský 25, AB/3

Đurčanský Marek

Matija Murko 36, AB/12

Franc Martin

Vladimír Wagner 38, AB/5

Hálek Jan

Kamil Henner 31, AB/7–8

Chodějovský Jan

Josef Páta 39, AB/1

Kábová Hana

František Trávníček 33, AB/6

Kodera Pavel

Jan Rypka 25, AB/2

Mádlová Vlasta

František Drtina 27, AB/9

Mišková Alena

Wilhelm Weizsäcker 26, AB/11

■ PŘEDSTAVUJEME PROJEKTY

Blažková Milena

Poznejte světové dědictví 16–17, AB/10

UNESCO 16–17, AB/10

Holubová Markéta

Evropský projekt ELI 17–19, AB/4

míří do České republiky 17–19, AB/4

Hozák Pavel,

Morská Markéta

Euro-Biolmaging – síť pro 25–27, AB/12

zobrazování v biomedicině 25–27, AB/12

Kratochvíl Matěj

Etnofolk 28–29, AB/12

Lédl Vít

Centrum speciální optiky 34–35, AB/1

a optoelektronických systémů 34–35, AB/1

Pumpřla Václav

Knihopisný slovník českých, 22–24, AB/6

slovenských a cizích autorů 22–24, AB/6

Rychterová Pavlína

Projekt OVERMODE 16–17, AB/2

Silagiová Zuzana

Slovník středověké latiny 24–26, AB/9

v českých zemích 24–26, AB/9

Ždímal Vladimír

Projekt EUCAARI 22–23, AB/9

■ PŘÍLOHA

Oznámení o vyhlášení 1–VIII, AB/12

veřejných výběrových řízení 1–VIII, AB/12

Výběrová řízení na ředitele 1–IV, AB/11

veřejných výzkumných institucí 1–IV, AB/11

EASAC

Syntetická biologie 1–VIII, AB/4

■ RECENZE

Houdek František

Hluboce zbožný nevěřící 32–33, AB/10

génius 32–33, AB/10

Kottová Alena

Malé dějiny velké české myšlenky 37, AB/9

ve světě 37, AB/9

■ ROZHOVOR

Adámková Gabriela

Z počítače nedostaneme nic víc, 22–24, AB/3

než co do něj vložíme 22–24, AB/3

Daničková Sylva

Chemie je radost, umění, hra... 1 28–30, AB/9

Chemie je radost, umění, 18–21, AB/10

hra... 2 18–21, AB/10

O chemii, badatelství 22–25, AB/4

a mnohaprostorových duších 1 22–25, AB/4

O chemii, badatelství 28–31, AB/5

a mnohaprostorových duších 2 28–31, AB/5

Hužvárová Marina

O studiu v zahraničí a touze 32–35, AB/7–8

vrátit se domů 32–35, AB/7–8

Zrušit prestižní vědecké ústavy 21–23, AB/1

by bylo jako spáchat 21–23, AB/1

sebevraždu 21–23, AB/1

Hužvárová Marina,

Adámková Gabriela

Granty pro nejlepší 8–10, AB/11

evropský výzkum 8–10, AB/11

■ TÉMA MĚSÍCE

Bulletin Československé 3–6, AB/3

akademie věd 11/1991 3–6, AB/3

Houdek František

2011 – Rok chemie 18–19, AB/1

Hužvárová Marina

Hodnocení 2005–2009 1–3, AB/4

Kyčel – Loket 16–17, AB/5

– Občas Umí Bolet 16–17, AB/5

Líbí se mi, že v Česku mohou 4–6, AB/7–8

pracovat i starší vědci 4–6, AB/7–8

Na prahu Mezinárodního 20, AB/1

roku chemie 20, AB/1

Jurajda Štěpán

Jak (ne)dosáhnout excelence 4–5, AB/10

Kostlán Antonín

Bohemia docta a výročí 2, AB/3

České akademie věd a umění 2, AB/3

Odchod vědců do exilu	2–3, AB/7–8		
Vznik a vývoj Československé akademie věd (1952–1992)	4–5, AB/6		
Kratochvílová Eva, Martinek Tony, Hužvárová Marina			
S úctou k českým umělcům, vědcům i tradicím	7, AB/7–8		
Ksandr Karel			
Vrcholné dílo Josefa Hlávky světovým kulturním dědictvím	2–5, AB/9		
Pánek Jaroslav			
Akademie věd v Rožmberském roce	2–4, AB/12		
Pokorná Magdaléna			
Česká akademie věd a umění po stu a dvaceti letech	7–9, AB/3		
Rákosník Jiří			
Závěrečná zpráva auditu VaVal	2–3, AB/11		
Svoboda Luděk			
Důvěra nadevše	2–3, AB/10		
Šmidák Miroslav			
První krůčky Akademického bulletinu a jejich aktuální odkaz	10–11, AB/3		
Velek Luboš			
O předchůdcích Akademie věd v českých zemích	2–3, AB/6		
Wiedermann Jiří			
Jak se hodnotí informatika v Nizozemí	2–5, AB/2		
■ TRIBUNA			
Svoboda Jan			
Demokracie sestřihová	25–27, AB/6		
Svoboda Jan ml.			
Ke kořenům Akademie	22–24, AB/2		
■ UDÁLOST			
Adámková Gabriela			
XVII. valné shromáždění Učené společnosti České republiky	8–9, AB/6		
Pavlíková Markéta, Svoboda Luděk			
Věda a život	5–7, AB/12		
Svoboda Luděk			
Do vesmíru chci létat i nadále	6–7, AB/9		
Syka Josef, Adámková Gabriela			
České neurovědy vynikají výzkumem i aplikacemi	4–5, AB/4		
■ ÚVODNÍK			
Hužvárová Marina			
Do třetího decennia	1, AB/1		
Hovořili jsme stejnou řečí	1, AB/11		
Léto plné škol	1, AB/9		
Peníze se Akademii vrací v lepší vědě	1, AB/7–8		
Úvodník	1, AB/2		
Úvodník	1, AB/3		
Úvodník	1, AB/5		
Úvodník	1, AB/6		
Úvodník	1, AB/10		
Úvodník	1, AB/12		
■ VĚDA A VÝZKUM			
Adámková Gabriela			
Prestížní evropský grant české historičce	24–25, AB/1		
Průlom nepřinesou filozofové, ale fyzici	10–11, AB/10		
Beveridge David R.			
Zdeňka a Josef Hlávkoví – Anna a Antonín Dvořákoví	14–16, AB/12		
Blažek Martin			
Rentgenová astrofyzika a robotické dalekohledy	21, AB/7–8		
Cílek Václav, Lisá Lenka, Suková Lenka			
Geoarcheologický průzkum šestého nilského kataraktu v Súdánu	8–11, AB/4		
Čechák Vladimír, Zima Jan			
Otázky vědy a vzdělanosti v 21. století	22–23, AB/5		
Doležalová Eva, Baron Roman			
Konference SVU v New Yorku	10–11, AB/9		
Dráber Pavel, Dráber Petr			
Jak na alergie?	12–13, AB/11		
Drbal Vlastimil			
Prezentace nových vědeckých publikací v Sofii	15, AB/10		
Drdácký Miloš			
Centrum excelence v Telči	10–12, AB/2		
Fárník František			
Raketoplány a jejich přínos pro astrofyziku	16–18, AB/11		
Grubhoffer Libor			
Evropská jarní škola o klíštatech	20, AB/9		
Havlíková Lubomíra			
Mezinárodní projekt cyrilometodějské bibliografie	19, AB/11		
Havlíková Lubomíra, Jančárková Julie			
Byzanc bez hranic	14–15, AB/10		
Hayer Miloš			
Cena Inženýrské akademie České republiky 2011	18, AB/6		
Hlavačka Milan			
První překlad občanského zákoníku aneb O setkání dvou kodifikací	17–19, AB/12		
Hužvárová Marina			
Když se potká chemie s biologií	12–13, AB/6		
Jindra Jiří			
Češi a vědecké Nobelovy ceny	12–16, AB/7–8		
Kalenda Pavel, Neumann Libor			
Je možno predikovat zemětřesení?	13–15, AB/4		
Kindlmann Pavel			
Kongres o ochraně orchidejí	12–13, AB/9		
Knížová Koucká Petra			
Vazbové procesy v atmosféře	25, AB/7–8		
Kučera Ondřej			
Fröhlichovské sympozium	18–19, AB/9		
Lahoda Vojtěch			
Seminář C-MAP v Muzeu moderního umění v New Yorku	26–27, AB/5		
Lukáš Petr, Sechovský Vladimír			
Evropská konference o rozptylu neutronů	16–17, AB/9		
Maršík František			
Precesní odvalovací turbína – vynález českých vědců	12–13, AB/10		
Maříková-Kubková Jana			
Archeologické objevy při stavbě tunelu Blanka	16–17, AB/3		
„Blanka“ odhalila raně středověké pohřebiště	19, AB/6		
Mittnerová Anna			
Prezidentka Evropské výzkumné rady navštívila Prahu	25, AB/1		
Pačtová Markéta			
Excelence spojuje	26, AB/7–8		
Petáková Zdeňka			
Diamantová lady	20–21, AB/11		
Pittner Jiří, Stejskalová Květoslava, Rulíšek Lubomír			
Kam kráčí současná teoretická a výpočetní chemie	20, AB/7–8		
Poledníková Jana			
Kosmické rentgenové dalekohledy v Praze	18, AB/3		
Pužmanová Rita			
Přelomový rok CESNET	24–25, AB/5		
Výzkumné sítě a jejich budoucnost	22–24, AB/7–8		
Rambousková Hana			
Stipendia Fulbrightova programu	27, AB/7–8		
Redakce			
Obrazy maršálků zpět ve Sněmovně	21, AB/5		
Roháček Jiří			
Hodie mihi, cras tibi	31, AB/1		
Colloquium iubilaeum	21, AB/12		
Říha Martin			
Prolomení těžebních limitů	16–17, AB/6		
Řípa Milan			
Mezinárodní veletrh AMPER 2011	23, AB/5		
Seják Josef			
Hodnocení služeb ekosystémů	12–13, AB/4		
Smrčka Ludvík			
Nobelova cena za fyziku pro rok 2010	26–28, AB/1		
Spižek Jaroslav			
Z Federace evropských mikrobiologických společností	13, AB/3		
Svoboda Jan			
K čemu retroviry?	13, AB/2		
Svoboda Luděk			
Kůrovec na Šumavě	17–19, AB/7–8		
Svoboda Luděk, Pavlíková Markéta			
Evropské fórum vědy a techniky	14–15, AB/6		

VĚCNÝ REJSTŘÍK

Syková Eva Evropský kongres o gliových buňkách	14–15, AB/11	Informace z 24. zasedání Akademické rady AV ČR	15, AB/2	Vozechová Adéla K budoucí podobě evropského výzkumu a inovací	28–29, AB/4
Šebek Jaroslav K otázkám mezigenerační solidarity	20, AB/12	Informace z 25. zasedání Akademické rady AV ČR	27, AB/3	Nový unijní rámcový program pro výzkum a inovace	40, AB/7–8
Šíma Jiří, Žák Stanislav Hovory s informatiky	12–13, AB/12	Informace z 26. zasedání Akademické rady AV ČR	21, AB/4	■ ZAHRANIČNÍ STYKY	
Špička Václav O mesoskopických systémech v Praze	8–9, AB/10	Informace z 28. zasedání Akademické rady AV ČR	15, AB/5	Hužvárová Marina Dnes se rozhoduje o stavu po roce 2013	6–8, AB/2
Šrám Radim Program Ostrava	30, AB/1	Informace z 29. zasedání Akademické rady AV ČR	21, AB/6	Magala Andrzej Vědecká spolupráce s Polskem	8–9, AB/12
Topinka Jan Konference o bezpečnosti nanotechnologií	28–29, AB/1	Informace z 30. zasedání Akademické rady AV ČR	36, AB/7–8	Vědecká spolupráce s Velkou Británií	6–7, AB/4
Ulbrechtová Helena Japonský slavista v Praze	16, AB/4	Informace z 31. zasedání Akademické rady AV ČR	31, AB/9	Vědecká spolupráce se Skandinávií	18–19, AB/5
Vešek Luboš 150 let moderního parlamentarismu ve střední Evropě	20–21, AB/5	Informace z 32. zasedání Akademické rady AV ČR	31, AB/9	Vědecká spolupráce se Slovenskem	4–5, AB/11
Villnow Komárková Jana, Boček Vít Etymologické symposion	24, AB/12	Informace z 33. zasedání Akademické rady AV ČR	25, AB/10	Pazourková Danuše Spolupráce AV ČR a CNR Itálie	12, AB/3
Vobecký Miloslav Ústav pro atomovou fyziku ČAVU	14–15, AB/9	Informace z 34. zasedání Akademické rady AV ČR	11, AB/11	Pokorný Petr Učená společnost ČR a Heideberská akademie věd	7, AB/11
Vrba Jaroslav, Borovec Jakub Revitalizace Orlické nádrže a přílehlého území	14–15, AB/3	Informace z 35. zasedání Akademické rady AV ČR	31, AB/12	Tesařová Jitka Česko-francouzská meziakademická spolupráce	10–11, AB/6
Zíka Robert Lidská práva v kontextu bioetiky	22–23, AB/12	Redakce Jiří Čtyrkoký předsedou Vědecké rady Akademie věd ČR	11, AB/11	Česko-rakouská meziakademická spolupráce	8–9, AB/2
■ VÝROČÍ		■ Z BRUSELU		Německo – vzdělání, věda a výzkum	8–11, AB/7–8
Havlíková Lubomíra Mílada Paulová	26–27, AB/10	Jiříčková Martina Priority polského předsednictví a agenda evropského výzkumu	34–35, AB/9	Vyhnanovská Miluše Liblické setkání SAV a AV ČR	6, AB/11
Pfeifer Ivan Dvacet let Humboldt klubu v České republice	19–21, AB/3	Kašpárek Martin Priority maďarského předsednictví a agenda evropského výzkumu	26–27, AB/2	Vědecká spolupráce se Španělskem	8–9, AB/9
Straka Jan CERGE-EI – 20 let excelence	10–11, AB/12	Znalostní a inovační společensví EIT	39, AB/7–8	Zíka Robert Vědecká spolupráce s Ruskem	6–7, AB/10
Svoboda Luděk Cena Milady Paulové za rok 2011	27, AB/10	Salejová Gabriela Výzkum a inovace průmyslových technologií	39, AB/12	■ NEZAŘAZENO	
Tichá Zdenka, Goláňová Hana Od Kanceláře Slovníku k Ústavu pro jazyk český	6–7, AB/6	Vašíčková Zuzana Komise zjednodušuje strukturu unijních programů	35, AB/10	Adámková Gabriela Éra raketoplánů končí	32, AB/4
■ VZDĚLÁVÁNÍ		Vlková Michaela Evropská strategie pro výzkum kosmu	38, AB/7–8	Bartáček Jan Konferenční místnost Otto Wichterleho	44, AB/7–8
Doležalová Markéta, Pospíšilová Vladislava Za novými nápady na letní školu	32, AB/9	Podpoří jednotný rámec mobilitu výzkumníků v Evropě?	28–29, AB/3	Kanioková Lucie Soutěž o nejlepší business plán v oblasti biotechnologií	31, AB/12
Pospíšilová Vladislava, Pavlíková Markéta Vzdělávání učitelů přírodovědných oborů	30, AB/10	Vosečková Anna Aktivity bruselské platformy Znalosti pro inovace	37, AB/6	Redakce Einstein a Praha	40, AB/5
■ Z AKADEMICKÉ RADY		Expertní rada pro vědu evropských akademií	36–37, AB/1	Řípa Milan Zákulisí vědy	40, AB/12
Informace z 23. zasedání Akademické rady AV ČR	15, AB/1	Iniciativy společného programování	30–31, AB/11	Segeth Karel Babuškova cena 2010	40, AB/1
		Platforma Scientix podporuje vzdělávání mládeže	38, AB/7–8	Svoboda Luděk Otevření nových laboratoří ÚOCHB AV ČR	36, AB/10
		Zjednodušování rámcových programů pro VaV	36–37, AB/5	SAFMAT	36, AB/11
				Svět knihy 2011 – arabská kultura i e-booky	40, AB/6

II. Oblast věd o živé přírodě a chemických věd

4. Sekce chemických věd

Rada Ústavu anorganické chemie AV ČR, v. v. i., vyhláší veřejné výběrové řízení na obsazení funkce ředitele/ředitelky pracoviště.

Požadavky:

- splnění zákonných podmínek podle ustanovení § 17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
 - vysokoškolské vzdělání a vědecká nebo vědecko-pedagogická kvalifikace v oboru chemie;
- významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti;
 - organizační schopnosti a zkušenosti;
 - jazykové znalosti;
 - morální bezúhonnost.

Příhlásky se stručným životopisem, doklady o dosažené kvalifikaci, přehledem dosavadní praxe a seznamem hlavních vědeckých prací zasílejte nejpozději do **10. února 2012** písemně na adresu

Ústav anorganické chemie AV ČR, v. v. i., 250 68 Řež. Předpokládá se, že při osobním pohovoru přednesete též svou představu o funkci, o níž se ucházíte, a o záměrech, které byste v ní chtěl/a realizovat.

Kontakty: tel.: 220 940 158, fax: 220 941 502,
e-mail: sekretar@iic.cas.cz.

Rada Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR, v. v. i., vyhláší veřejné výběrové řízení na obsazení funkce ředitele/ředitelky pracoviště.

Požadavky:

- splnění zákonných podmínek podle ustanovení § 17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
- vysokoškolské vzdělání a vědecká nebo vědecko-pedagogická kvalifikace v oboru fyzikální chemie;
 - významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti;
 - organizační schopnosti a zkušenosti;
 - jazykové znalosti; ● morální bezúhonnost.

Příhlásky se stručným životopisem, doklady o dosažené kvalifikaci, přehledem dosavadní praxe a seznamem nejvýznamnějších vědeckých prací a stručným nástinem koncepce dalšího rozvoje ústavu zasílejte písemně v uzavřené obálce s označením „Výběrové řízení – volba ředitele“ nejpozději do **7. února 2012** na adresu

Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR, v. v. i., sekretariát ředitele, Dolejškova 3, 182 23 Praha 8.

Předpokládá se, že uchazeči splňující výše uvedené požadavky budou pozváni k osobnímu pohovoru, při němž přednesou též svou představu o funkci, o níž se ucházejí, a o záměrech, které by v ní chtěli realizovat.

Kontakty: tel.: +420 266 052 011, fax: +420 286 582 307,
e-mail: director@jh-inst.cas.cz; <http://www.jh-inst.cas.cz>.

Rada Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., vyhláší veřejné výběrové řízení na obsazení funkce ředitele/ředitelky pracoviště.

Požadavky:

- splnění zákonných podmínek podle ustanovení § 17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
 - vysokoškolské vzdělání a vědecká hodnota;
- kvalifikace v oboru souvisejícím s vědeckým zaměřením ústavu;
 - organizační schopnosti a zkušenosti;
 - znalost anglického jazyka; ● morální bezúhonnost.

Příhlásky spolu s kontaktními údaji, podrobným životopisem, doklady o splnění zákonných podmínek podle ustanovení § 17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb.; doklady o dosažené kvalifikaci, přehledem dosavadní praxe, stručným písemným vyjádřením ke koncepci a řízení Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., zasílejte nejpozději

do **16. března 2012 do 16:00 hod.** písemně na adresu **Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., k rukám Ing. B. Koutka, CSc., Flemingovo nám. 2, 166 10 Praha 6.**

Obálku označte zřetelně nápísem „VŘ“.

Předpokládá se, že při osobním pohovoru, na který budou pozváni uchazeči, kteří splní stanovené požadavky, přednesete též svou představu o záměrech, které byste ve funkci ředitele Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., chtěl/a realizovat.

5. Sekce biologických a lékařských věd

Rada Mikrobiologického ústavu AV ČR, v. v. i., vyhláší veřejné výběrové řízení na obsazení funkce ředitele/ředitelky pracoviště.

Požadavky:

- splnění zákonných podmínek podle §17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
 - vysokoškolské vzdělání příslušného směru;
- vědecká nebo vědecko-pedagogická hodnota;
 - organizační schopnosti a zkušenosti;
 - praxe v oboru;
 - významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti;
 - jazykové znalosti; ● morální bezúhonnost.

Příhlásky se strukturovaným životopisem a ověřenými doklady o dosažené kvalifikaci, se souhrnem odborné činnosti, přehledem publikační aktivity, se stručným rozбором hlavních záměrů a představ o činnosti ústavu a s kontaktními adresami osob, které mohou poskytnout odborné reference, zasílejte písemně do **15. února 2012** na adresu

Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i., sekretariát, Vídeňská 1083, 142 20 Praha 4.

Kontakty: tel.: 241 062 341, e-mail: mbu@biomed.cas.cz,
<http://www.biomed.cas.cz/mbu>.

6. Sekce biologicko-ekologických věd

**Rada Biologického centra AV ČR, v. v. i.,
vyhlašuje veřejné výběrové řízení na obsazení funkce
ředitele/ředitelky pracoviště.**

Požadavky:

- splnění zákonných podmínek podle ustanovení § 17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
- vysokoškolské vzdělání a vědecká nebo vědecko-pedagogická kvalifikace v oboru biologických věd;
 - významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti;
 - organizační schopnosti a zkušenosti;
 - jazykové znalosti;
 - morální bezúhonnost.

Předpokládané funkční období je od 1. června 2012 do 31. května 2017.

Přihlášky se stručným životopisem (v češtině nebo v angličtině), doklady o dosažené kvalifikaci, s přehledem dosavadní praxe a seznamem hlavních vědeckých prací zasílejte nejpozději do **29. února 2012** písemně na adresu

**Biologické centrum AV ČR, v. v. i., sekretariát,
Branišovská 31, 370 05 České Budějovice**
a v elektronické podobě (formát pdf) na adresu
michaela.kristufkova@bc.cas.cz.

Předpokládá se, že při osobním pohovoru uchazeč přednese svou představu o funkci, o níž se uchází, a o záměrech, které by v ní chtěl/a realizovat.

**Rada Botanického ústavu AV ČR, v. v. i.,
vyhlašuje veřejné výběrové řízení na obsazení funkce
ředitele/ředitelky pracoviště.**

Požadavky:

- splnění zákonných podmínek podle ustanovení § 17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
 - vysokoškolské vzdělání příslušného zaměření;
 - vědecká nebo vědecko-pedagogická hodnost;
- zkušenost s organizační prací v oblasti výzkumu a vývoje;
 - významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti;
 - organizační schopnosti a zkušenosti;
 - jazykové znalosti;
 - morální bezúhonnost.

Přihlášky se stručným životopisem, ověřenými kopiemi dokladů o dosažené kvalifikaci, přehledem dosavadní praxe a seznamem hlavních vědeckých prací zasílejte nejpozději do **21. února 2012** písemně, v zalepené obálce označené nápisem „Výběrové řízení – ředitel“, na adresu **Botanický ústav AV ČR, v. v. i., tajemnice Rady pracoviště M. Doksanská, Zámek 1, 252 43 Průhonice.**

Předpokládá se, že při osobním pohovoru přednesete též svou představu o funkci, o níž se ucházíte, a o záměrech, které byste v ní chtěl/a realizovat.

III. Oblast humanitních a společenských věd

7. Sekce sociálně-ekonomických věd

**Rada Knihovny AV ČR, v. v. i.,
vyhlašuje veřejné výběrové řízení na obsazení funkce
ředitele/ředitelky pracoviště.**

Požadavky:

- splnění podmínek pro výkon funkce uvedených v § 17 odst. č. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
 - vysokoškolské vzdělání v některém z oborů hlavní činnosti pracoviště;
 - organizační schopnosti a manažerské zkušenosti;
 - jazykové znalosti; • morální bezúhonnost.

Při ústním pohovoru se očekává, že uchazeči/uchazečky přednesou představu o funkci, o níž se ucházejí, a předloží záměry, které by v ní chtěli realizovat.

Předpokládané funkční období je od 1. června 2012 do 31. května 2017.

Přihlášky se strukturovaným životopisem, doklady o dosažené kvalifikaci, přehledem dosavadní praxe a seznamem hlavních výsledků dosavadní praxe zašlete písemně nejpozději do **15. února 2012** na adresu **Rada Knihovny Akademie věd ČR, k rukám tajemnice Rady KNAV PhDr. J. Burgetové, Národní 3, 115 22 Praha 1.**

8. Sekce historických věd

**Rada Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.,
vyhlašuje veřejné výběrové řízení na obsazení funkce
ředitele/ředitelky pracoviště.**

Požadavky:

- splnění zákonných podmínek podle ustanovení § 17 odst. (4)–(6) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění;
- vysokoškolské vzdělání a vědecká nebo vědecko-pedagogická kvalifikace v oboru archeologie;
 - významné výsledky vědecké činnosti;
 - organizační schopnosti a zkušenosti;
 - jazykové znalosti; • morální bezúhonnost.

Přihlášky se stručným životopisem, doklady o dosažené kvalifikaci, přehledem dosavadní praxe a seznamem hlavních vědeckých prací zasílejte písemně v zalepené obálce označené na zadní straně nápisem „Výběrové řízení – ředitel ARÚB“ nejpozději do **10. února 2012** na adresu **Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., Královopolská 147, 612 00 Brno.**

Předpokládá se, že při osobním pohovoru uchazeč/ka přednese též svou představu o výkonu funkce, o níž se uchází, a o záměrech, které by v ní chtěl/a realizovat.

ČESKO-NĚMECKÉ VZTAHY V HUDEBNÍ KULTUŘE

V knihovně Kabinetu hudební historie Etnologického ústavu AV ČR na Puškinově náměstí v pražských Dejvicích se ve dnech 3.–5. listopadu 2011 uskutečnila mezinárodní konference Mosty a propasti. Česko-německé hudební vztahy v meziválečném Československu. Kabinet hudební historie ji uspořádal ve spolupráci se Sudetoněmeckým hudebním institutem Regensburg (oddělení Krajského úřadu Horní Falc v Bavorsku) v čele s ředitelem Andreasem Wehrmeyerem a Ústavem hudební vědy univerzity v Regensburgu.

Konference navázala na německo-česká muzikologická symposia, která Sudetoněmecký hudební institut (Sudetendeutsches Musikinstitut) organizoval od roku 1991 v Německu, a poprvé tak předmět oboustranného zájmu přenesla do České republiky. Finanční podporu zajistil grant zmocněnce vlády SRN pro kulturu a média a prostředky z Etnologického ústavu AV ČR.

Jednání se zúčastnilo na 50 referentů a diskutujících z ČR, Německa, Rakouska a Slovinska. Ti se se z různých úhlů pokusili nahlédnout hudebně historicky bohatou epochu od založení československého státu v roce 1918 až po zřízení tzv. Protektorátu Čechy a Morava v březnu 1939 ve sféře české i jazykově německé hudební kultury a zejména v jejich vzájemných vazbách. Badatelé, z nichž většina sleduje danou problematiku dlouhodobě, se zaměřili na obecnější otázky česko-německých vztahů v historickém výzkumu českých zemí, zvláště pochopení první Československé republiky jako „státně konstituované multikulturní společnosti“ (Eva Hahn), na kořeny „obrazu Němců bojujících s českým národem“ již před rokem 1918 (Josef Šebesta) či paralely ve slovinsko-německém prostředí (Primož Kuret). Prezentovali rovněž nové výzkumy o konkrétních hudebních aktivitách, institucích a osobnostech, a to jak ve velkých centrech (Praze, Vídní, Olomouci, Ostravě), tak např. na Trutnovsku (Gabriela Coufalová), v Jizerských horách (Lubomír Tyllner) či jiných okrajových částech Čech (Ulrike Präger). Další konkrétní obrysy tak dostala historie pražského Nového německého divadla (Jitka Ludvová) či popřevratového divadelního dění v Olomouci (Lenka Křupková), osobnosti pražské německé muzikologie a etnomuzikologie (Viktor Velek, Vít Zdrálek), mezinárodní festivaly soudobé hudby (Vlasta Reittererová), německé hudební vysílání čs. rozhlasu (Eckhardt Jirgens), sudetoněmecké pěvecké slavnosti (Klaus-Peter Koch, Hubert Reitterer) či formování (sudeto)německé hudební kultury v oblasti kompozice a recepce hudebních děl (Jitka Bajgarová, Undine Wagner).

Poznatky muzikologů doplnily pozoruhodné výzkumy literárních historiků a germanistů (Steffen Höhne,

Václav Petrbok, Zdeněk Mareček) poukazující na styčné plochy i skutečné mosty mezi českými a německy hovořícími literáty a hudebníky (na příkladu Maxe Broda, Aloise Háby, Kamilla Hoffmanna či Waltera Seidela). Setkání obohatilo koncertní provedení houslových sonát pražských skladatelů Karla Reinerera a dosud téměř neznámé Friederiky Schwarzové ve vynikajícím podání Miroslava a Vladislava Vilímcových.

Účastníci pozitivně hodnotili vysokou úroveň příspěvků i průběžnou diskusi, do níž vstupovali i přítomní „nestoři“ oboru – profesori Ivan Vojtěch, Jiří Vysloužil či doc. Tomislav Volek. Úspěšné doplňování „bílých“ míst ve společné, byť mnohdy různými cestami se odvíjející historii hudebního dění a hudební tvorby českého a německojazyčného etnika v meziválečném Československu tedy může zdárně pokračovat. ■

JITKA BAJGAROVÁ,
Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.

FOTO: ARCHIV EU AV ČR

Ředitel Sudetoněmeckého hudebního institutu v Regensburgu Andreas Wehrmeyer a Jitka Bajgarová při zahájení první česko-německé muzikologické konference pořádané v Česku

SVĚT BUDE STÁLE VÍCE FORMOVAT VĚDA – World Science Forum 2011

Na sklonku minulého roku zaměřilo do Budapešti téměř 800 významných vědců, držitelů Nobelových cen, prezidentů akademií věd, politiků, lídrů průmyslového a technologického vývoje, akademiků, vědeckých novinářů a popularizátorů vědy z celého světa na již páté World Science Forum (WSF 2011), které bylo tematicky zaměřeno na možné změny v globálních přístupech a chápání vědy a s tím spojené nové příležitosti a výzvy.

Akci pořádala 17.–19. listopadu 2011 Maďarská akademie věd pod záštitou prezidenta a premiéra Maďarské republiky a za podpory významných světových institucí – UNESCO, International Council for Science (ICSU), American Association for the Advancement of Science (AAAS), Academy of Sciences for the Developing World (TWAS) a European Academies Science Advisory Council (EASAC).

S myšlenkou založit jedinečnou platformu pro dialog mezi výše zmíněnými skupinami z celého světa, *World Science Forum*, přišel neurobiolog maďarského původu profesor Balázs Gulyás, který dlouhodobě působil ve Švédsku a v současnosti je výkonným ředitelem *WSF*, jež se poprvé konalo v roce 2003.

Hlavní téma pátého fóra řešilo nastávající éru globální vědy. V průběhu tří dnů se v budově Maďarské akademie věd a sídle Maďarského parlamentu uskutečnilo šest plenárních zasedání, 10 tematických zasedání a zaznělo přes 70 příspěvků, jimiž prolínaly zejména otázky, jak přistupovat k řešení globálních nemocí, pokračující trend růstu světové populace, klimatické změny, nové cesty k zajištění udržitelné produkce a dostupnosti potravy pro každého, dostupnost a nezávadnost vody, nové materiály a technologie a současné výsledky ve výzkumu mozku a kognitivních vědách. Příspěvky se také často týkaly nově vznikajících vědeckých oblastí, odpovědnosti vědců a politiků za budoucí prosperitu lidstva a připravenosti čelit problémům, které nás čekají. Diskutovalo se i o vyváženém přístupu k využívání a sdílení vědeckých výsledků a objevů mezi rozvojovými zeměmi a vyspělou částí světa.

WSF 2011 přijalo společnou deklaraci; hned v úvodu konstatuje, že studnice vědeckých poznatků a zásadních výzkumných přístupů je společným dědictvím lidstva a že svět bude více než kdy dříve formován vědou. První desetiletí třetího milénia se na celém světě stalo svědkem plynulých a principiálních změn ve vědě v celosvětovém pojetí. Masivní rozsah transformací napomohl dosáhnout historického vědeckého milníku a zahájit novou éru celosvětové vědy, která přináší i politické a sociální dopady v dříve nemyslitelném měřítku.

Deklarace zmiňuje vzrůstající spletitost a složitost problémů, jakými jsou kupř. populační růst, klimatické změny, zásobování potravinami, nedostatek energie, přírodní a technologické katastrofy, epidemie, udržitelnost, a na vědecké instituce klade požadavek, aby převzaly nové role. Uvádí také vznik nových vědních oborů, které si úspěšně proráží cestu obecně známými oblastmi vědy. Dnešní realitou je nepředvídaný rozsah informací a komunikačních technologií, finančně nenáročný a trvalý přístup k informačním zdrojům a databankám, pád komunikačních bariér mezi zeměmi a společenstvími – to vše urychlilo nárůst a rozšiřování vědeckého poznání. Deklarace se mj. věnuje bývalé dominanci Severní Ameriky, Evropy a Japonska v oblasti vědeckého poznání a znalostí. Nyní čelí nárůstu významných aktérů světové ekonomiky z netradičních oblastí, kteří se díky svým špičkovým vědeckým výzkumům stali klíčovými hráči i na poli vědy a výzkumu. Mj. se v nově rozvíjejících oblastech těší silné podpoře ze strany příslušných vlád i vzdělávací systémy, a to v takové míře, že některé rozvíjející se země svou produkcí univerzitních doktorandských absolventů překreslují celosvětovou „mapu znalostí“. Navzdory novému vývoji si však USA, Evropská unie a Japonsko nadále udržují vedoucí pozici v oblasti vědecké výkonnosti a pokračují v investování vysokých finančních částek do výzkumu a inovací. Ovšem soutěživost ve vědecké areně je mnohem intenzivnější a otevřenější než kdykoli dříve.

Rozšiřují se vědecké sítě a následně se mění okruh participujících klíčových hráčů. Tam, kde dříve dominovaly státy se svými národními akademiemi věd,

Plenární zasedání se odehrávalo v budově Maďarského parlamentu.

učeními společnostmi a univerzitami, náhle proniká komplexní síť globálních společností, mezinárodních organizací a individuálních vědců, kteří jsou přitahováni tou nejkvalitnější dostupnou vědeckou infrastrukturou. „Znalostní ekonomiky“ generují nové migrační vzorce vědců a zvyšují jejich mezinárodní mobilitu. Jak vítězové, tak i poražení v oblasti odlivu mozků musejí zintenzivnit spolupráci mezi univerzitami, veřejnými výzkumnými organizacemi a průmyslem v absolventském i postgraduálním vzdělávání a přípravě elitních vědců.

Klimatické změny, rozsáhlý a nezvratný vliv lidské civilizace na faunu a flóru, nadměrné čerpání přírodních zdrojů a z něj plynoucí následky vyžadují mnohem silnější zapojení vědců i společnosti. Vývoj v mnoha vědních oblastech (např. genetika, biotechnologie, neurovědy, jaderná fyzika, atd.) má významný morální i etický aspekt a vyžaduje neustálý celosvětový dialog mezi vědci, politiky a širokou veřejností.

Deklarace *WSF* obsahuje pět oblastí doporučení:

1. **Zodpovědné a etické přístupy ve vědeckém výzkumu, při nakládání s výsledky vědy a inovacemi.** V éře globální vědy by vědecké instituce měly provádět neustálou sebereflexi, přijímat za svou činnost odpovědnost a stanovovat nová pravidla ve vědě a inovacích. Univerzální kód řízení a pravidla vědeckého výzkumu by mělo sdílet světové vědecké společenství; příslušné státy by měly pravidla respektovat a přijímat je v rámci svých národních legislativ. Vědci i popularizátoři vědy by měli zesílit svou individuální, ale i institucionální odpovědnost, aby předešli možné společenské újmě, aby udrželi morální a sociální nadřazenost nad krátkodobými ekonomickými zájmy.

2. **Zlepšit dialog ve společnosti o vědeckých tématech, aby popisovala a nejlepšími dostupnými metodami vyhodnocovala vztahy a souvislosti mezi politickými rozhodnutími a vědeckými výzkumy v oblasti jak přírodních, tak i sociálních věd.** Výsledky výzkumu a jeho přínosy pro společnost by měly být srozumitelně propagovány ve veřejnosti, což umožní získat její důvěru a vyvrátit možné obavy pramenící z nedostatku

srozumitelných informací. Společnost musí být připravena k erudovaným diskusím o morálních a etických dopadech vědy a nových technologií. Musí být posílena i snaha zvýšit obecné povědomí veřejnosti o vědě a rozšíření možností vzdělávání populace.

3. **Podpora mezinárodní vědecké spolupráce je nezbytným předpokladem pro vědecké projekty a je základním krokem ke snížení vědomostní propasti a regionálních rozdílů.** Volnou spoluprací a mezinárodní mobilitou vědců by mělo podpořit také omezení přebujelé byrokracie a uvolnění finančních prostředků pro její rozvoj.

4. **Společný postup při překonávání znalostní propasti mezi rozvojovými a vyspělými zeměmi, kterou rozšířil rychlý rozvoj a zvyšující se náklady na vědu v kombinaci s expanzí patentové politiky, nařízení a směrnic.** Rozvojové země by měly být podporovány, aby budovaly a rozvíjely své vlastní výzkumné infrastruktury. Politiky přílivu i odlivu mozků by měly být koordinovány s ohledem na společný prospěch všech zúčastněných zemí.

5. **Posílení zázemí vědy.** Parlamenty a vlády jednotlivých zemí by měly deklarovat svůj závazek brát v potaz vědecká doporučení a rady při politickém rozhodování. Je nutné vytvořit nové a účinné politiky na národních, mezinárodních a celosvětových úrovních tak, aby bylo možné lépe koordinovat a monitorovat výzkum ve světě, harmonizovat univerzitní vzdělávací systémy a usnadnit globální a regionální vědeckou spolupráci založenou na rovnosti a spoluúčasti. Potřebná jsou i opatření, která by zvýšila počet žen ve vědě a ve vědní politice.

Zůstává otázkou, které země a nakolik budou skutečně ochotny prosazovat závěry a doporučení deklarace *WSF 2011* a zda bude v nadcházejícím období patrná pozitivní změna. Jednou z nejdůležitějších podmínek pro budoucí úspěch vědy a její přínos pro společnost je dialog mezi třemi klíčovými a na sobě de facto závislými skupinami – vědci, politiky a veřejností. Právě nedostatky v komunikaci byly zmiňovány nejen v oficiálních proslovech a příspěvcích, ale zejména mezi účastníky samými, nezávisle na tom, odkud byli, zda se jednalo o profesora z prestižní kalifornské univerzity či zástupce rozvojové africké země. Pokud by se do příštího *World Science Fora 2013* podařilo dosáhnout alespoň větší vstřícnosti politiků k odborným názorům vědců, lepší a srozumitelnější informovanosti veřejnosti o přínosech vědy, nových technologiích a inovacích, pokud všechny tři výše zmíněné skupiny budou hledat společnou řeč a více si naslouchat, bylo *World Science Forum 2011* přínosné. Vše se dozvíme za dva roky, kdy se Světové vědecké fórum poprvé uskuteční mimo Maďarskou republiku, v Rio de Janeiru pod záštitou Brazílské akademie věd. ■

IVO SVEJKOVSKÝ,
Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.

Maďarská akademie věd má sídlo na levém břehu Dunaje nedaleko od slavného komplexu Parlamentu. Budova byla vystavěna v éře národního obrození a rozkvětu kultury v 19. století (tato doba dala vzniknout i budově Maďarského národního muzea).

DEVADESÁT LET HISTORICKÉHO ÚSTAVU AV ČR

V roce 2011 uplynulo devadesát let od vzniku Historického ústavu – k přímým předchůdcům významného akademického pracoviště patřil od roku 1921 Československý státní historický ústav vydavatelský. Na dlouhé cestě prošla jubilující instituce pod různě modifikovanými názvy mnoha vnitřními reorganizacemi, které vesměs odrážely změny politických a společenských poměrů. Slavnostní shromáždění k významnému výročí se uskutečnilo 1. listopadu 2011 ve vile Lanna v pražské Bubenči.

K devadesátinám přišli ústavu popřát, ocenit výsledky práce a seznámit se s aktuálními projekty zástupci Senátu PČR i vedení Akademie věd. Jednání, které uvedla zástupkyně ředitelky prof. Eva Semotánová, zahájil předseda Senátu PČR Miroslav Štěch. Zdůraznil význam historického bádání pro současnost i skutečnost, že bez vědeckého poznání minulosti nelze pochopit ani dnešní problémy a vývojové tendence. O smyslu a potřebě nezávislého historického bádání tak, jak se mu věnuje HÚ AV ČR, hovořila též místopředsedkyně Senátu Alena Gajdůšková. Arcibiskup pražský, metropolita a primas český Mons. Dominik Duka ve své zdravici popřál ústavu úspěšný rozvoj, ocenil jeho práci a zmínil také úkoly a poslání, které před ním stojí při formování a rozvíjení duchovních hodnot české společnosti.

Předseda AV ČR prof. Jiří Drahoš se zaměřil na vybrané výsledky výzkumu, jež mezioborovým přístupem a využíváním moderních badatelských postupů vzbuzují pozornost i za hranicemi oboru. Předseda třetí vědní oblasti humanitních věd prof. Jaroslav Pánek hovořil o hlavních úkolech současného i budoucího výzkumného programu a vyzdvihl, že vedle

ryze odborných témat je v ústavu třeba podporovat především náročné, dlouhodobé a celospolečensky přínosné projekty encyklopedické, slovníkové a ediční, pro něž nabízí akademické pracoviště lepší podmínky než univerzity a další instituce. Současně také připomenul, že se Historický ústav nevyhýbal ani nevyhýbá domácí i mezinárodní spolupráci a v mnoha oblastech plní úlohu koordinačního výzkumného centra.

Po vystoupeních představitelů politického a akademického života se slova ujali pracovníci jubilující instituce. Spletitou a mnohdy obtížnou devadesátiletou historii shrnula ředitelka HÚ AV ČR prof. Svatava Ráková. Osudy ústavu souvisely do značné míry s vývojem české společnosti, politickými převraty a mocenskými boji, které se tak často a leckdy i dramaticky promítaly do jeho života. O minulosti i současnosti pobočky Brno a jejich výsledcích pohovořil doc. Radomír Vlček, který ji vede od roku 1997. Profil, nejvýznamnější výstupy a badatelské perspektivy jednotlivých výzkumných týmů představili jejich vedoucí a garanti příslušných projektů prof. Josef Žemlička (Středověk v pohybu), doc. Jiří Mikulec (Problémy a výhledy ve výzkumu raného novověku), prof. Milan

***Pražské sídlo
Historického
ústavu AV ČR***

OBĚ FOTO: DANA VONDRÁŠKOVÁ, ARCHIV HÚ AV ČR

místnost. Přestože se původní velkorysé návrhy nepodařilo prosadit v plném rozsahu, hlavní badatelský úkol, vydávání pramenů listinného charakteru ke starším českým dějinám, se postupně plnil. Zejména období po roce 1928 přineslo mnohé výsledky: přes odborné a organizační překážky pokračovala řada *Regest (Re-*

Hlavačka (Jak dál s předminulým stoletím), doc. Jan Němeček (Reflexe dějin 20. století), doc. Pavla Vošahlíková (Biografický slovník českých dějin dnes a jeho vize do dalších desetiletí) a prof. Eva Semotanová (Historická geografie: trendy a projekty). Pracovní úkoly a mezinárodní spolupráci skupiny bibliografů při zpracování *Bibliografie dějin českých zemí* shrnula dr. Václava Horčáková, o rozsáhlé popularizaci výsledků badatelské práce, které se pracovníci také věnují, informoval doc. Jaroslav Šebek.

Uvedená vystoupení ukázala, jakým způsobem navazuje současný Historický ústav na předchůdce z roku 1921, v čem se badatelský program rozšířil a změnil. Vznik samostatného historického pracoviště před devadesáti roky spadá do prvních let samostatné Československé republiky. Zakladatelé nového státu se hlásili k tradicím převzatým z minulosti a považovali výzkum i znalost dějin za významný státotvorný prvek a identifikační prostředek. Historici a archiváři, kteří již v roce 1919 začali připravovat koncepci nového vědeckého pracoviště, proto našli podporu mezi mnoha politiky a veřejnými činiteli. Na plánech výzkumné práce se podíleli zejména Václav Hrubý a Jan Bedřich Novák. Jejich představy o výzkumných prioritách byly zpočátku poměrně rozsáhlé, avšak jádrem činnosti ústavu měla být ediční činnost zaměřená především na nejstarší národní dějiny; v této souvislosti se odvolávali mj. i na zakladatele moderní české historiografie Františka Palackého. Zpřístupnění pramenů v kritických edicích mělo podnítit další vědecký výzkum, v plánech se objevilo i vydávání vlastního odborného periodika *Časopis Československého dějzpytného ústavu v Praze*.

Zřízení Československého státního historického ústavu vydavatelského schválila vláda v únoru 1920, vlastní činnost však pracoviště zahájilo až počátkem roku 1921. V prvních měsících museli zakladatelé v čele s V. Hrubým řešit především technické a organizační problémy. Do října 1921 neměla nová instituce ani vlastní sídlo a své první útočiště našla v budově Národního muzea, kde jí byla vyhrazena jedna

gesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae) a přibývaly i další edice, mezi nimi *Archiv koruny české 1346–1355*, *Listář a listinář Oldřicha z Rožmberka (1418–1462)*, *Knihy počtů města Brna z let 1343–1365*, *Desky dvorské Království českého*, *Desky zemské Království českého*, *Epistolae et Acta nuntiorum apostoliarum apud imperatorem 1592–1628* a *Curis Instituti historici Bohemoslovenici Romae et Pragae*. Ke kvalitní přípravě některých uvedených edic i dalších plánovaných projektů pomohlo zřízení Československého ústavu historického v Římě, který byl připojen k pražskému pracovišti a umožnil soustavně využívat vatikánské archivy. Při vzniku římské expozitury se uplatnily zahraniční, zejména německé vzory.

Přes metodologické spory o kvalitu některých výstupů, které měly i osobní zabarvení, byl přínos Státního historického ústavu vydavatelského české historiografii nezpochybnitelný. Ve vedení se v meziválečném období, za druhé světové války a v prvních poválečných letech vystřídali po Václavu Hrubém (1921–1925) Jan B. Novák (1926–1933), Bedřich Mendl (1933–1939) a František Roubík (1939–1953), kterého v době jeho práce pro ministerstvo školství a národní osvěty koncem 40. let 20. století zastupovala Milena Linhartová.

V roce 1952 prošel ústav radikální proměnou, jež se dotkla badatelského zaměření, pracovních podmínek, personálního obsazení i názvu. Pracoviště bylo začleněno mezi ústavy nově zřízené Československé akademie věd. Jako Historický ústav ČSAV sídlilo v Praze nejprve ve Vlašské ulici na Malé Straně a později v Lobkovickém paláci na Pražském hradě. V roce 1953 byla zřízena a k Historickému ústavu připojena pobočka v Brně, která se s několikaletou přestávkou v 80. letech 20. století významně podílela na úkolech ústavu a současně se zaměřovala na moravskou a slavistickou problematiku.

V 50. letech 20. století dostával ústav nové úkoly plynoucí do značné míry z mocenských zájmů tehdejší politické reprezentace. Ediční práce sice proměnu pracoviště přežila a v některých projektech přímo navazovala na starší badatelské plány, těžiště činnosti instituce se však přesunulo směrem k přípravě a publikaci

Oslav devadesátin jednoho z nejstarších ústavů se vedle předsedy AV ČR Jiřího Drahoše zúčastnili mj. zleva: Radomír Viček, Eva Semotanová, Svatava Raková a Jaroslav Pánek (všichni z Historického ústavu).

FOTO: ARCHIV HÚ AV ČR

Sídlo brněnské pobočky Historického ústavu AV ČR

prací, které měly přehodnotit dějinné epochy i osobnosti národní minulosti. Časově se výzkum měl posunout od starších k novějším dějinám, tematicky se měly posilovat hospodářské, případně i sociální dějiny. Nově získaly podporu dějiny přírodních věd a techniky. Některým starším epochám – například husitství či národnímu obrození – se ovšem věnovala značná pozornost a podobně jako většina ostatní práce v ústavu podléhaly ideologickému dohledu.

Ředitelem Historického ústavu v letech 1953–1970 byl Josef Macek. Publikační činnost personálně významně posíleného pracoviště byla poměrně bohatá, i když se v některých případech nejednalo o nové poznatky, nýbrž spíše o ilustraci schematických pouček. V 60. letech se podmínky pro nezávislý historický výzkum vzhledem k celkovému uvolnění zlepšovaly a mnohé práce z tohoto období obstály v kritice času i v mezinárodním srovnání.

Doba po roce 1970 patřila v dějinách Historického ústavu opět ke složitým etapám. Za podporu, kterou poskytl pracoviště koncem 60. let reformním politickým směrům, si v období tzv. normalizace vysloužilo mimořádnou pozornost nového politického a mocenského aparátu. K největším „hříchům“ pracovníků ústavu patřilo vydání tzv. *Černé knihy* (oficiální název zněl *Sedm pražských dnů*), která dokumentárním způsobem vypovídala o sovětské okupaci v srpnu 1968. Pracoviště opět zaznamenalo rozsáhlou vědecko-výzkumnou restrukturalizaci a personální čistky, které trvaly až do poloviny 70. let. Ředitelem reorganizované instituce, jež se novým názvem – Ústav československých a světových dějin – měla distancovat od provinilého předchůdce, se stal nejprve Oldřich Říha a od podzimu 1974 Jaroslav Purš. Ve stejném roce se ústav přestěhoval z Pražského hradu do Emauzského kláštera ve Vyšehradské ulici.

Výzkum se měl časově zaměřit především na nejnovější československé dějiny, tematicky se opět preferovaly hospodářské dějiny, dějiny dělnického hnutí, v rámci obecných dějin se prováděla často tzv. kritika buržoazních teorií. Pro výzkum těchto období však neexistovaly podmínky v rovině archivního bádání, při studiu zahraniční odborné literatury a periodik, a to ani při zkoumání preferovaných otázek. Poněkud přízni-

**Jednání
ve vile Lanna,
které uvedla
Eva Semotanová,
zahájil předseda
Senátu PČR
Miroslav Štěch.**

vější situace existovala v oblasti starších národních dějin, v jejichž rámci pokračovala i práce na dřívějších edičních programech. Současně se však projevila snaha tzv. utlumit výzkum středověkých i raně novověkých epoch s odkazem na zájem veřejnosti. Prací, které vybočovaly z předepsaných mezí, nebylo mnoho, ale přece se i v tomto období objevovaly.

Proměna společenských a politických poměrů po listopadu 1989 zasáhla významně i Historický ústav. V jeho čele stanul prof. František Šmahel, vědec respektovaný doma i v zahraničí, který musel ústav v roce 1974 opustit. Pracoviště se vrátilo k názvu Historický ústav, změnilo organizační strukturu a personálně se obměnilo; navrátili se někteří pracovníci z 60. let, kteří byli po roce 1968 propuštěni. Ústav také obnovil brněnskou pobočku. Pracovníci ústavu poměrně rychle navázali mezinárodní kontakty a přijali nové zaměření i metody badatelské práce. V rámci rozsáhlejších změn v Akademii věd nastoupila do Historického ústavu i část pracovníků z bývalého Ústavu pro dějiny střední a východní Evropy. Ve všech obdobích i oblastech dějin se projevovala tendence zkoumat tzv. bílá místa minulosti, tj. období, události, instituce i osobnosti starší historiografií zanedbané nebo jednostranně hodnocené. Také metodologicky a tematicky se badatelská práce významně obohatila. František Šmahel i jeho dva nástupci v ředitelské funkci Jaroslav Pánek (od roku 1998) a Svatava Raková (od roku 2005) založili vědecký program HÚ AV ČR na dlouhodobých projektech edičního a encyklopedického charakteru, pro které akademické pracoviště představuje nejvhodnější základnu, a na rozvíjení aktuálních témat zaplňujících dosavadní badatelské mezery a vyrovnávajících se s metodologickými trendy současné světové historiografie. ■

PAVLA VOŠAHLÍKOVÁ,
Historický ústav AV ČR, v. v. i.

FOTO: BLANKA ŠUBECOVÁ, ARCHIV HÚ AV ČR

FOTO: DOROTHEA BYLICA, AKADEMICKÝ BULLETIN

PTÁT SE DĚJIN... 1

Věčný hledač v očích svých kolegů, vědec, který přijal výzvu doby v čase přízně roku 1968 i v čase nepřízně sedmdesátých let, autor velké práce o husitské revoluci a nejen o ní, muž činu, když rok 1989 povolil stavidla jeho intelektu a organizačních schopností, aby ho postavil do čela Vědecké rady Akademie věd a posléze Učené společnosti, o jejíž vznik se zasloužil stejně jako o založení Centra medievistických studií. Historik, který přes renesanci obsáhl středověk a chápe ho jako stvořitelství čin těch, kdo se jím zabývají. Naším hostem je tentokrát František Šmahel.

Vybral jste si krásnou múzu. Nikdo menší než Marcus Tullius Cicero o ní řekl: „Historie je svědkyní času, světlem pravdy, životem paměti, učitelkou života, poselkyní dávných dob.“ Do jaké míry i dnes platí toto smyslem pro vznešenost a krásu myšlenky vedené hodnocení dějepisu i dějin? Přes dva tisíce let pluje časem, přesto jde o výrok zčásti sporný, zvláště tam, kde přisuzuje dějinám schopnost univerzálního poučení.

Kdyby historie skutečně byla učitelkou života, pak by nebylo poučenějších a úspěšnějších lidí nad samotné historiky. Tak tomu jistě nikdy nebylo a nikde není. Spíše naopak, historici se nejednou ztrapnili chybným předvídaním budoucnosti. O zvláštní neschopnosti historiků v tomto ohledu kolují takřka neuvěřitelné historky. Jeden známý americký spisovatel se kdysi svěřil, proč přestal brát historiky vážně. V den japonského útoku na Pearl Harbor, 7. prosince 1941, jeho profesor dějepisu bezmála celou hodinu zdůvodňoval, proč USA nevstoupí do války. Výklad přerušilo hlášení školního rozhlasu o vyhlášení válečného stavu. Většina současníků včetně historiků vůbec netuší pohromy, které čekají za dveřmi. Revoluce zpravidla nejvíce zaskočí revolucionáře samé, z nichž mnohé navíc pozře. A dnes? Historici si mohou oddechnout, za chybné prognózy jsou terčem posměchu ekonomové a politologové.

Historik je při práci bezpochyby ovlivněn vlastním založením i duchem doby. Jak spolehlivá je dějinná paměť?

Dějinná paměť je proměnlivé fluidum, které se rozpíná na všechny strany. Lze ji ovlivnit státní ideologií

nebo z kazatelny, dějinné povědomí však dříve spoluvytvářeli také známí spisovatelé, umělci, Sokolové i hasiči. Ani tehdy, myslím tím dobu do roku 1939, zdaleka ne všichni současníci vyznávali stejné víry, naděje a shodné národní či jiné „hodnoty“. Naopak i dnes lze předpokládat různá pomyslná společenství lidí stejných zásad i dějinného povědomí, kteří se navzájem nemusejí znát. Navenek se však mohou zpravidla projevit jen skupiny ovládající masová média. Podle mého mínění v nich převládají hlasatelé destruktivních tendencí. Vše národní se jim jeví překonané, někdy dokonce odpuzující a mrzké. Sami přitom zpravidla nedokáží nabídnout nic jiného než chvalořečení starého dobrého Rakouska.

V předmluvě ke knize Mezi gotikou a renesancí (Argo 2002) říkáte: „Proti proudu času, od renesance ke středověku probíhalo moje odborné zrání...“ V jakém smyslu tomu tak bylo?

Na fakultu jsem přišel se zaujetím pro italskou, zvláště florentskou renesanci. Tu bylo možné v padesátých letech minulého století studovat v Itálii, nikoli v Praze. V Čechách jsme však měli v domácí renesanci rovněž slibné téma, zvláště když její počátky sahaly až do doby Karla IV. Mé první publikace o renesančním studiu a humanismu v době poděbradské mi také otevřely cestu do Historického ústavu ČSAV. Když mne v druhé polovině roku 1964 přijímal tehdejší ředitel Josef Macek, byl již svými chiliasty a jinými reformními radikály unaven a zachtělo se mu zavítat do slunného věku a slunné země. Tím se v ústavu uprázdnil tak sledovaný badatelský úsek, jakým bylo husitství. Na výměnu témat

Kolik práce, zápasů, poct, zklamání, kolik radosti z objevů, kolik touhy a odvahy vydat se na novou cestu unese život věhlasného historika?

Směřovat od renesance ke středověku je přinejmenším nezvyklé. František Šmahel tohoto vývoje ve svém odborném zrání nikdy nelitoval, ač by důvod možná měl, hledíme-li na scénu Jaro mistra italské renesance Sandra Botticelliho (1445–1510)

REPROFOTO: WIKIMEDIA COMMONS

jsem kývl bez váhání. To už jsem věděl, že se na studium do Itálie hned tak nedostanu a že husitství je jediným obdobím starší české historie, které přerostlo do dějin obecných. Musím říci, že jsem nikdy této výměny nelitoval, i když psát o husitství po Josefu Mackovi znamenalo neustále se pohybovat na ostří nože.

Na dějinách je krásná jejich proměnlivost a zároveň skrytá neměnnost věčných hodnot. Vzorce způsobu myšlení a chování se střídají, co zplání, udělá místo novému: tak přešla gotika v renesanci, renesance v baroko, baroko v osvícenství a tak dál. Je tu při díle skrytý řád dějin? A má v dějinách své místo náhoda?

Příliš mnoho námětů a každý z nich z jiného soudu. Dějiny se mohou jevit krásné, když odhodíme vše, co se nám nemůže zamlouvat. Pak ovšem z dějin nezbude takřka nic. Dějiny jsou především neustálým zápasem o přežití, v němž lidští dravci mají větší šance, zvláště když se neohlížejí na jiné než na své potomky. Jistě, kulisy žití se mění a spolu s nimi všelijaké módní styly ve společnostech, které si to mohou dovolit. Souběžně však setrvávají antropologické konstanty v lidském chování. Také mentality širších skupin, komunit a korporací odolávají změnám politických poměrů. Střídání stylů, zvláště v architektuře, není obecně platné, gotické výrazové prvky se v Anglii udržely až do 19. století. Konečně: roli náhody lze jen zpětně popsat, žádnou prognózu v tomto ohledu nelze stanovit.

„Kdo stvořil středověk? Historikové přece. Málokomu se povedl větší stvořitelství čin,“ píšete

v knize Nalézání, setkávání a míjení v životě jednoho medievisty (Argo 2009). Co historik středověku pro takový čin nejvíce potřebuje? A jaké úzkosti a radosti při tom prožívá?

U každého historika tomu asi bylo a je jinak. S historiky je to obdobné jako s hudebníky. Většina nemá psychickou odolnost pro dráhu sólisty, přičemž trémista může ovládat nástroj dokonce lépe než jeho kolega ve světle ramp. Jde tu však i o umění rozpoznat, kdy uzrál čas pro přeskok ze studia do vlastní produkce. Je mnoho historiků, kteří shromáždí plné kartotéky poznatků a nevědí si rady, co s nimi. Jiné zábrany mají historici připravující edice pramenů, na něž jsou kladeny stále větší nároky. Radost čas od času přinese nějaký objev nebo nápad. Často však jen do doby, než se ukáže, že o žádné nové zjištění nejde. Ani publikace nemusí vždy autorovi přinést radost, zvláště když v ní hned při prvním rozevření podle zákona schválnosti nalezneme tiskovou chybu. Skutečný vědec ani nemůže být nikdy spokojen, to by byl jeho tvůrčí konec.

Současné dějepiscectví projevuje snahu vypořádávat se s mýty, černobílým viděním, jakýmkoli zneužíváním dějin. Co je třeba opravit v našich představách o středověku a čeho si vy na tomto křesťanstvím hluboce ovlivněném údobí našich a evropských dějin nejvíce vážíte?

Mně se to spíše jeví tak, že starší černobílé vidění se zbrkle nahrazuje černobílým viděním naruby. Mylně se vychází z představy, že staré poznatky byly chybné ve všem všudy. Mediévistika zabývající se výzkumem tzv. středověku mezi 5. až 16. stoletím je opravdu starou disciplínou. Se značným

úsilím se sice podařilo doložit, že středověk ve srovnání s renesancí nebyl jen dobou temna, vynořují se však nové mýty, např. o jednotném, ve všem příkladném působení západokřesťanské kultury. Jednoty se dosahovalo podrobením protivníka nebo jinověrce ohněm a mečem. Neříkám nic nového, pouze varuji před floskulami šířenými z neznalosti nebo, což mne více mrzí, záměrně.

Když jsem byl o hodně mladší, musel jsem se bránit bezděčným empatiím. Zdálo se mi například, že počátky jsou důležitější než konce, bližší mi byli nonkonformisté než autoritativní myslitelé apod. Se stářím přišlo i pochopení pro jiné části celku. To ovšem s sebou nese riziko, že pochopením všeho ztratíte schopnost vynést soudy, které se od historika konec konců očekávají.

Dějiny přibývá, moderní technologie navíc umožňují hlubší a hlubší pohled zpět i do šíře dosavadního poznání. Úkol, jak si poradit s mnohostí, kterou přináší 21. století, se týká všech – jak se s ním vypořádávají historikové?

Čím více přibývá poznatků v separovaných výzkumných polích, tím obtížněji lze postihnout vzájemné souvislosti a nalézt obecné rysy. Příkladem tu může být přetrvávající bohocentrismus při výkladu českých dějin. Stále se setkáváme s posuzováním historie prizmatem Prahy, Brna či Ostravy. Je to někdy oprávněné, jindy ne, kdo však chce, může si celistvý obraz doplnit. Nedaří se překonávat ani evropocentrismus, takže o svébytných civilizacích jiných kontinentů se ani středoškolaři téměř nic nedozví. Na druhé straně je to pochopitelné, protože srovnávací studie nejsou v dostatečné míře k dispozici. Aktuální se to dnes jeví zejména ve vztahu k islámským kulturním a duchovním okruhům. Dlouhodobému systematickému výzkumu však nepřejí současné postupy při hodnocení vědeckých výsledků.

Zmiňujete postupy hodnocení vědeckých výstupů. Zde se pozastavme, protože současné principy jednoznačně upřednostňují „aplikační hodnotu“ badatelské práce. Dnes už se důsledek jasně projevil a například rozsáhlé historické publikace byly tímto systémem výrazně poškozeny, když byly hodnoceny méně než průmyslové patenty často pochybného významu. Sám předseda Akademie Jiří Drahoš často zmiňuje, že právě vaše práce patří mezi ty, jež na současný systém doplatily.

V mém věku nejde o žádnou osobní pohromu. Poškozeno je však pracoviště, a co hůře, tzv. kafemlejnek tendenčně nastaveného hodnocení výzkumu znevažuje výsledky mladých badatelek a badatelů téměř ve všech humanitních oborech.

Důsledky se již projevují v klesajícím zájmu o náročné, mnoho let trvající úkoly individuální povahy.

Zásadně jste se podílel na ustavení titulu doktor věd, DSc., který Akademie udílí od roku 2002. Byl jste jednou z osobností, které před lety varovaly před důsledky rozhodnutí, kterým Akademie přišla o možnost oficiálně školit studenty. Jako historik jste zřejmě dokázal plně odhadnout nebezpečí a následky takového kroku. Vždyť to, že Akademie „údajně“ neškolila/nevychovávala studenty, bylo jedním z argumentů krize ve financování Akademie před dvěma lety.

Jednou z absurdit nedávno uplynulé doby bylo odebrání práva doktorské výchovy instituci zaměřené na základní vědecký výzkum. Odpůrci Akademie také zplakali nad výdělkem. Doktorandy dnes školí i všelijaké univerzitní školičky založené na reprodukci průměru či dokonce podprůměru. Studenti, jimž jde o poznání, si cestu do ústavů AV ČR najdou. Všechno však nelze svádět na obojakost představitelů vysokých škol. Akademie sama se obklopila Maginotovou linií obrany statu quo. Obnovení titulu DSc. naráželo i zde na odpůrce, zvláště je smutné, že také u ředitelů akademických ústavů, pro něž by jeho dosažení mělo být nezbytnou podmínkou. Námět zřízení vysoké školy při Akademii věd zapadl pod stůl dříve, než mohl být náležitě posouzen. ■

(Pokračování)

SYLVA DANÍČKOVÁ,
MARINA HUŽVÁROVÁ

Císař Karel IV. nabízí francouzskému králi spojeneckou pomoc. Ilustrace z knihy Františka Šmahela Cesta Karla IV. do Francie, Argo 2006.

REPROFOTO: CESTA KARLA IV. DO FRANCIE

KOMPLEX TRESTNOPRÁVNEJ, KRIMINOLOGICKEJ A PENOLOGICKEJ PROBLEMATIKY

Prof. Jozef Madliak,
vedúci katedry trestného práva
Právnickej fakulty Univerzity
P. J. Šafaříka v Košiciach,
obhájil dizertáciu I. Sankcie
a ich výkon v slovenskom
trestnom práve, II. Prevencia
a prognózovanie kriminality
pred komisiou Právni vedy a získal
vedecký titul „doktor sociálnych
a humanitných vied“.

Vyvrcholením najzávažnejších protispoločenských deliktov je spáchanie trestného činu a logicky následne uloženie trestu. Už od starovekých čias ľudia trestali určité správania sa, ktoré vybočovali z bežného životného rámca, či už svojpomocne alebo prostredníctvom štátneho donútenia. Práca *Sankcie a ich výkon v slovenskom trestnom práve* pojednáva o treste a o jeho výkone z rôznych hľadísk. Autor pristúpil k rozboru účelu trestu nielen z rýdzo juristického, ale aj kriminologického, filozofického, penologického

a náboženského hľadiska. Trest bol už dávno predmetom pozornosti nielen právnikov (viz Hugo Grotius) ale aj literátov (Dostojevskij).

V štúdiu poukazuje na súčasný slovenský stav z toho pohľadu, že účinný *Trestný zákon* neobsahuje expressis verbis zákonné ustanovenie o účele trestu, ale môžeme sa k nemu dopracovať cez iné zákonné ustanovenia, ktoré pojednávajú o zásadách trestania. Autor poukazuje na skutočnosť, že najčastejším ukončením trestného konania je uloženie určitej sankcie a následne ich výkon. Štúdia podáva vyčerpávajúci výklad jednotlivých druhov trestov a ochranných opatrení a sú v nej riešené problémy, ktoré vyvstávajú v praxi pri ich realizácii. Práca je výrazná v tom smere, že problematika sankcií a ich výkonu nebola doposiaľ v Slovenskej republike tak komplexne spracovaná.

Druhú časť dizertačnej obhajoby predstavovala monografia *Prevencia a prognózovanie kriminality*. Autor zdôrazňuje prioritu prevencie pred represiou, nakoľko je humánnejšia, prirodzenejšia a lacnejšia ako trestný postih. Trestná činnosť drasticky zasahuje do života spoločnosti ako aj jednotlivca a následky sú veľmi často takého charakteru, že udalosti sa nemôžu dať do pôvodného stavu. V práci sú vyčerpávacím spôsobom vymenované druhy prevencie, preventívnych aktivít ako aj subjektov, ktoré realizujú prevenciu. Autor práce bol hlavným strojcom návrhu zákona o *Prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti v SR*, ktorú si zákonodarný zbor osvojil a Slovenská republika sa stala ojedinelým štátom, ktorý disponuje samostatným a komplexným zákonom o prevencii, na celom starom kontinente. Aby prevencia bola účinná a zmysluplná potrebujú subjekty preventívnej činnosti prognózovať situáciu, v ktorej sa prevencia bude realizovať. Autor predložil na dizertačnú obhajobu tieto dve monografie z toho dôvodu, že sú logicky spojené a tvoria vlastne ucelený komplex trestnoprávnej, kriminologickej, penologickej problematiky. ■

JOZEF MADLIAK,
Univerzita P. J. Šafaříka v Košiciach

NUŠLOVA CENA 2011

Astrofyzik a výrazná postava popularizace astronomie RNDr. **Jiří Grygar**, CSc., z Fyzikálního ústavu AV ČR převzal 8. prosince 2011 Nušlovu cenu, jež nese jméno prvního ředitele hvězdárny v Ondřejově a dlouholetého předsedy České astronomické společnosti Františka Nušla (1867–1951). Ocenění za mimořádné zásluhy o rozvoj astronomie mu předali předseda ČAS Jan Vondrák a emeritní předseda ČAS a emeritní předseda Astronomického ústavu AV ČR Luboš Perek. Slavnostní akt v budově Akademie věd ČR na Národní třídě v Praze doprovodila laureátská přednáška *Záludné výběrové efekty a zářivé vyhlídky astronomie*.

Jiří Grygar je autorem či spoluautorem 122 původních prací, 59 knih, nespočtu článků a přednášek; předmětem jeho výzkumu jsou fotometrie, spektroskopie hvězd, meziplanetární hmota a astročásticová astrofyzika. V současnosti působí jako čestný předseda

České astronomické společnosti a je členem Jednoty českých matematiků a fyziků a Slovenské astronomické společnosti. V minulosti byl předsedou Rady České televize, Učené společnosti ČR (2004–2009) či Českého organizačního výboru *Mezinárodního roku astronomie 2009*. Známý je také jako člen výboru Českého klubu skeptiků Sisyfos. Je držitelem mnoha významných ocenění, která získal nejen jako vědec, ale především jako popularizátor astronomie; s velkým úspěchem se setkal např. populárně-naučný televizní seriál *Okna vesmíru dokořán*.

Nušlovu cenu získal v předešlých letech např. Zdeněk Ceplecha, který před padesáti lety změnil dráhu takzvaného příbramského bolidu a zasloužil se o rozvoj astronomie, či Ladislav Sehnal, od roku 1996 hlavní řešitel vesmírného projektu Mimosa. Další z oceněných – astronom Zdeněk Sekanina (Pasadena, USA) – zkoumal například povahu takzvaného tunguzského meteoritu a Halleyovy komety. Udílení Nušlové ceny ČAS obnovila v roce 1999 po padesátileté odmlce.

Isd

STIPENDIUM L'ORÉAL

Společnost L'Oréal ve spolupráci s Českou komisí pro UNESCO a Akademií věd ČR 1. prosince 2011 oficiálně otevřela 6. ročník stipendijního projektu L'Oréal **Pro ženy ve vědě**.

Společnost L'Oréal si uvědomuje, že **Svět potřebuje vědu a věda potřebuje ženy**, a proto také v roce 2012 získají tři nejlepší laureátky z řad mladých vědkyň stipendium navýšené na částku 250 000 korun.

Příhlašky do nového ročníku lze podávat od **1. prosince 2011** do **31. ledna 2012**.

Projekty mohou mladé vědkyně do 35 let včetně
přihlašovat nově prostřednictvím www.prozenyvevede.cz.

V písemné podobě musí být předkládán pouze originál přihlášky s vlastnoručním podpisem žadatelky a podpisem vedoucího útvaru, kde bude kandidátka výzkumnou práci provádět.

Originál přihlášky je třeba zaslat nejpozději do **31. ledna 2012**
na sekretariát České komise pro UNESCO, Rytířská 31, Praha 1.

Bez MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE se neobejdeme

Sít' EURAXESS Česká republika přispívá k usnadnění mobility vědeckých pracovníků. Zahraničním vědcům, jejich rodinným příslušníkům i zaměstnavatelům poskytuje pomoc a poradenství při často velmi složitých a někdy bohužel i zdoluhavých administrativních procesech, ale také praktické rady ve všech aspektech života v České republice. EURAXESS ČR je součástí Střediska společných činností AV ČR a jeho činnost v letech 2008–2011 financovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v rámci programu EUPRO.

Vědce – cizince, odborníky z blízkých i vzdálenějších zemí, kteří přišli pracovat do České republiky – potkáváme na výzkumných pracovištích stále častěji. Adaptovat se na nové podmínky, kulturu, dostát administrativním povinnostem, najít a obstarat si bydlení a zvládnout další zařizování pro ně není jednoduchou záležitostí. Právě obavy ze vstupních podmínek, obtížné integrace a jazykové bariéry mnohdy rozhodují při výběru působiště – a to jak pro doktorandy, tak i pro zkušené badatele.

Centrum EURAXESS přichází s konkrétní pomocí. Výzkumným organizacím asistuje již od zrodu myšlenky přijmout zahraničního pracovníka a pomáhá jim dovést ji ke zdárnému konci, tedy k příjezdu zahraničního vědce do ČR. Zvláště u vědců z méně rozvinutých zemí (Indie, Ukrajina, Rusko) jde o poměrně náročný proces. Často totiž nevědí, že mohou žádat o speciální pobytové oprávnění za účelem vědeckého výzkumu, tzv. „vědecké vízum“, které jim přináší mnohé

výhody. Dříve obávané, zdoluhavé a nedůstojné návštěvy úřadů příslušných orgánů jsou již minulostí; díky spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR se podařilo pro zahraniční vědce zajistit dobré podmínky – navštěvují speciální pracoviště, nečekají, pracovníci Centra jim při jednáních poskytují osobní asistenci a tlumočení.

K bezproblémové integraci zahraničních výzkumníků a jejich rodin přispívá EURAXESS centrum také dalšími způsoby: např. pořádá bezplatné konverzační kurzy českého jazyka, které se orientují zvláště na českou historii a kulturu, nebo společenská setkání a výlety za poznáním České republiky.

Zahraniční hosté zde nalézají individuální přístup. „Projekt není pouze formální, vyřízené případy jednotlivých vědců nejsou jen čárkou do statistiky nebo papírem v šanonu. Pro nás to jsou skuteční lidé, s nimiž sdílíme jejich každodenní radosti i starosti,“ vysvětluje Mgr. Viktorie Bodnářová.

Významnou službou je portál www.euraxess.cz, kde zájemci naleznou nabídku volných pracovních pozic v evropském výzkumném prostoru. Na stránkách lze dále najít praktické informace o životě v České republice včetně „vědeckého víza“, aktuální informace o chystaných událostech a kontakty na pražské centrum a jeho pobočky v celé České republice.

Obdobná centra sítě EURAXESS pracují v 37 evropských zemích. Navzájem spolupracují, vyměňují si zkušenosti a případně si mezi sebou předávají vědce při změně místa jejich pobytu. Pomáhají rovněž při vyhledání a zadávání volných vědeckých pracovních pozic prostřednictvím celoevropského portálu EURAXESS. Můžeme být právem hrdi, že českou síť EURAXESS hodnotí Evropská komise dlouhodobě jako jednu z nejlépe fungujících a že je mezinárodním příkladem dobré praxe. ■

MARKÉTA DOLEŽALOVÁ,
Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.

Podpořit integraci a navázat profesní i přátelské vztahy v nové zemi je vždy důležité. Předvánoční setkání pro zahraniční vědce a jejich rodiny ve vile Lanna.

FOTO: ARCHIV OPG SSČ AV ČR

MLADÍ VELVYSLANCI VĚDY A TECHNIKY

Americký astronaut Andrew Feustel poblahopřál prostřednictvím videokonference šestici žáků základních škol, kteří se díky vynikajícím studijním výsledkům a úspěchům v matematických či jiných olympiádách stali Mladými velvyslanci vědy a techniky (Junior Ambassadors of Science and Technology).

Společná iniciativa Velvyslanectví USA v ČR, amerických firem a Akademie věd ČR, jejímž cílem je inspirovat mladé lidi ke studiu exaktních věd, vyvrcholila 13. prosince 2011 předáním jmenovacích listin.

Budoucím nadějím světové vědy – Petře Vokáčové (Hostivice), Marku Hanušovi (Ostrava-Hrabůvka), Petru Dvořáčkovi (Ostrava), Martinu Grúzovi (Hustopeče), Tomáši Galouskovi (Hustopeče) a Františku Fladungovi (Praha) – je v budově Akademie věd na Národní třídě v Praze předali zástupce velvyslanectve USA v ČR Joseph Pennington, americký kulturní atašé David Gainer, ředitel Amerického centra při Velvyslanectví USA v ČR Miroslav Konvalina a Jiří Beneš z Akademické rady AV ČR.

Jedinečný projekt vyhlásili v srpnu 2011 předseda Akademie věd Jiří Drahoš spolu s Andrewem Feustelem, který se také stal jeho garantem. „Úspěšní studenti se pod mentorským dohledem vědeckých pracovníků zapojí do vybraných firem, které se v Česku zabývají vědou a technikou. Získají příležitost navštívit Spojené státy, kde se podělí o zkušenosti a setkají se s pracovníky vědeckých a technických laboratoří a firem,“ objasnili při vyhlášení projektu Jiří Drahoš a Andrew Feustel.

Právě amerického astronauta, který se v květnu 2011 vydal společně se svým „partákem“ Křítkem (více AB 9/2011) na misi k Mezinárodní kosmické stanici a jako letový specialista se podílel na montáži Alfa magnetického spektrometru, se mladí velvyslanci vědy díky telemostu do sídla NASA v americkém Houstonu ptali na jeho práci a životní zkušenosti, kde studoval a čemu se věnoval, než začal létat do kosmu, či jaké nejsilnější zážitky má z vesmírného prostoru. Andrewa Feustela pro změnu zajímalo, co žáci zažili při exkurzi na Akademii věd; mladí ambasadoři totiž ještě než si převzali ocenění, zavítali do Ústavu experimentální botaniky AV ČR, kde je provedl badatel a popularizátor Jan Kolář.

Podle Miroslava Konvaliny si americké firmy uvědomují, jak kvalitní je tradice české vědy a techniky. Slova ředitele

Amerického centra potvrdil také zástupce velvyslanectve USA Joseph Pennington, a připomněl některé významné osobnosti české vědy – nositele Nobelovy ceny za polarografii Jaroslava Heyrovského, vynálezce kontaktních čoček Otto Wichterleho, objevitele léků proti viru HIV Antonína Holého či kardiologa Petra Widimského. „Věříme, že talentované děti z Česka budou jednou v této tradici pokračovat a že se některé z nich stanou úspěšnými vědci, kteří nám napomohou lépe porozumět světu.“

A co šestici nadaných žáků čeká nyní? Americké firmy (Ingersoll Rand Czech Republic, CTS Czech Republic, Emerson Process Management, Hill's Pet Nutrition Manufacturing a CA Technologies), jež žáky ve spolupráci s vedením jejich základních škol na *Mladé velvyslance vědy a techniky* nominovaly, je coby potenciální zaměstnance v nejbližší době seznámí se svou činností a oblastmi výzkumu. ■

LUDEK SVOBODA

OBĚ FOTO: STANISLAVA KYSELOVÁ, AKADEMICKÝ BULLETIN

Evropská komise uspořádala v Bruselu nedlouho po předložení návrhu budoucího rámcového programu pro výzkum a inovace Horizont 2020 dvoudenní konferenci Inovační konvent 2011, na níž evropští politici vystoupili s důležitým poselstvím EU musí podpořit inovace jako nástroj evropského růstu, rozvoje zaměstnanosti: a konsolidace v době hospodářské nerovnováhy. Role řečníků se zhostily významné evropské i světové osobnosti, které dosáhly výrazného úspěchu v oblasti vědy, podnikání či umění. Konferenci doprovodila výstava přibližně 60 stánků s prezentací excelentních evropských projektů a jejich výsledků.

Symposium *Inovační konvent 2011* zahájila evropská komisařka pro výzkum, inovace a vědu Máire Geoghegan-Quinn, která mj. zdůraznila, že nový program *Horizont 2020* přinese výrazné zjednodušení pravidel a struktury rámcových programů. Jednodušší struktura by měla *Horizont 2020* zefektivnit a učinit jej přístupnějším pro všechny aktéry, především pro malé a střední podniky (MSP), které byly dosud jednou z hlavních obětí složitých postupů podávání projektů. Výzkum v klíčových oblastech rovněž získá snazší přístup k finančním prostředkům, které nabízí Finanční nástroj pro sdílení rizik (Risk Sharing Finance Facility, RSFF). Úvodem konference byl také podepsán dodatek *Dohody o spolupráci* mezi Evropskou komisí (zastoupena eurokomisařkou Geoghegan-Quinn) a Evropskou investiční bankou (zastoupena předsedou Philippem Maystadtem), která RSFF spravuje. Dodatek poskytne RSFF efektivnější zaměření na výzkumné infrastruktury, umožní vytvořit program půjček pro inovativní MSP a zlepší využití poskytovaných prostředků.

V první sekci konference, kterou uvedl předseda EK José Manuel Barroso, byly vyhlášeny vítězky prvního ročníku Evropské ceny pro ženy-inovátorky. J. M. Barroso rovněž oznámil jmenování první vědecké poradkyně EK, kterou se stala profesorka Anne Glover z Velké Británie. Hlavní cenu v soutěži žen-inovátorek získala Gitta Neubauer z Německa (společnost Cellzome), která pracuje na vývoji léků proti zánětlivým chorobám a rakovině. Na druhém místě se umístila Fabienne Hermite z Francie (společnost IPSOGEN) věnující se personalizované diagnostice a léčení onkologických pacientů, na třetím Ilaria Rosso z Itálie (společnost Electro Power Systems), jejíž firma vyvinula první samonabíjecí systém, jenž využívá vodík a palivové články. Ceny předali eurokomisařka Máire Geoghegan-Quinn, místopředseda EK a eurokomisař pro průmysl a podnikání Antonio Tajani a předseda EK José Manuel Barroso. Zaznělo rovněž videoposelství německé kancléřky Angely Merkel,

kteřá vyzdvihla roli kreativity jako nositele pokroku a upozornila, že je nutno posílit schopnost EU zhodnocovat vlastní silné stránky.

Na konferenci rovněž vystoupil například výkonný ředitel společnosti L'Oréal Jean-Paul Agon, profesor Leszek Borysiewicz z University Cambridge, výkonný ředitel Alcatel-Lucent Ben Verwaayen, generální ředitelka WHO Margaret Chan, výkonný předseda Google Eric Schmidt, výkonný ředitel Ryanair Michael O'Leary, módní návrhářka Vivienne Westwood, držitel Nobelovy ceny za fyziku 2010 André Geim či předsedkyně Evropské výzkumné rady Helga Nowotny. Mezi řečníky mj. zaznělo, že investovat do inovací je nezbytné i během finanční krize, na společenské problémy je třeba pohlížet z mezidisciplinárního hlediska a řešit je globálně, nebo že základní výzkum je nezbytnou podmínkou budoucích inovací. B. Verwaayen upozornil, že Evropa ztratila pozici „líhne myšlenek“ a je příliš zahleděná sama do sebe; je tedy nutné investovat do infrastruktur, lidských zdrojů a rozvoje talentů. L. Borysiewicz pro změnu uvedl, že se Evropa potřebuje zbavit konzervativního přístupu k neúspěchu (krachu firem), který je pokládán za nepřijatelný. Oproti tomu americký přístup považuje neúspěch za výzvu, nový začátek. Zaznělo také, že Evropa by měla stimulovat využívání tzv. cloud computing (ukládání dat ve virtuálním prostoru na internetu) nebo že je potřeba řešit, jak veřejnost vnímá inovační produkty. Za nevyhnutelnou označili řečníci spolupráci veřejného a soukromého sektoru.

V závěru prvního dne *Inovačního konventu* byly vyhlášeny vítězky soutěže *You Name it!* na pojmenování nového rámcového programu na období 2014–2020. Vítězkami, které shodně navrhly název *Horizont 2020*, se shodou okolností staly dvě učitelky: Marcela Endlová z Vojenské střední školy a Vyšší odborné školy Ministerstva obrany ČR a Beata Zyngier z Polska.

Marcele Endlové položila kancelář CZELO několik otázek.

Co vás k návrhu Horizont 2020 inspirovalo?

Půl roku jsem pracovala v grantové agentuře a o problematice jsem měla určitý přehled. Chtěla jsem vyjádřit názor na vědu a inovace vysvětlením, co by název mohl vyjadřovat. Horizont měl naznačit srovnání mezi výzkumem a dosahováním vzdáleného horizontu. Dojdu-li až k horizontu, který je zprvu cílem cesty, uvědomím si, že se za ním objeví nový vzdálený horizont. S vědou a výzkumem je to podobné. Badatelé dosáhnou určitého výsledku, k němuž směřovali, a zároveň objeví další možnosti a otázky, které výsledky vyvolávají.

Jak dlouho se o rámcové programy EU zajímáte?

Kromě krátkého působení v grantové agentuře jsem absolvovala rekvalifikační kurz na projektového manažera. V jeho rámci jsem zpracovávala samostatný projekt; práce na něm byla inspirující stejně jako diskuse, které jsme o perspektivách projektů EU vedli. Často zazníval názor, že rekvalifikace, jež EU podporuje, by

měly být spojené s půlroční praxí a měly by více navazovat na poptávku firem po konkrétních funkcích. Ze zkušenosti totiž vyplývá, že jen velmi málo uchazečů o zaměstnání po rekvalifikaci sehnalo místo. Nejčastěji proto, že nemají potřebnou praxi.

Domníváte se, že by se o možnostech, které nabízejí výzkumné programy EU, měli dovídat studenti již na středních školách?

Podle mne by se měli o výzkumných programech EU dovědět dokonce už v prvním ročníku střední školy, aby získali přehled o možnostech, jak by se do těchto výzkumných programů mohli eventuálně i zapojit. Motivovalo by je to také pro jejich další studium. Z perspektivy získávání nových talentů by tím získaly výzkumné instituce. ■

MICHAELA VLKOVÁ,

CZELO – Česká styčná kancelář pro VaV, Brusel
Technologické centrum AV ČR

SCIAP 2011

Značný ohlas zaznamenal první ročník *Soutěžní přehlídky popularizace vědy SCIAP 2011*, kterou Středisko společných činností AV ČR připravilo s cílem ocenit popularizační aktivity týkající se vědy a prezentace Akademie věd. Přihlášeno bylo více než 50 projektů od 35 soutěžících, z nichž 12 pocházelo z AV ČR. Vyhlášení výsledků se za účasti ředitele SSČ AV ČR Jiřího Malého konalo 1. prosince 2011 v Lannově vile v pražské Bubenči. Mezi vítězi jsou např. Národní muzeum (vítěz kategorie *Expozice*) či Česká televize, která uspěla v kategorii *Audio/video pořad* se seriálem *PORT*. Mimořádné ocenění obdržel Michael Londesborough z Ústavu anorganické chemie AV ČR, který se popularizaci vědy věnuje již mnoho let.

Kategorie EXPOZICE:

1. Národní muzeum, *Vynálezci a vynálezy*
2. Techmania Science Center, interaktivní expozice *TOP SECRET*
3. Národní muzeum, *Příběh planety Země*

Kategorie PERIODIKUM:

1. RF HOBBY, *21. století* – revue objevů, vědy, techniky a lidí
2. Petr Kubala, časopis *Gliese*
3. Techmania Science Center, časopis *Techmaniak*

Kategorie AUDIO/VIDEOPOŘAD:

1. Česká televize, týdeník popularizující vědu – *PORT*
2. Česká televize, série příběhů moderní medicíny – *Diagnóza*
3. Dušan Majer, *Dobývání vesmíru*

FOTO: STANISLAVA KYSELOVÁ, AKADEMICKÝ BULLETIN

Kategorie INTERNET:

1. Český rozhlas Leonardo, web Českého rozhlasu Leonardo
2. Středisko společných činností AV ČR, Web *Týdne vědy a techniky*
3. Hvězdárna a planetárium Brno, Internetový kurz základů astronomie

Kategorie OSTATNÍ:

1. Středisko společných činností AV ČR, *Týden vědy a techniky*
2. Univerzita Palackého v Olomouci, Academia Film Olomouc
3. British Council Czech Republic, *FameLab – Bavme se vědou*

Mimořádné ocenění:

Michael Londesborough, Popularizace vědy: obecné strategie ■

Isd

**Vítězové
soutěže
SCIAP 2011**

VÁCLAV TILLE

(1867–1937)

Letos si připomínáme 145 let od narození folkloristy, literárního historika, umělce či divadelního a filmového kritika Václava Tilleho. Životaběh tábořského rodáka byl vymezen daty 16. února 1867 a 26. června 1937. „Literatura má jen dvě témata: lásku a smrt, neboť člověka zajímá jen to, jak se rodí a jak umírá.“ (Václava Tilleho svět Ten i Onen, České Budějovice 2009.)

Osobnost Václava Tilleho byla nedávno představena v několika knihách. František Knopp uspořádal výbor z jeho teatrologického díla (*Kouzelná moc divadla*, 2008), Dagmar Blümllová připravila *Rotariánské pohádky Václava Tilleho* (2007), výbor drobných textů *Václava Tilleho svět Ten i Onen* (2009), vydala Tillovu *Moskvu v listopadu* (2009) a své dlouholeté bádání završila monografií *Evropan Václav Tille* (2010). Tillovu vědeckému, uměleckému a především lidskému odkazu se tak dostává zasloužené pozornosti.

Vysokoškolská studia zahájil Václav Tille na Filozofické fakultě pražské Karlo-Ferdinandovy univerzity. Díky stipendiu podnikl národopisný sběr na Valašsku. Roku 1889 získal doktorát a stal se praktikantem pražské Veřejné a univerzitní knihovny, v letech 1893–1897 pracoval ve Studijní knihovně v Olomouci, odkud se vrátil do Prahy na své původní místo. V roce 1902 vydal studii *Filosofie literatury u Taina a předchůdců* a následující rok se na pražské univerzitě habilitoval pro srovnávací dějiny literatury.

Po získání řádné profesury (1911) opustil knihovnickou službu. V roce 1921–1922 byl děkanem Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Vedl seminář srovnávacího studia literatury (od 1922) a v roce 1930 otevřel seminární oddělení pro srovnávací studium divadla. Penzionován byl v sedmdesáti letech. Úkol spočívající na bedrech univerzitních učitelů Tille charakterizoval v dopise příteli Jiřímu Horákovi 17. února 1937 slovy: „Dělat vědu českého národa, kterou doma málokdo potřebuje, která však přece jen znamená náplň duchového života, bez které sebe mocnější národ se rozkládá.“

V roce 1909 byl Tille zvolen dopisujícím členem České akademie věd a umění (členství se vzdal 1. května 1913), v prosinci 1920 se stal mimořádným a v listopadu 1924 řádným členem ČAVU. Členství v Akademii přinášelo vědeckou prestiž, nabízelo publikační možnosti a finančně podporovalo studijní pobyty. V. Tille

ve 30. letech reprezentoval ČAVU na výročních zasedáních Unie akademií v Bruselu. Ostatně značnou část svého života trávil na cestách (např. 1886 studoval v Innsbrucku, 1889 ve Vídni, 1895 poprvé pobýval v Paříži, 1899 podnikl tříměsíční studijní cestu do Belgie, Holandska a Německa, 1912 a 1927 cestoval do Ruska, 1925 poznal USA).

Tillův vklad české folkloristice počínal sbírkou *Povídky sebrané na Valašsku r. 1888* (1901) a končil druhým dílem *Soupisu českých pohádek* (1937). Tille promýšlel moderní koncepci národopisu studujícího literární látky ve vztahu k charakteristickým rysům duše lidu a především usilujícího být užitečným, aktivně spoluvytvářet vyšší kvalitu života.

V roce 1910 vyšel jeho nejrozsáhlejší vědecký spis *Maurice Maeterlinck*, monografie analyzující literární texty belgického spisovatele. Stopu v literárních dějinách zanechal především knihou *Božena Němcová*, v níž se spojilo vědecké i umělecké vystižení dějin, které jinak Tille úzkostlivě odděloval.

Tille-vědec si ve druhé polovině 90. let 19. století díky uměleckému pseudonymu Václav Říha vytvořil prostor pro svobodné tvoření a udržel si jej úspěšně po čtyři desetiletí. Díky tomu měl nejen vědeckou práci, ale i možnost umělecké tvorby.

Monografie D. Blümllové *Evropan Václav Tille* dává nahlédnout do odborných, uměleckých i společenských aktivit Tilleho. Přináší portrét jeho otce Antonína, zemského školního inspektora, a Tillovo pojetí lidovědy, podhaluje tajemství jeho próz, koncept rytířství (jako výraz osobnostního typu, závislý na ženské inspiraci) a dospívá k jeho *respektu k jedinečnosti a nezaměnitelnosti dvou hlavních motivů veškerého stvoření, ženského motivu lásky a mužského motivu smrti* (s. 113). Jeho poselstvím je pobídka nepromarnit dar života. ■

HANA KÁBOVÁ,
Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.

Jak zvládat

PŘEBYTEK INFORMACÍ

Diskusní podvečer, který se uskutečnil 23. listopadu 2011 z popudu Rady pro popularizaci vědy AV ČR, tradičně moderoval dr. Radek Mikuláš z Geologického ústavu Akademie věd. Tentokrát si do Literární kavárny Knihkupectví Academia na Václavském náměstí v Praze k debatě na uvedené téma pozval primáře Oddělení pro léčbu závislostí VFN v Praze MUDr. Petra Popova a ředitele Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK dr. Richarda Papíka.

Úvodem shrnul Radek Mikuláš důvody, proč se domnívá, že přebytek informací, kterých se nám dostává přespříliš, škodí – zvyšuje se celkový objem poznání, významně narostl počet předmětů v osobním vlastnictví nebo správě, informace jsou zdrojem marketingu, reklamních kampaní či obchodních triků (např. zbytečné inovace firemního softwaru) apod. Na přebytek informací reagujeme tak, že stále více času musíme věnovat duševní práci, s čímž také souvisí potřeba hledat stimulanty, a to i navzdory riziku závislosti na návykových látkách. Důsledkem může být případně také vědomé snížení kvality vykonané práce či nekompetentní rozhodnutí a pokles sebeúcty.

Petr Popov vysvětlil, že přepjatá pracovní aktivita má zpravidla všechny základní rysy syndromu závislosti. Workoholismus se na rozdíl od závislosti na návykových látkách podceňuje a zejména zaměstnavatelé workoholiků zpočátku netuší, že postižený postupem času opouští korektní pracovní postupy a odevzdává chybně vykonanou práci. Zaměstnavatelé se tak workoholik velmi prodraží.

Richard Papík překvapil opačnou tezí, a sice že informací je spíše nedostatek – pro kompetentní rozhodování o složitých otázkách by jich bylo třeba mnohem více. Problémem jsou však „informační šum“ (data smog), malá informační gramotnost české společnosti a chybá znalost informační etiky. Radek Mikuláš reagoval, že množství informací potřebné pro řešení složitých problémů nemá žádný vztah k množství informace, které je lidský jedinec schopen beze škody zpracovat; velké množství skvělých vědeckých výsledků bylo zapomenuto a jsou znovuobjevovány – systém tedy nefunguje dobře. Doc. Jan Krekule z Ústavu experimentální botaniky AV ČR a další diskutující z pléna však podotkli, že problém zapominání a znovuobjevování existoval vždy.

Jan Krekule nasměroval další pozornost na otázku informační etiky a přednesl tezi, že sama znalost informační etiky nic neřeší, pokud na pozadí neexistuje prostředí, v němž se uplatňuje etika obecná. Například plagiátoři disertací by dokázali znalost informační etiky nanejvýš zneužít, aby byly jejich podvody hůř odhalitelné.

Jeho postoj se setkal se souhlasem a dalšími příklady ho doložili hlavní aktéři Akademické kavárny.

Jana Olivová z Českého rozhlasu předložila několik otázek na téma, jak správně předkládat informace určité cílové skupině. Odborné profesní databáze nejsou podle ní použitelné jako informační zdroj pro širší veřejnost. Vědci by měli cítit jako povinnost informovat všeobecně přístupným způsobem. Radek Mikuláš namítl, že tento požadavek je rozumné klást na vědeckou obec jako na celek (měla by vybrat a zaplatit talentované popularizátory) a ne na každého jednotlivého vědce, protože již status quo je pro vědce časově neúnosný.

Je to ovšem jen jeden z mnoha případů, kdy je pro krátkodobý prospěch (úspora financí) obětován budoucí přínos. Jan Krekule, Michal Andrie a další upozornili, že skvělá vědecká díla vznikají v době klidu a nikoli pod časovým a finančním tlakem, jak se často traduje. Výsledkem tlaku na (pochybně vyčíslený) výkon je právě vznik mělkých, předvídatelných studií s banálními nebo špatně podloženými závěry. Radek Mikuláš doplnil, že podobným způsobem je degradována např. i databáze *Web of Science*, která se stává nástrojem oficiální sebereprezentace, zatímco důvěryhodnější informační kanály vznikají paralelně, na úkor času vědců.

Richard Papík doložil na konkrétních příkladech (profesní databáze, Google, viditelný versus neviditelný web), jak nízká je v České republice obecná informační gramotnost. Znalost poměrně jednoduchých zásad, které lze včlenit do učiva základních škol, by situaci zlepšila. Nelze si však představovat, že by poté byla práce s informacemi bez rizika omylů. Každý, i sebeúspěšnější odborník mnohokrát „naletí“ mylné informaci. Kognitivní schopnost je pro práci s informacemi nezbytná a nelze ji nahradit.

RADEK MIKULÁŠ,
Geologický ústav AV ČR, v. v. i.

FOTO: STANISLAVA KYSELOVÁ, AB

**Hosté
Akademické
kavárny (zleva)
primář Oddělení
pro léčbu
závislostí VFN
v Praze
Petr Popov
a ředitel Ústavu
informačních studií
a knihovnictví
FF UK
Richard Papík
v diskusi
moderované
Radkem
Mikulášem.**

NABÍDKA BLENDED-LEARNI

Kabinet studia jazyků Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i., nabízí ve 2. semestru školního roku 2011–2012 následující blended-learningové kurzy:

KURZY V CENTRU AKADEMICKÉHO PSANÍ

Academic Writing 1 – Sentences and Paragraphs

V kurzu se studenti učí správně formulovat anglické věty a odstavce. Kurz kromě větných struktur a tvorby odstavce zahrnuje témata jako citace, popisy statistických dat a grafů, parafráze a sumarizace textu, problematiku (nechtěného) plagiátorství, editaci textu a odstraňování základních stylistických chyb.

Prezenční výuka: 3 hodiny (první, osmý a šestnáctý týden)

Časová náročnost: cca 10 hodin týdně samostatného studia a psaní cvičných textů

Vstupní úroveň: B2+ (tj. post FCE úroveň; nutno prokázat, viz přihláška)

Vstupní požadavky: diagnostický test

Cena: 3200 korun (zaměstnanci AV ČR platí pouze administrativní poplatek ve výši 200 korun)

Termín konání: 27. února–15. června 2012

Academic Writing 2 – Genres and Methods of Development

Kurz je určen studentům, kteří absolvovali *Academic Writing 1*. Procvičují si psaní akademických textů a struktur typu problém–řešení, proces, příčina–následek, komparace atp. Kurz dále zohledňuje i samostatné žánry jako abstrakt, přehledy literatury (literature review), ale také CV a různé typy dopisů, s nimiž se akademičtí pracovníci mohou v praxi setkat.

Prezenční výuka: 3 hodiny (první, osmý a šestnáctý týden)

Časová náročnost: cca 10 hodin týdně samostatného studia a psaní cvičných textů

Vstupní úroveň: B2+ (tj. post FCE úroveň; nutno prokázat, viz přihláška)

Vstupní požadavky: absolvování kurzu *Academic Writing 1*

Cena: 3200 korun (zaměstnanci AV ČR platí pouze administrativní poplatek ve výši 200 korun)

Termín konání: 27. února–15. června 2012

Presentation Performance

Kurz umožňuje studentům nácvik řečnických dovedností. Absolvent bude umět připravit a přednést úspěšnou prezentaci a celkově vytříbí mluvený projev v angličtině. Kurzy jsou jednosemestrální a kombinují výuku on-line na platformě Moodle s prezenčními setkáními. Výuka klade důraz na efektivní použití jazyka, nikoli na gramatiku jako takovou.

Prezenční výuka: 1krát týdně

Vstupní úroveň: B2+ (tj. post FCE úroveň; nutno prokázat, viz přihláška)

Cena: 3200 korun (zaměstnanci AV ČR platí pouze administrativní poplatek ve výši 200 korun)

Termín konání: 27. února–15. června 2012

Více informací naleznete na <http://centrum-akademického-psani.avcr.cz>.

OSTATNÍ BLENDED-LEARNINGOVÉ KURZY

Real English

Chtěli byste se ponořit do opravdové angličtiny a porozumět Angličanům? Nechcete chodit na prezenční kurzy a chcete pracovat vlastním tempem? Můžete se učit všude, kde je internet. Učení vás bude bavit: čekají vás talk shows, odkazy na filmy, kulturní perličky, přednášky, blogy, interaktivní úkoly a také rozhovory s rodilým mluvčím přes Skype. Stačí počítač s připojením k internetu, sluchátka, mikrofón a jazyková úroveň B2–C1

NGOVÝCH KURZŮ

(podmínkou pro vstup do kurzu je nutné prokázat min. úroveň B2).

Prezenční výuka: 2 hodiny (první a poslední týden)
Vstupní úroveň: B2+ (tj. post FCE úroveň; nutno prokázat, viz přihláška)

Cena: 3200 korun (zaměstnanci AV ČR platí pouze administrativní poplatek ve výši 200 korun)

Termín konání: 13. února–15. června 2012

Kurz němčiny s rozšířenou nabídkou on-line aktivit

Kurz nabízí možnost, jak zábavnou formou zefektivnit studium němčiny. Kombinuje prezenční výuku se samostatnou přípravou na internetové platformě, která obsahuje podnětné materiály pro zdokonalení jazykových dovedností (interaktivní cvičení, poslech, krátké filmy).

Prezenční výuka: 1krát týdně

Vstupní úroveň: B1–B2

Cena: 3200 korun (zaměstnanci AV ČR platí pouze administrativní poplatek ve výši 200 korun)

Termín konání: 13. února–15. června 2012

Profesní a každodenní komunikace – němčina nebo francouzština

Plánujete zahraniční pracovní cestu? Potřebujete osvěžit svoji němčinu nebo francouzštinu? V našem kurzu vás čekají simulace jednoduchých profesních situací při studijním pobytu, stáži a konferenci v zemích EU (první kontakt s partnerskou institucí, prezentace pracoviště, sdělení vlastního výzkumného záměru, CV atd.), dokumenty s interkulturní problematikou, interaktivní gramatická a lexikální cvičení.

Prezenční výuka: 1krát týdně

Vstupní úroveň: A2–B2

Cena: 3200 korun (zaměstnanci AV ČR platí pouze administrativní poplatek ve výši 200 korun)

Termín konání: 13. února–15. června 2012

Informace, termíny a přihlášky naleznete na www.langdpt.cas.cz.

Termín odevzdání přihlášek: 30. ledna 2012

NOVINKA V PREZENČNÍCH KURZECH

Academic Discussion

Cílem kurzu je poskytnout vědeckým pracovníkům prostor pro diskuse o různých aspektech vědy. Studenti se též naučí vést seminář ve vlastním oboru. Kurz kromě rozvoje mluvení klade důraz také na čtení a hodnocení textů a schopnost argumentovat na rozmanitá vědecká a filozofická témata, např.: History of Natural Philosophy and Eventual Separation of Science; Basic Logic for Argumentation; Hard-wired for Science?; Pure Science, Applied science and Technology; Scientific Method; Psychology; Where the Hard and Soft Sciences Converge; Future of Science; Anti-intellectualism and Irrationality vs. Science and Reason.

Úroveň kurzu: B2+

Termín konání kurzu: 13. února–31. května 2012

Termín podání přihlášky je 30. ledna 2012.

Kontakt:

tel.: 222 828 401

e-mail: polaskova@langdpt.cas.cz

KLÁRA POLÁŠKOVÁ

Remembering Václav Havel

The symbol of the cotemporary Czech state, the last Czechoslovak and the first Czech president Václav Havel died on December 18, 2011. He first came to international fame as a dissident playwright in the 1970s through his involvement with the human rights manifesto Charter 77. He was prosecuted for his stances and spent many years in prison. Not only thousands of Czechs gathered on November 23, 2011 for the funeral for Václav Havel, but also leaders from across Europe and around the world joined to mourn Mr. Havel at the St. Vitus Cathedral at the Prague Castle.

Academic bulletin features personal memories of Václav Havel by Honorary President of the ASCR Rudolf Zahradník, former President of the ASCR Helena Illnerová and the Czech philosopher Jan Sokol.

Picture: Cruise ship containing the floral tribute in memory of Václav Havel.

ACADEMY ASSEMBLY

The Academy Assembly, the Academy of Science's highest body responsible for the highest priority decisions related to the ASCR, held its XXXIX meeting on December 16, 2011. Among invited guests were Petr Fiala, the Prime Minister's Chief Science Advisor; Karel Pospíšil, Head of Board of Public Applied Research Institutions; Václav Pačes, President of the Learned Society of the Czech Republic; Rudolf Zahradník, Honorary President of the ASCR; Helena Illnerová, former President of the ASCR; Václav Hampl, Rector of Charles University of Prague; Přemysl Sobotka, First Vice-President of the Senate of the Parliament of the Czech Republic, and Vladimír Haasz, Vice-Chairperson of the R&D Council of the Czech Republic, and others. The main agenda item of this meeting was discussion the results of the Evaluation of Academy Institutes.

SCIENCE AND RESEARCH

World Science Forum 2011

One of the current leading events of global science policy took place November 17–19, 2011 in Budapest, Hungary. The main theme of 2011 World Science Forum, attended by 700 participants from 108 countries, was *The Changing Landscape of Science – Challenges and Opportunities*. Internationally-renowned scientists and science policy makers expounded on the geographical, thematic, and social aspects of this subject focusing on some of the most burning issues in science and the global society. The Forum's closing statement, *Declaration on a New Era of Global Science*, was endorsed at closing session in the Hungarian Parliament Building. The complete text of the declaration can be read at <http://www.sciforum.hu/>.

ANNIVERSARY

90th Anniversary of the Institute of History of the ASCR

The Institute of History of the ASCR celebrated its 90th anniversary in 2011. The Institute, re-established in 1990, is the successor of the Czechoslovak State Historical Publishing Institute founded in 1920 and incorporated in 1953 into the Czechoslovak Academy of Sciences as the Academy's Institute of History. In

FOTO: STANISLAVA KYSELOVÁ, ARCHIV AUTORŮ

1970, this Institute was abolished and reorganized to form the Institute of Czechoslovak and World History within the Academy, which was dissolved in 1989. In 1990, the reestablished Institute of History was merged with part of the former Institute of Central and East European History of the Czechoslovak Academy of Sciences. The research scope of the Institute covers Bohemian, Czechoslovak and general (especially Central and East European) history from the Early Middle Ages to World War II, including the theory and methods of historical research, with long-term projects on encyclopaedic and biographical studies and historical geography.

AWARDS

POPULARIZATION

Junior Ambassadors of Science and Technology

Six Czech students were recognized as *Junior Ambassadors* for their achievements in science and technology at the Academy of Sciences on December 12, 2011. Five boys and one girl were chosen under the *Junior Ambassadors of Science and Technology* pilot program launched in July 2011 by the Academy, the U.S. Embassy in Prague and American companies operating in the Czech Republic. The program encourages Czech youths to study science, mathematics and engineering, its purpose being to expand the pool of talented budding scientists and engineers from which future innovations will come. The students, with their parents and teachers, toured the Institute of Experimental Botany and the Academy of Sciences in Prague where they met with the U.S. Charge d'Affaires, Joseph Pennington, and member of the Academic Council Jiří Beneš. Astronaut Andrew Feustel then talked with the Junior Ambassadors via a digital video conference, answering their questions and explaining the important role science and technology plays in today's society.

XXXIX. AKADEMICKÝ SNĚM

VŠECHNA FOTA: STANISLAVA KYSELOVÁ, AKADEMICKÝ BULLETIN

15. prosince 2011

